

TEVISKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 28 (2419) 1996 LIEPA-JULY 9

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

NUMERIO KAINA — \$1

Mainai užrištom akim

Sovietų ideologinė ir valstybinė spauda, žmogaus prievartavimas lenktis stabams, kurių normalus žvilgsnis niekada nematė, vergus vertė, kad ir pro siaurus plyšelius, žiūrėti į kitą pasaulį, į laisvą — į Vakarus.

BLOGIO imperijai staiga griuvus, pokomunistiniams kraštams, taigi ir Lietuvai, prasivėrė atviros angos, pro kurias jau pačią pirmąją laisvės valandą prasidėjo intensyvus judėjimas — į Vakarus ir iš Vakarų. Tarpais net atrodė, kad tas judėjimas buvo svarbesnis už pačią nepriklausomybę, į kurią, kaip dabar atrodo, ne vienas pažiūrėjo kaip į nelauktą, parankią priemonę pralobti, sumodernėti, kas nebandyta — pabandyti. Šiandien jau tų mėginimų rezultatus vieni su kartėliu, kiti su šypsena skaičiuoja. Iš kitos gi pusės pro tas atvirąsias angas iš Vakarų plūdo spalvingos įvairiausių pasiūlų vilkstinės su naujais šūkais, nurodanciais kaip gyventi, kaip dainuoti, ką rašyti, kaip linksminis, kaip mylėtis. Skleidė neregėtas gėrybes, kartu ir nuodus, nes moderniam pasauliui visko reikia ir viską galima parduoti. Kiek atitokus, jau keliamas klausimas, kaip tą atplūdį priėmė Lietuva, kokią kainą sumokėjo, kokią dar ruošiasi mokėti? O gal visa tai daugiau panašu į mainus? Tik ar tikrai žinome, ką gauname ir ką prarandame? Šiaip ar taip, akivaizdoje tų vakarietiško atplūdžio, jų priėmimo, susižavėjimo ar pateisinimo svarstybose nelengva būtų kalbėti be susirūpinimo. Naujovių, įvairių laisvų (daugiau gal nevaržomumo) sumaištyse vis dėlto negali būti pamirštas žmogus, kuris savo prigimtimi, paskirtimi ir poreikiais iš esmės nepriklausomai gyvenimo būdo kategorijai, ir besikeičiantys laikai nepanaikina žmogiškai gyvybinių pradų. Galima tik juos slopinti, ignoruoti, laikinai atmesti.

SUSIRŪPINIMAS žmogumi-lietuvu keliamas "Dienovidyje" (1996 m. 23 nr.). Algis Kasperavičius straipsniu "Chamizmo orgijos ir laisvės kaina", citomis paryškindamas "ėjimą į Europą", apžvelgia tą nūdienę tragikomišką, acū Dievui, turbūt tik tam tikros visuomenės dalies dvasinę būklę. Išeiviai, Lietuvos miestų lankytojai, patvirtina tą nevykusį vakarietiško beždžioniavimą, kai roko muzika ir rėksniai gitaristai neriasi iš kailio, norėdami nepasiduoti Amerikos estradoms. Toji pamėgdžiojimo banga jau yra perliejusi beveik visą pasaulį. Neišvengė to nė Lietuva. Lieka tik klausimas — kaip ilgiai džiūvinsimės, kad galėtume pradėti rodyti savąjį tautinį bruožą, neiti į Vakarus tuščiomis, tarti jiems, kad ir mes šio to verti. Gal nuo tų pastangų (jei jos kada nors bus) rodyti savitumą — meną, muziką, literatūrą ir ypač vidinę dvasinę kultūrą — gal nuo tos "drąsiosios" dienos ir prasidės tautos atgimimas, kuris tuo tarpu dar vis tik skrajojantis žodis, tartum ieškantis vietos ir žmogaus. Šiuo pasaulio mažėjimo ir menkėjimo laikotarpiu tapti kosmopolitu nėra sunku, kai kam labai patogiu, gal reikalinga, nes tada nereikia užduosiumi vyti "gyvenimo". Būti savi — kur kas sunkiau. Juo labiau pripažinti, kad moralė nėra viduramžių liekana, kad laisvė ir palaikymas nėra tas pats. Klysta tie, kurie mano, kad vakarietiškumas visais požiūriais ir niuansais turi būti priimamas norint atsiriboti nuo Rytų, kad pataikaujanti poezija skelbs mūsų priklausomumą Vakarams. Svetimų papročių ir kultūros plagijavimas tautos atgimimui tikrai nereikalingas. Č.S.

KANADOS IVYKIAI

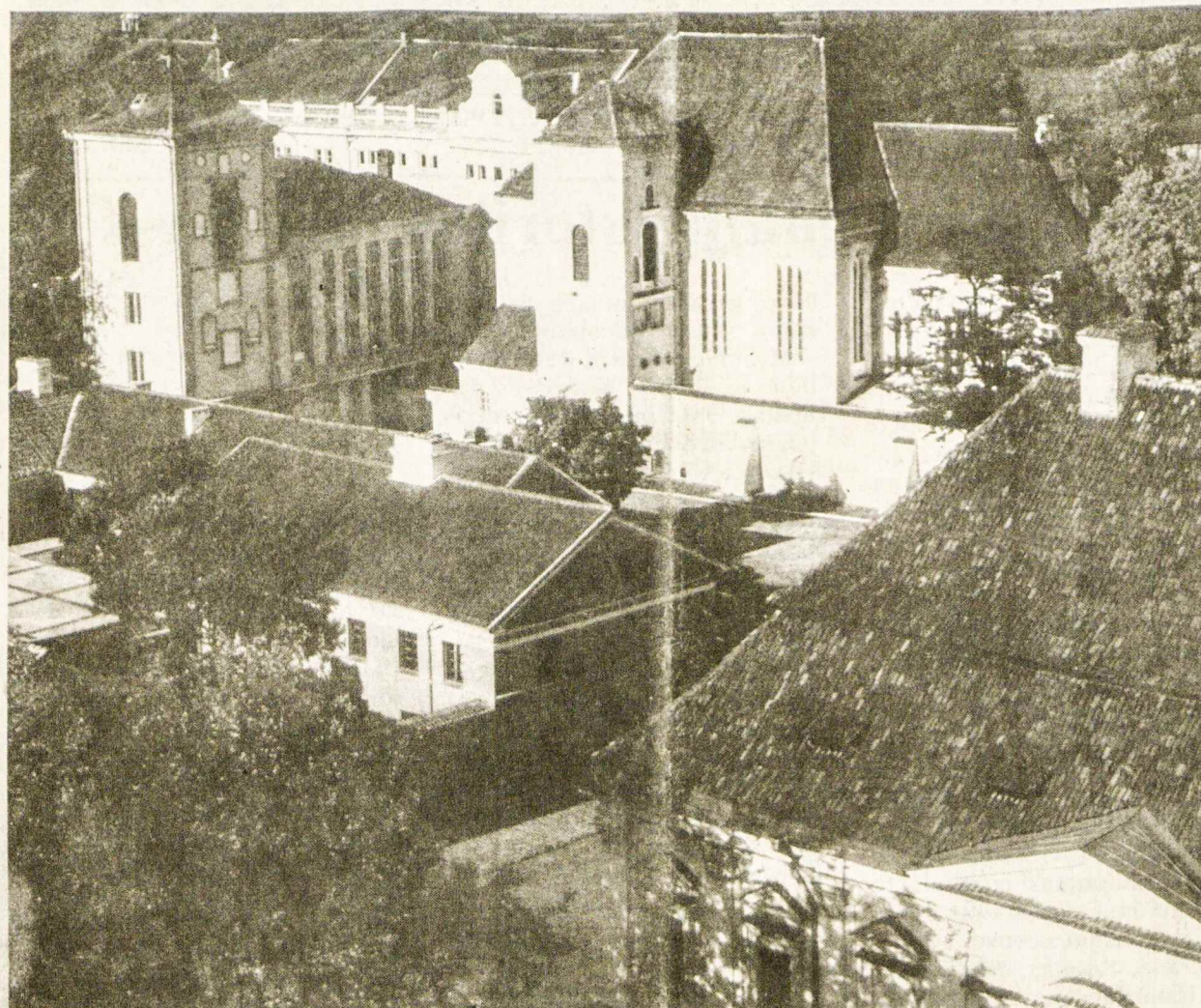
Riaušės Kvebeko sostinėje

Tautine Kvebeko švente yra laikoma birželio dvidešimt ketvirtoji, globėjau pasirinkto Šv. Jono Krikštytojo diena. Šį kartą ji tapo nemalonia staigmena separatistui L. Bouchardui, naujam Kvebeko premjerui. Po karštos nakties birželio 24 d. rytą provincinė sostinė laikomam Kvebeko mieste (Quebec City) prasidėjo nelauktos riaušės. Jas sukėlė pora tūkstančių staiga atsiradusių demonstrantų, pradėjusių daužyti tautiniu ansambliu vadinamo provincinio parlamento pirmojo aukšto langus. Demonstrantai pro išlaužtas duris įsiveržė provincinio parlamento bibliotekon ir padegė krūvą knygų.

Gaisras greit buvo užgesintas, bet riaušės nebuvo sustabdytos. Šį kartą riaušiniškai daužė prie Kvebeko parlamento esančių krautuvų langus bei duris ir namo nešėsi pasivogtas prekes. Jiems sutramdyti nepakako vietinės policijos. Pagalbon teko kviesti provincinės Kvebeko policijos vienetus. Vėliau buvo pranešta, kad riaušėms vadovavo dešiniojo sparno anarchistai, lig šiol niekada nepasireiškę tokiu mastu. Premjeras L. Bouchardas įsakė pravesėti išsamius tyrimus, bet nesuvesti kaltės staiga prasiveržusioms separatistinio kvebekie-

čių patriotizmo liepsnoms. Prieš riaušiniškus buvo panaudotos asarinės dujos, malti pipirai, stiprios vandens čiurkšlės. Tokių riaušių pastaraisiais metais Kvebekas nėra turėjęs. Jų priežastis tebėra nenustatyta. Penki policininkai buvo sužeisti, beveik šimtas riaušiniukų apkaltinti vandalizmu. Padaryti nuostoliai siekia porą milijonų dolerių.

Kanados nepriklausomybės diena skirta liepos pirmojo šiemet jau buvo švenčiama šimtas dvidešimt devintą kartą. Kanadoje dėl jos neįvyko jokios įtampos su Kvebeku ir jo separatistais. Jos betgi nebuvo išvengta Haitin taikos priežiūrai nusiųstuose daliniuose. Nepadėjo net ir sąmoningas vengimas giedoti Kanados himną "O Canada". Tačiau išniekinimo neišvengė Kanados raudono klevo lapo ant popieriaus atspausdintos vėliavėlės, padėtos minėjimo salėje ant svečiams rezervuotų kėdžių prie scenos. Po minėjimo paaiškėjo, kad joms visoms buvo nukirptas raudonas klevo lapas. Haityje Kanada turi 750 karių, kurių beveik pusė yra iš XXII-ojo pėsčiųninkų pulko Kvebeke. Tą vaikiškai kvailą pokštą atliko du kvebekiečiai, vėliau (Nukelta į 8-tą psl.)

Kauno tarpdiecezinė kunigų seminarija ir katalikų teologijos fakultetas. Šioje seminarijoje mokosi apie 200 klierikų. Seminarija mini savo veiklos 130 metų sukaktį. Ši nuotrauka — iš sukaktuvinio leidinio, gausiai iliustruoto spalvotomis nuotraukomis

Baltiečių oro linijos stiprėja

"TŽ" skaitytojams jau pažįstamas Bjorn Linderfalk per du "The Baltic Times" numerius gvildena orinį susisiekimą trijuose kraštuose ir bando pamatyti ateitį

Orinis susisiekimas baltiečių kraštuose pastoviai auga. 1995 m. per Rygos orauostį praejo arti pusės milijono keleivių arba 60% daugiau kaip 1993. Talinas pernai aptarnavo 370,000, o Vilnius 360,000 keleivių. Mažesni skaičiai Lietuvoje naudojosi Palangos (25,000) ir Kauno (35,000) orauosties. Kaunas yra pagrindinis prekių transporto centras baltiečių kraštuose.

Dalis šio augimo tenka užsienio oro linijoms, kurios pradėjo skrydžius į Baltijos kraštus 1992-93 m. ir palaipsniui jų skaičių didino. Tačiau nemaža dalis priklauso saviesiems, pvz. Lietuvoje 60% skrydžių atitenka vietos linijoms. Perėjimas į Vakarų tipo linijas nelengvas ne vien dėl pasenusio inventoriaus, bet ir dėl naujos administracinės sistemos.

Aeroflot'o palikimas

Kartu su nepriklausomybe visi trys kraštai 1990-91 m. paveldėjo vietinių "Aeroflot'o" skyrių lėktuvus ir inventorių. Sovietmečiu tie skyriai aptarnavo tik vidaus rinką ir neturėjo jokios patirties su Vakarų oro linijom. Pirmieji nepriklausomybės metai pareikalavo didelių pakeitimų visoje orinio susisiekimo saraigoje.

"Estonian Air" įsisteigė 1991 m. pabaigoje, paveldėdami apie 20 sovietų gamybos lėktuvų, kuriuos, stokodami lėšų, turėjo parduoti. "Latavia" pradžia buvo panaši. 1990 m. įsisteigė jungtinė "Baltic International USA" ir "Latvian Aeroflot" bendrovė, kurios 60% akcijų turėjo valstybė, o BIUSA parūpino lėšų išnuomoti vieną "Boeing 737". Tarp dalininkų atsirado nesutarimų, 1995 m. vyriausybė priverė bendrovę likviduoti. "Latvijos rinka per maža, kad divi didelės linijos galėtų konkuruoti", sako Oleg Korshe, naujos "Air Baltic" bendrovės vicepirmininkas. Ši oro linija atsirado 1995 m. pavadus "Latavia". BIUSA joje turi tik 8% akcijų.

Vilniaus "Aeroflot'o" skyrius jau 1989 m. gavo daugiau finansinės laisvės ir pasivadino "Lithuanian Airlines". Linija pardavė daugiau kaip 30 sovie-

tiųjų lėktuvų, atnaujino "YAK-42" lėktuvus ir nupirko keletą "Boeing" skrydžiams į Vakarų Europą.

Penkeriems metams praėjus

Šiandien visos trys baltiečių linijos dar nepelningos. Ne visoms vienodai pasisekė pakeisti lėktuvus ir stanga lėšų įsigyti vakarietišką techniką. "Estonian Air" 1995 m. pervežė 176,000 keleivių, turėjo \$26 milijonus pajamų ir metus užbaigė su \$1.7 mil. nuostolio. Iš Talino skrenda į dešimt Europos miestų, turi tris nedidelius "YAK-40" ir nuomuoja du "Boeing 737-500".

"Lithuanian Airlines" skrenda į tryliką Europos miestų, turi vienuolika didelių "YAK-42" ir tris "Boeing 737-200" Parnai turėjo \$50 mil. pajamų ir su 200 skrydžių per mėnesį yra didžiausia baltiečių linija. Šiuo metu nuomuoja "Topolev" su visa igula pelningiems skrydžiams į Pakistaną. Po penkerių metų LAL dar nepelninga ir stokoja nedidelių lėktuvų vietiniams skrydžiams. Š.m. gegužės mėnesį pradėjo tiesioginius skrydžius Vilnius-Roma.

Grįžta Rytų Europon

Šiuo metu visoms baltiečių linijoms būdingas žingsnis yra ieškoti naujų skrydžių į Rytų Europą. Pirmaisiais nepriklausomybės metais pradėti skrydžiai į Vakarų Europą buvo nuostolingi dėl keleivių stokos bei vakarietiško linijų konkurencijos. Dėl to kai kuriuos skrydžius teko nutraukti.

Seni verslo ryšiai su Rytų bloku verčia atgaivinti skrydžius į buvusias sovietų respublikas ir Rytų Europą. Naglis Vyšniauskas, "Lithuanian Airlines" keleivių pareigūnas, supranta, kad padidėjęs skrydžių į Vakarus skaičius neatitiks tikrosios ekonominės padėties su Vakarų ir Rytų Europos dalininkais. Tai verčia ieškoti naujų skrydžių į St. Petersburgą, Sofiją, Bukareštą ir buvusią Jugoslaviją.

"Air Baltic" pareigūnas Oleg Korshe sutinka, kad reikia atgaivinti skrydžius į Rytų kraštus. "Šių metų vasario mėnesį pradėjom skraidyti į Taliną ir

Vilnių. Dabar jau skređam į Minską ir St. Petersburgą. Tikimės, kad dar šiais metais skrisim ir į Maskvą.

Privatizacija Estijoje

Šiais metais "Estonian Air" privatizuojama. Valstybė pasi-laiko 34% akcijų, 49% parduodama finansinškai pajėgiam užsienio dalininkui. "Tikimės rasti kapitalo linijai sustiprinti ir kartu išlaikyti valstybinį jos pobūdį", sako Sven Ratassep, "Estonian Air" tarnautojas. "Valstybinė linija nėra pats geriausias sprendimas dabartinėje baltiečių būklėje.

Estų planas atitinka latvių privatizaciją 1995 m. rudenį, kai "Skandinavian Airlines" nupirko 29% akcijų ir valstybinę "Latavia" buvo pavadinta "Air Baltic".

Privatizacija Lietuvoje

Privatizuodami oro linijas latviai ir estai siekia pritraukti užsienio investicijas. Lietuviai pasirenka kitą kelią, manydami, kad išleisdę svetimą kapitalą praras valstybinį linijos charakterį. "Paskutiniai penkeri metai rodo, kad mes išaugom ir stipriausią ir pastoviausią oro liniją baltiečių kraštuose", sako Jonas Jutkelis, LAL vicedirektorius. "Tai rodo, kad griežta valstybės kontrolė laiduoja linijos pasisekimą".

J. Jutkelis taip pat mano, kad ateityje privatizacija bus "natūralus žingsnis". Prisime-nant visą privatizacijos procesą Lietuvoje, toks pareiškimas neatrodo nuosirdus. Kaip visose didelėse bendrovėse, taip ir "Lithuanian Airlines" asmeniniai interesai verčia privatizaciją uždelsti. LAL vadovybei reikia tik prisiminti, ką privatizacija ir užsienio kapitalas davė jų kolegoms Latvijoje, kur naujoje "Air Baltic" linijoje vadovaujančios vietos atiteko švedams. (Prieš keletą metų privatizavus "Air Canada", tris aukščiausius pareigavietes šiandien užima amerikiečiai, V. Z.) Taip pat gerai žinoma, kad "Lithuanian Airlines" privatizavus didesnė pusė iš 1,200 dirbančiųjų liktų be darbo. Čia vėl siūlosi latvių pavyzdys: "Latavia" turė-

(Nukelta į 2-rą psl.)

Savaitė Lietuvoje

Sutartis su Austrija

Kaip praneša BNS, Lietuvos užsienio reikalų ministeris Povilas Gylys birželio 28 d. Vienoje susitiko su Austrijos vicekancleriu ir užsienio reikalų ministru Wolfgang Schesseliu. Jie pasirašė dvišalę sutartį dėl investicijų skatinimo ir apsaugojimo bei dėl aviacijos, kuriai buvo duotas pritarimas 1992 m. Jie taip pat pasirašė sutartį dėl panaikinimo vizų reikalavimo asmenims, turintiems diplomatinis pasus. Dviejų dienų vizito metu P. Gylys taipgi susitiko su Valstybės tarybos pirmininku Heinz Fischeriu, su kuriuo buvo aptartas bendradarbiavimas Lietuvai siekiant narystės Europos sąjungoje.

Parama iš Japonijos ir ERPB

BNS žiniomis, Europos atstatymo ir plėtros bankas (ERPB) bei Japonijos EXIM bankas suteiks Lietuvai 34.3 milijonus JAV dolerių (137 mln. litų) lengvatinių paskolų finansuoti projektus "Via Baltica" ir "Greitkelis". Paskolos sutartis buvo patvirtinta birželio 14 d. Vilniuje.

Europos investicijų bankas (EIB) suteiks 20 milijonų eurių (100 mln. litų) "Via Baltica" statybai, o birželio 25 d. susisiekimo ministerija baigė derybas su Šiaurės investicijų banku (ŠIB), kuris žada teikti 6.7 milijono JAV dolerių paskolą 15 metų laikotarpiui. Paskola bus skiriama kelių atstatymui bei eismo saugumo gerinimui. Visas statybos projektas vertinamas 70.4 mln. JAV dolerių (282 mln. litų), kurių 15-20% finansuos Lietuva. Numatoma darbą baigti iki 2000-ųjų m. pabaigos.

Priimta 47-ojo straipsnio pataisa

Lietuvos seimas birželio 20 d. priėmė Lietuvos konstitucijos 47 straipsnio pataisą, pagal kurią ne žemės ūkio paskirties žemė nuosavybės teise ateityje galės priklausyti ne tik Lietuvos valstybei ir jos piliečiams, bet ir savivaldybėms, kitiems valstybiniams bei ūkinę veiklą Lietuvoje vykdančioms užsienio veiksnams. Už pataisą balsavo 109 seimo nariai (prieš balsavo 14) įsitikinę, kad jos įvedimas skatins investicijas, naujų technologijų atsiradimą ir suteiks Lietuvai galimybę ateityje tapti pilna-teise demokratinės Europos dalimi, kaip rašo "Lietuvos rytas" (nr. 144). Taip pat buvo priimtas konstitucinis įstatymas, kuris numato, kokių užsienio valstybių veiksniai ir kokiomis sąlygomis bei kokia tvarka galės įsigyti žemės nuosavybės teisę. Vi-si veiksniai, vykdančys Lietuvoje ūkinę veiklą, galės jas įsigyti, jeigu jie "pagal savo kilmę yra iš Europos Sąjungos valstybių arba valstybių, susidariusių su ES

asociacijos sutartis (...Latvija, Estija, bei Vidurio ir Rytų Europos valstybės), taip pat 16 valstybių, kurios įstatymo priėmimo momentu yra NATO ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (OECD) narės. Kitų valstybių subjektai, vykdančys Lietuvoje ūkinę veiklą, žemės sklypus, kaip ir iki šiol, galės tik nuomoti".

Tą pačią dieną buvo patvirtinta sutartis dėl prisijungimo prie Europos sąjungos. Ji buvo pasirašyta prieš metus, tačiau negalėjo būti patvirtinta, kol 47-asis straipsnis, prieštaraujantis ES taisyklėms, nebuvo pakeistas. Sutartį turės patvirtinti visos 15 ES valstybių.

Laisvosios prekybos sutartis su Lenkija

Birželio 27 d. Lietuvos ministeriui pirmininkui Mindaugui Stankevičiui su delegacija besilankant Lenkijoje, buvo pasirašyta laisvosios prekybos sutartis. Tai buvo pirmoji tokio pobūdžio sutartis, pasirašyta su Vidurio Europos laisvosios prekybos nepilnateise (CEFTA) nare, kaip rašo "Lietuvos rytas". Lietuva siekdama tapti pilnateise CEFTA nare, kitiems metais turi pasirašyti tokias sutartis ir su kitomis valstybėmis narėmis — Čekija, Slovakija, Slovėnija ir Vengrija. Pagal šią sutartį per kelerius metus bus sumažinami ar panaikinti muitai keltui tūkstančių prekių rūšių.

Bendri gynybos reikalai

Birželio pabaigoje Lietuvos lankėsi Lenkijos seimo gynybos komiteto nariai, kurie su Lietuvos parlamentarais sutarė artimiausiu laiku ruošis pasirašyti Lietuvos ir Lenkijos dvišalių karinių paslapčių sutartį. Ją patvirtinus, Lenkija galės perduoti Lietuvai karinės radiolokacijos įrangos ir kitos ginkluotės. Sutartis taipgi atvertų Lietuvai galimybes įsitraukti į kuriamą bendrąją Vidurio Europos kraštų oro erdvės kontrolės sistemą, kurią rengia JAV ir kitos Vakarų valstybės. Ligšiol Lietuva yra pasirašiusi karinių paslapčių sutartį tik su JAV, praneša "Lietuvos rytas" birželio 22 d.

Išteigtas Lietuvos sambūris

Birželio 22 d. įvyko steigiamasis suvažiavimas "Lietuvos sambūrio", visuomeninės organizacijos, kurios tikslas "įveikti sunkią, gilią socialinę ekonominę krizę bei teisinę tvarką" Lietuvoje, rašo "Lietuvos rytas" (nr. 146). Suvažiavimo pagrindiniu kalbėtoju buvo JAV gamtos ausigininkas Valdas Adamkus, kuris teigė, jog sambūris neturi tapti politine organizacija, apžvelgė Lietuvos ekonomikę, po-

(Nukelta į 2-rą psl.)

Šiame numeryje

Mainai užrištom akim

Tautos atgimimas dar vis ieško vietos ir žmogaus

Baltiečių oro linijos stiprėja

Lietuvoje asmeniniai interesai verčia privatizaciją uždelsti

Lietuva ir Lenkija istorijos verpetuose

Abiejuose kraštuose turėtų būti vienodos mažumų teisės

Yra šviesos ir tamsoje...

Kovą laimi nenuleidę pakeltų rankų

Paminklas Voldemaro gimtinėje

Iškilmų kalboje palygintos anų laikų ir šių dienų valdžios

Tautinės juostos Brazilijoje

Duonos kashn nelengvai užsidirbdami, nepamiršo Lietuvos

Partizanas iš Vakarų pagerbtas Lietuvoje

Žurnalisto Julijono Būtėno bunkeris tapo altorėliu

Kautynės dėl Vilniaus

1944 m. liepos 13 d. vokiečiai buvo galutinai išstumti

Ramaus gailavimo lyrika

Sunku rasti Kelero poezijai lipnią etiketę

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905-275-4672. FAX 905-275-1336.

Canada Post Canadian Publications Mail Sales Product Agreement nr.1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAKUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, R. Sakalaitė-Jonaitienė,
Č. Senkevičius, G. Gaiztūnė. Metinė prenumerata – \$40, pusmetinė – \$20,
rėmėjo – \$50, garbės – \$60 (Amerikoj – JAV dol.) oro paštu – \$115. Pavieniai
nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją.
Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį
redakcija neatsako. Rankraščiai taisymsi redakcijos nuožūra. Bendra-
darbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550)
is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in
December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.,
2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905-275-4672.
U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Membership fee: regular
\$40.00, supporter \$50.00, honorary \$60.00 per year. PERIODICALS Postage
paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės
žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send
address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3.
Printed in Canada. ISSN 0040-4063

Nauji krikščionybės priešai

HENRIKAS KUDREIKIS

Kuriuose kraštuose geriausiai lankomos sekmadienių pamaldos katalikų šventovėse? Be abejo, Amerikoje ir Kanadoje. Šiandien Europos katalikų šventovėse pasirodo daugiausia tik seneliai ir moterys su vaikais. Jaunimas dinga. Prabangus gyvenimas Vokietijoje, bet tūkstančiai vokiečių atsisako mokėti tikybinius mokesčius. Laikraščių skiltyse randame, kad neapykanta religijai, ypač katalikų ir apskritai krikščionių, neįprastu greičiu didėja Amerikoje.

Tai nereikia, kad katalikai nekentė protestantų, o evangelikai – žydų. Tai naujoji kairė, susidedanti iš Holyvudo, spaudos ir televizijos žurnalistų bei kai kurių politinių sluoksnių.

Prieš pat 1996 m. Velykas trys didieji Amerikos žurnalai, leidžiami tam tikros tautybės milijonierių, savo viršelių antraštėse, kaip iš sunkių patrankų, atidarė ugnį prieš krikščionybės steigėją Kristų. "Pergalvoti prisišėlimą", – šaukia "Newsweek", "Jėzaus ieškojimas. Kas buvo jis?", – "US News".

Straipsniuose tvirtinama, kad tai "moksliniai" svarstymai, bet visuose trijuose skambėjo abejingumas, ryšys su mitologija. Keista, šie žurnalai niekad neparašo, nei sakinio prieš Mozę ar pranašą Mahometą.

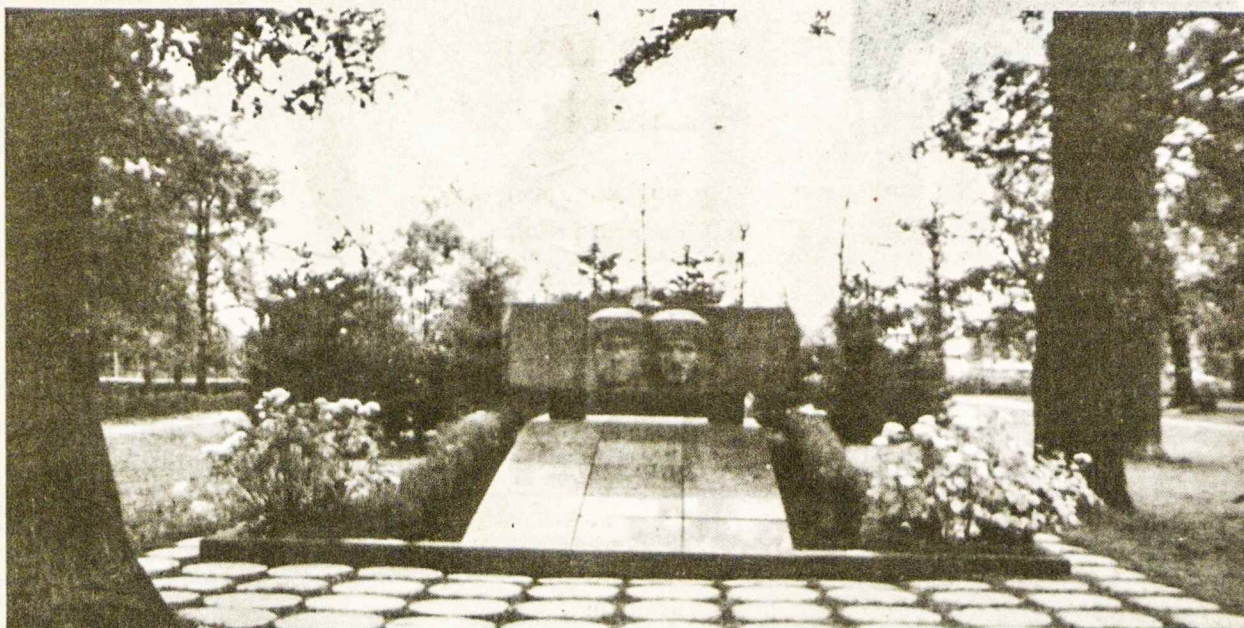
1996 m. kovo 28 d. liberalų "Los Angeles Times" išspausdino karikatūrą, kurioje prezidentinis kandidatas Bob Dole pavaižduotas nukryžiuotu Jėzumi su erškėčių vainiku ant galvos. Jame įrašas: "Christian Coalition". Daug Amerikos krikščionių įteikė protestus.

Tas pats dienraštis nuo š.m. sausio 15 d. atsisakė spausdinti Johnnys Hart krikščioniškų paveikslų seriją. Jis buvo parengęs specialią seriją Didžiąjam penktadieniui. Laikraščio redaktorius paaiškino, kad tai gali įžeisti kai kuriuos skaitytojus. Kad krikščionys sudaro amerikiečių daugumą, nesvarbu.

"Nukankintieji kovoja drauge su mumis... Jie stiprina mūsų gretas... Tėbus pašlovinti nenusilenkė prieš netiesą." ARKIV. M. REINYS
Vladimiro kalėjime

Kazlų Rūdos moksleiviai išeina iš šventovės, kur buvo pirmą kartą atnašaujamos moksleivių Mišios

Karių kapinės Kaune, kur palaidoti transatlantiniai lakūnai – STEPONAS DARIUS ir STASYS GIRĖNAS, žuvę 1933 m. Vokietijos žemėje, dabar priklausančioje Lenkijoje

Lietuva ir Lenkija istorijos verpetuose

AURELIJA M. BALASAITIENĖ

Ilgą ir sudėtingą Lenkijos ir Lietuvos santykių istoriją, nors lenkai nenori pripažinti to fakto, kad nuo XIV amžiaus pabaigos Lenkija valdė lietuviai – Jogailaičių dinastija. Gal jie to mums negali atleisti, nes tai pažeidžia jų savigarbą, tai ir jų elgesys Lietuvos atžvilgiu ne visada buvo garbingas.

Rašytinė Lenkijos istorija prasideda X amžiuje, kai Lenkijos kunigaikštis Mieszko sujungė slavų kiltis išilgai Oderio ir Vyslos, o jo sūnus Boleslovas buvo karūnuotas karaliumi. Pirmas Lietuvos istoriškai minimas asmuo XII amžiaus gale yra Mindaugas, suvienytas Lietuvos valdovas, pirmas ir vienintelis jos karūnuotas karalius. Suvienyta Lenkija nebuvo stipri – prarado Sileziją, Mozūrą, o XIII amžiaus pradžioje vokiečių ordinas užėmė rytinę Pomeraniją ir atkrito Lenkijai nuo Baltijos jūros.

Paskutiniam Piastų dinastijos kunigaikščiui mirus, 1370 m. Vengrijos Liudvikas d'Anjou tapo Lenkijos karaliumi. Jam Lenkijos reikalai mažai rūpėjo – tai sudarė puikią progą iškilti lenkų didikų galiai. Jam mirus be sūnų, jo dukra Marija buvo karūnuota Vengrijos karaliene, bet lenkų didikai jos nepripažino, paskelbė vengrų prancūzų kilmės Jadvygą d'Anjou Lenkijos karaliene ir pradėjo jai ieškoti vyro.

Taip užsimezgė Lenkijos-Lietuvos ilgas šimtmečių užsietus bendra istorija, kai Lietuvos kunigaikštis Algirdas sūnu, Vytauto pusbrolio Jogaila 1386 m. vasario 18 d. vedė Jadvygą, buvo karūnuotas Lenkijos karaliumi ir Lenkijai davė Jogailaičių dinastiją.

Prieš vedybas pakrikštytas pagonis Jogaila daug prisidėjo prie Lietuvos krikšto, ją įveddamas į Vakarų kultūros tautų šeimą. Lemtingose Žalgirio kautynėse su Kryžiuočiu ordinu jis talkino Vytautui su Lenkijos kariuomene.

1569 m. nelemtos Lietuvos-Lenkijos Liublino unijos šaknis abiejų pusių istorikai aiškina skirtingai, bet viena aišku, kad Maskvos grėsmė Lietuvai reikalavo Lenkijos talkos, o abiejų valstybių bajorija lenktyniavo dėl privilegijų ir įtakos. Apšpustos priešų, Lietuva ir Lenkija pagaliau prarado savo laisvę, kai jų teritoriją per tris kartus pasidalino Rusija, Austrija ir tuomet galinga Prūsija.

Žinome caro valdymo laikų tragedijas, spaudos draudimą, intensyvų rusinimą, kol po Pirmojo pasaulinio karo Lietuva savo sostinėje Vilniuje paskelbė nepriklausomybę. Lietuvos respublika vedė ilgą derybą su Lenkija dėl sienų nustatymo ir 1920 m. spalio 7 d. buvo pasirašyta Suvalkų sutartis bei nustatyta administracinė linija, Vilniaus kraštą pripažįstant Lietuvai.

Deja, maršalo Pilsudskio įsakymas, gen. Żeligovskis sulaužė Suvalkų sutartį, okupavo Vilnių bei jo sritį, kuri liko Lenkijos teritorijoje iki 1939 m. rugsens. Nutrūko diplomatiniai santykiai tarp Lietuvos ir Lenkijos, tai ir laikai į Lenkiją galėjo būti siunčiami tik per Latviją.

Tai buvo tragiškas laikotarpis, nes Vilniuje vyko agresyvūs lietuvių persekiojimas ir lenkinimas, kuriame didelį vaidmenį atliko Vilniaus arkivyskupas Romualdas Jalbrzykowski. Jis

buvo gerai pramokęs lietuvių kalbą, kurią panaudojo kaip valdymo ir cenzūros įrankį. Vilniuje jis draudė lietuviškas pamaldas. Jam priskiriamas nuopelnas už Seinų atitekimą Lenkijai. Lietuvos kunigus jis perkeldinėjo į gudiškas parapijas, o lenkus į lietuviškas. Jo siautėjimas tęsėsi iki pat Vilniaus atgavimo 1939 m., kol po pietaus nuncijaus dėka kai kuriose šventovėse buvo vėl leistos lietuviškos pamaldos, o vysk. Reinyš buvo paskirtas pagalbininku, bet neturėjo jokios galios.

Seinai, kadaise buvę lietuviškos kultūros centru su knygomis, laikraščiais, spaustuvėmis ir organizacijomis, jau yra sulenkinti, o Seinų katedroje išsisi "Anykščių šilelio" autorias vyskupo Antano Baranausko palaikai.

Istorija rodo, kad lietuviai nemoka "sulietuvinti" kitų. Vytauto Didžiojo laikais Lietuvos ribos praplėtė nuo Baltijos iki Juodosios jūros, užėmė Volyniją, Podoliją, valdė Vitebsko kunigaikštiją, o kunigaikščio Algirdo dukros, ištėkusios už gudų ir rusų – be pėdsakų "iš-tirpo" pas svetimuosius.

Atgavus Vilnių, man teko garbė dalyvauti Didžiosios Lietuvos moksleivių delegacijoje, 1940 m. minint pirmą Vasario 16-ąją laisvajame Vilniuje. Niekaip nepamiršiu to sukrečiančio įspūdžio, kai savo akimis pamatiau Gedimino bokštą, kai parado metu Vilniaus katedros aikštėje stovėdama rikiuotėje giedojau Lietuvos himną. Naktį Bernardinų sodelio moksleivių bendrabutyje. Vytauto Didžiojo gimnazijoje dalyvavau minėjimo iškilmėse ir žavėjauis gatvėse judėjimą tvarkančiais policininkais, dėvintais Lietuvos policijos paradines uniformas. Mano dideliu džiaugsmui, Vilniaus žymybės man aprodė poetas Vytautas Mačernis. Jis mane nuvedė į lietuvių gimnazistų "Birutės" bendrabutį, kuriame mano bendraamžės su ašaromis akyse pasakojo savo vargus, kenčiant už pasiryžimą likti lietuvaitėmis ir mokytis lietuviškai.

Pradžioje daug metų. Europą nusisaukė Antrasis pasaulinis karas. Pagaliau subyrėjo Sovietų Sąjunga, toji dvidešimtojo šimtmečio pabaisa. Vėl atgavus

nepriklausomybę, Lietuva turėjo užmegzti santykius su kaimynais, bet lenkų mažuma Vilniaus krašte kėlė neramumus, o Šalčininkų lenkai reikalavo... autonomijos.

Prieš penkerius metus aš su savo jau Amerikoje gimusia dukra aplankiau Aušros Vartus. Mudvi buvome daugiau negu sukrėstos – koplyčioje nebuvo nė vieno lietuviško žodžio. Daugiau ten nesilankiau, bet tikiuosi, kad mūsų dvasininkija joje ką nors lietuviško įterpė.

Dabartinės Lietuvos ir Lenkijos vyriausybės pradėjo bendrauti, lankyti vieni kitus, sudarinėti prekybos sutartis, o 1996 m. gegužės mėn. pabaigoje Lietuva ir Lenkija parengė bendrą dokumentą dėl jų įstojimo į Europos sąjungą. Abiejų valstybių ambasadoriai jį įteikė Italijos užsienio reikalų ministerijai Romoje ir Italijos ambasada Vilniuje.

Dar viena reikšminga naujiena yra ta, kad Lenkijos švietimo ministeris Jerzy Wiatr pranešė Lietuvos ambasadoriui Varšuvoje, jog Seinuose bus atidaryta lietuviška mokykla, atsiradus pakankamam moksleivių skaičiui ir, jei reikės, bus praplėstas lietuviškų mokyklų tinklas. Jis pripažino, kad Lenkijoje nėra lietuviškų mokyklų tinklo ir vadovėlių lietuvių kalba, patvirtino, kad Lietuvoje lenkams sąlygos yra žymiai geresnės. Jis apgailestavo, kad Lenkija neturi tautinių mažumų įstatymo, kuris apsaugotų ir apdarytų jų teises.

Taip per beveik septynis šimtmečius Lietuva ir Lenkija išgyveno pergalų ir žygdžių laikotarpius, kentėjo vienodas nelaimės, okupacijas, nors Lenkija nevenė skriausti Lietuvos, pagrobama jos kunigaikščio Gedimino įkurtą sostinę Vilnių. Įdomu, kaip toliau plėtosis Lietuvos-Lenkijos santykiai, nors dabartinės pastangos bendrauti teikia šviesių vilčių.

O gal ir vėl apsisaukime? Esame kaimynai, jais turime ir likti, laisvi ir vieni kitus gerbiančius, netrokšdami svetimo turto, nesiskriausdami vieni kitų. Būtų gera, kad Lenkija pradėtų gerbti lietuvių mažumos teises, kaip kad Lietuvoje yra gerbiama lenkų teisės, kalba, spauda, mokyklos...

Savaitė Lietuvoje

(Atkelta iš 1-mo psl.)

litinė bei socialinė padėtį, nurodė problemas ir jų sprendimo būdus. Jo nuomone reformų labiausiai reikia teismams, prokuratūrai, policijai bei muitinėms.

Organizacijos uždaviniai, pasak vieno iš LS kūrėjų A. Karoblio, yra kelti politinę kultūrą, vienyti įvairių tautybių, pažinti ir įsitikinimų žmones. Suvažiavime buvo 300 dalyvių, o sambūriui priklausė 500 narių. Suvažiavimui nebuvo pasiūlyta steigti padalinį, kuris turėtų visas politines teises dalyvauti seimo rinkimuose. Buvo išrinkta 27 asmenų taryba, kurioje įėjo seimo nariai Kazimieras Antanavičius ir Antanas Baskas.

Naujas mokesčių inspektorius

"Respublika" skelbia, kad Lietuvos ministeris pirmininkas Mindaugas Stankevičius Valstybinės mokesčių inspekcijos (VMI) viršininku paskyrė seimo LDDP frakcijos bei biudžeto ir finansų komiteto narį Antaną

Baltiečių oro linijos...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

apie 1,000 tarnautojų. Dabar "Air Baltic" išsivėrė su 160. Dėl to nenuostabu, kad LAL laikraščiuose deda skelbimus, nurodant, kad svetimos oro linijos Lietuvai nenaudingos.

Lietuva išsiskiria

Ne vien tik skirtingu požiūriu į privatizaciją Lietuva skiriasi nuo kaimynų. LAL įtaka įvairioms valdžios tarnyboms yra didesnė kaip bet kur kitam krašte. Pvz. Vilniaus orauostyje informaciją teikia ne orauostio, bet LAL tarnyba. Nuo 1995 m. linija moka tik 10% orauostui nusileidimo mokesčio. Tai privilegija, kuria galėtų naudotis ir kitos linijos, turinčios bent 200 skrydžių per mėnesį. Tačiau kitos oro linijos su daugiau kaip 30 skrydžių Vilniuje nėra. "Palyginus su Vilniū, Latvian Civil Aviation Authority" yra daug liberalesnė konkurencijos tarp oro linijų atžvilgiu", sako Oleg Korschė iš "Air Baltic".

"Sumažinti 90% nusileidimo orauostyje mokesčių yra normalu kitų linijų atžvilgiu. Iš kitos pusės, LAL pirmaisiais savo gyvavimo metais reikalinga pagalbos", sako Klaus Peter Heinsohn, "Lufthansa" direktorius Vilniuje.

Bendra oro linija ateityje?

Oriniam susisiekimui baltiečių kraštų rinka labai maža. Vargu ar kada galės išsilaikyti daugiau kaip viena valstybinė linija. Net abejojama, ar trys valstybinės linijos gali pelningai veikti. Tokių linijų kaip estų "ELK Airways" ar "Riga Air" ateitis labai tamsi.

Galvojant apie vieną bendrą liniją trims baltiečių kraštams nuoseklu žvelgti į "Scandinavian Airlines", kuri yra trijų valstybių linija. Valstybinės Švedijos, Danijos ir Norvegijos linijos suprato, kad pavieniui negalės atsilaikyti prieš didžiųjų kraštų konkurenciją ir sutarė bendradarbiauti. Šis skandinavų modelis galėtų būti pavyzdžiu baltiečiams, tačiau stiprus tuose kraštuose tautiniai sentimentai gali nustelbti praktinius išskaičiavimus. "Daugiau bendradarbiavimo, o ne konkurencijos būtų naudinga visiems", sako Korschė. ("The Baltic Times", Ryga)

Sulietuvino –

Vytautas P. Zubas

Mirties pranešimas ATA PAULIUS VAITKUS

mirė 1996 m. liepos 3 d., trečią dieną York Central ligoninėje, Toronte, sulaukęs 84 metų amžiaus, vyras anksčiau mirusios žmonos Ednos, ilgesnį laiką gyvenęs Hamiltone, Ont., dirbęs Stelco fabrike, ten išėjęs į pensiją. Paliko nuliūdime mylimas dukteris Rūta (Ruth) McKay ir jos vyrą John, Audrą Noble ir jos vyrą Paul Silvester. Vėlonių visuomet maloniai prisimins jo šeima ir vaikaičiai Matthew, Roslyn ir Stuart bei sesuo Marytė Rudokienė iš Delhi, Ont. Vėlonis paliko giminę ir Lietuvoje. Palaidotas liepos 5 d. Toronte. Pašarvotas buvo "White Chapel Memorial Gardens" laidojamųjų namuose.

ATA PETRUI ABROMAIČIUI amžinuosius namus pasiekus,

duką RITĄ VILIENĘ, buvusią "Pašvaistės" chorvedę, jos motiną ir šeimą, brolių, seserį ir jų šeimas, gimines, velionės netektįje nuoširdžiai užjaučia –
Kanados Londono lietuvių choro "Pašvaistė" nariai

PADĖKA ATA BRIGITAI AUGAITIENEI

mirus Montrealyje, 1996 m. balandžio 19 d.,

nuoširdžiai dėkojame kun. J. Aranauskui už ligonės lankymą, kun. Iz. Sadauskui už maldas laidojamųjų namuose, kun. dr. V. Skilandžiūnui už atliktas laidojamųjų apeigas Otavos kapinėse.

Nuoširdi padėka giminėms, draugams ir pažįstamiems už pareikštą užuojautą, už užprašytas Mišias, gėles ir aukas. Taip pat ačiū visiems, atsilankiusiems laidojamųjų namuose ir kapinėse. Didelis ačiū visiems už maisto paruošimą ir už pyragus.

Jūsų dalyvavimas palengvino mūsų liūdesį.

Juozas, Kristina, Rasa, Lina ir Asta Augaičiai
Aleksas Augaitis

PADĖKA ATA ONAI PETRAŠIŪNIENEI

į amžiną poilsį iškeliavus,

nuoširdžiai dėkojame Šiluvos Marijos parapijos klebonui kun. K. Kaknevičiui už vėlonės lankymą ligoninėje bei namuose ir maldas laidojamųjų namuose.

Didelė padėka klebonui ir vėlonės giminačiui kun. Viktorui Kriščiūnui už atnašautas Mišias ir laidojamųjų apeigas. Ačiū KLB Londono apylinkės pirm. P. Kurui ir pensininkų pirm. St. Kerui už tartus atsisveikinimo žodžius laidojamųjų namuose. Dėkojame "Pašvaistės" chorui už giedojimą gedulinį Mišių metu.

Nuoširdus ačiū karsto nečėjams, giminėms, draugams ir pažįstamiems, pareikšusiems užuojautą žodžiu, raštu ar spaudoje. Ačiū visiems už gėles, užprašytas Mišias ir aukas "Lung Association". Ačiū Viktorijai ir Viktorui Staškūnams ir padėjėjams už salės paruošimą vaisiams, poniams už pyragus.

Su didžia pagarba –

vyras Andrius Petrašiūnas, dukros – Liucija Petrašiūnaitė-Desrosiers ir šeima, Vida Petrašiūnaitė ir sūnus Andrius Petrašiūnas su šeima

SOLD
GOLDMIDWAY
REALTY INC.
Exact
No Post

DAIVA DALINDA,
BBA, Broker
Tel. 416 231-5000
FAX 416 233-2713

Amerikos didžiausia namų
pardavimo įstaiga Kanadoje!

**Islington-Kingsway
Realty Inc.**
Prezidentė, turinti 16 metų
patyrimą, jums sąžiningai
patars.

Nemokamas namo įvertinimas.
2908 Bloor Street West,
Etobicoke, Ont. M8X 1B6

Sukaktuvininkai kunigai, atšventę 50 metų kunigystės sukaktį Vilniaus arkikatedroje. Iš kairės: Petras Kiela, Mykolas Balnis, mons. Kazimieras Vasiliauskas, Antanas Dilys, Zigmas Stančiauskas, Antanas Andruskevicius
Nuotr. A. Rakauskio

Yra šviesos ir tamsoje...

Monsinjo **KAZIMIERO VASILIAUSKO** ir kitų penkių kunigų penkiasdešimtmetis

GENOVAITĖ GUSTAITĖ

Vilnius

Kokia išpuošta tą pirmadienį (1996 m. birželio 17) buvo Vilniaus arkikatedra: virš didžiųjų durų – ažuolo lapų pynė, po sietytais iki pat altoriaus – lengvi trapūs, lyg vėjo linguojami, švelniūs ramunių, hipsofilijų bumbuliukai, nuo sakyklos krašto nusvirusi didžiulė žalumynų, baltų lelijų puokštė. O ant altoriaus, jo papėdėje – puikiausios baltos lelijos, rožės.

Prie pusvalandį (17,30 val.) visi suolai jau užimti, jokios tuškos vietelės. Sparčiai atžingsniuojama televiziniškai. Prie didžiojo altoriaus plaukia kultūros, mokslo, politikos žmonės – prof. V. Daujotytė-Pakerienė ir A. Pakerys (Pedagoginio universiteto rektorius), prof. Jonas Kubilius su žmona, J. Antanavičius (Muzikos akademijos rektorius), A. Šaltenis (Dailės akademijos rektorius), E. Zavadskas (Technikos universiteto rektorius). O kiek poetų, rašytojų: K. Bradūnas, Just. Marcinkevičius, A. Baltakis, V. Reimeris, R. Gudaitis, J. Mikėlinas, V. Sirijos Gira, menotyrininkė Z. Zemaitytė, MA bibliotekos direktorius J. Marcinkevičius, A. Juozaitis. Valdžios vyrai – R. Ozolas (seimo narys), A. Vinkus (Sveikatos apsaugos ministeris), V. Domarkas (Švietimo ministeris), V. Adamkus (JAV). Kokia spalvinga puokštė!

Lygiai 18 val. užsidega visos šviesos, sugaudžia vargonai, choras (didysis, vadovaujamas L. Pranulio) užgieda "Dievas mūsų prieglauda ir stiprybė". (Kažkas lyg suspaudžia gerklę...)

Prie didžiojo altoriaus išsina švenčiantys kunigystės 50-tį šeši koncelebrantai – Petras Kiela (Kamajai), Mykolas Balnis (Videniščiai), Antanas Dilys (Riešė), Zigmas Stančiauskas (Šešuoliai), Antanas Andruskevicius (Ratnyčia) ir monsinjoras Kazimieras Vasiliauskas. Čia pat svečiai, atvykę į iškilme: Vroclavo (Lenkija) arkiv. kardinolas H. Gulbinovičius (K. Vasiliausko studijų Vilniaus kunigų seminarijoje draugas), apaštalinis nuncijus arkivyskupas Justo Mullor Garcia, Vilniaus arkivyskupas A. J. Bačkis, Panevėžio vysk. J. Preikšas, Vilniaus vysk. J. Tunaitis, jėzuitų vienuolijos provinciolas J. Boruta, marijonų vienuolijos vicegenerolas V. Aliulis, Šv. Kazimiero kolegijos (Romoje) rektorius prelatas A. Bartkus, mons. K. Dobrovolskis, Kauno kunigų seminarijos vicerektorių B. Antanaitis, Panevėžio katedros klebonas J. Antanavičius.

Iškilmę pradeda arkiv. A. J. Bačkis. Išvardija sukaktuvininkus, pamini jų darbo prasmę: "Kas išvers iki galo, bus išganytas". Po to pagal apeiginą apdovanoja mons. K. Vasiliauska ažuolo lapų vainiku: "Viešpats suteiks tau gyvenimo vainiką, priimk garbę, kurioje lazda – tavo senatvės ramstis. (Blyksi, blyksi fotoaparatai, aidai plojimai).

Prabyla sukaktuvininkas monsinjoras. Pirmieji žodžiai: "Dieve, Tu neverti savo tarną" (balsas virpa, lūžta)... "likau ištikimas kunigo pašaukimui". Skaitomas šv. Pauliaus II laiško Timotiejui skaitinys: "Aš jau esu atnašaujamas, ir mano iškeiliavimas arti. Iškovoju gerą kovą, baigiau bėgimą, išlaikiau tikėjimą". (Iš 50 metų kunigystei atiduota 30, kitus du dešimtmečius nusinešė Intos, Uchtos, Vorkutos lageriai, šachtos, miškų darbai, kolchozai).

Apie tikėjimo išlaikymą, kunigystės neišdavimą kalbėjo, šventą kankinį arkiv. M. Reinį prisiminė, pamokslą pasakęs kun. Antanas Dilys. "Mūsų buvo 14. Gulėjome čia, šitoje katedroje prieš arkiv. M. Reinį. Galvojome – ar seksime Kristų?" Pasidžiaugia, kad kursas gali didžiutis: nė vienas nenusivilkio sutanos, nemetė kunigystės. Iš tų 14 pusė buvo suimti, sėdėjo kalėjimuose, išvežti į lagerius. Bet dėl to nepriekaištauja, dėkoja Viešpačiui ir už lagerį, jo duoną, kad neleido mirti iš bado, už malonę, plaukusią per kunigo rankas. Pabaigoje prisimena Senojo Testamento paprotį, pagal kurį kovą laimi nenuleidęs pakeltų rankų, todėl artimieji padėdavo jas laikyti. Pamokslininkas prašo: "Broliai, seserys, palaikykite mūsų rankas, melskitės už mus, kad jos nenusivirtų, nepralaimėtume". (Nukelta į 5-tą psl.)

Atstatoma buvusi akademijos šventovė

Norima pagerbti ją stačiusį bei joje dirbusį kan. profesorių **FABIJONĄ KEMĘŠĮ**, sovietų nukankintą Sibire

APOLONIJA ZIMKUVIENĖ, Dotnuva

Dotnuvos dvaras – tai vidurio Lietuva, stipriai sulenkintas ir surusintas kraštas. Į šias vietas buvo atkelti ir įkurdinami rusų kolonistai. Čia 1911 m. buvo įsteigta rusiška P. Stolyfino vidurinė žemės ūkio mokykla. Kolonistų ir mokyklos poreikiams buvo pastatyta cerkvė. Bet prasidėjo Pirmasis pasaulinis karas – cerkvės įrengti nespėta, mokykla išsikraustė į Rusijos gilumą, dalis kolonistų grįžo į savo gimtąsias vietas.

1924 m. Dotnuvos dvare pradėjo veikti Žemės ūkio akademija, ruošianti Lietuvos ūkiui žemės ir miškų specialistus. 1925 m. likęs cerkvės pastatas buvo pritaikytas katalikų šventovei. Jos pertvarkymu rūpinosi iš JAV į Lietuvą grįžęs kun. dr. Fabijonas Kemėsis, žymus išsivijęs veikėjas, įvairių ekonominių ir švietėjiškų organizacijų steigėjas, lietuviškų laikraščių išsivijoje redaktorius.

Valstybė tada cerkvės pastatą pertvarkymui skyrė 30 000 Lt. Šventovės vidus buvo įrengtas visuomenės lėšomis. 1925 m. rugsėjo mėn. ją pašventino Marijonis, suteikdamas jai Šv. Povilo vardą. Ta proga sakytame pamoksle jis priminė, kad iš lietuvių buvo kėsintasi atimti du brangiausi dalykai – kalbą ir religiją, o čia, vidurio Lietuvoje, tai daryta su ypatingu užmoju – įsteigta rusiška žemės ūkio mokykla ir pastatyta cerkvė. Tačiau Dievo valia, carų ir jų padėjėjų planai neišsipildė.

Šventovė buvo mėgstama Žemės ūkio akademijos dėstytojų, studentų ir apylinkės žmonių maldos vieta. Jos rektoriumi buvo kun. prof. F. Kemėsis, dėstęs Žemės ūkio akademijoje ekonomikos mokslus. Jis buvo kartu ir žymus apylinkės žmonių švietėjas. Jo organizuotos ir remtos "Šviesos" draugijos nariai mokė apylinkės žmones lietuvių kalbos, rašto, ekonomikos pagrindų, skleidė kooperatinės veiklos idėjas. Buvo Vilniui varduoti sąjungos vienas iš kūrėjų ir įvairių švietėjiškų draugijų organizatoriai. Daug rašė į tuometinę spaudą, formuodamas lietuvių kataliko pasaulėvaizdį.

Dideli kun. prof. F. Kemėšio nuopelnai šviečiant žmones buvo įamžinti, vieną apylinkės kaimą pavadinant jo vardu – Kemėšiškėmis. Sovietų okupacijos metais jis buvo atleistas iš dėstytojo pareigų, suimtas ir kalintas įvairiose Sovietų Sąjungos lageriuose. Mirė 1954 m. Marijinsko lageryje.

1944 m. vokiečių armija, traukdamasi iš Lietuvos, sprogdino Žemės ūkio akademijos rūmus ir studentų bendrabučius. Dėl to po karo Žemės ūkio akademija pradėjo kurtis Kaune ir 1947 m. visai išsikėlė. Liko tik pavadinimas – Dotnuvos dvaro teritorijoje įsikūrusi gyvenvietė, dabar vadinama Akademija.

1956 m. Akademijoje įsikūrė Lietuvos žemdirbystės mokslinio tyrimo institutas, kuris tebeveikia ir dabar. Šventovė apie 1950 m. buvo uždaryta, o vėliau ir nugriauta. Okupacijų metais gražioje Akademijos gyvenvietėje buvo nugriauta ne tik šventovė. Buvo sunaikintas parko

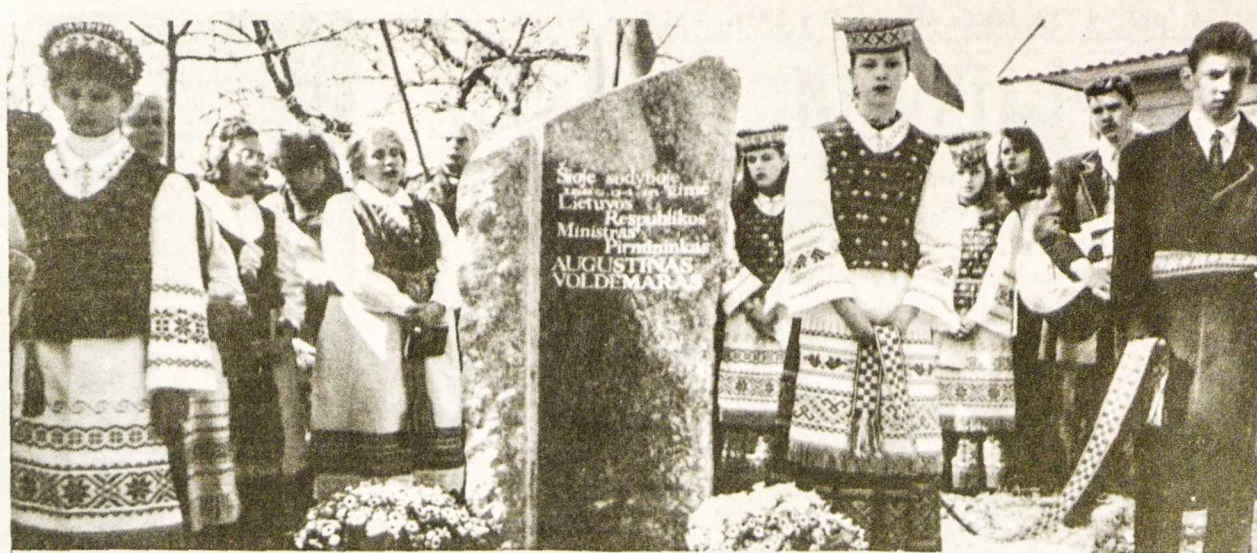
steigėjo grafo H. Kroico kapas, apdaužytas Klaipėdos vadavimo paminklas, sunaikintas 1928 m. prie kryžkelės pastatytas Lietuvos nepriklausomybės kryžius.

Prasidėjus Sąjūdžiui buvo rasta jėgų paminklams atstatyti. Be to, 1991 m., kai buvo minima 50 m. sukaktis nuo pirmųjų 1941 m. birželio 14 d. trėmimų, parke pastatytas paminklas agronomams kaliniams ir tremtiniams. Šio paminklo pastatymą moraliai ir materialiai parėmė išsivijęs lietuvių – agronomai. Už tai Akademijos visuomenė jiems labai dėkinga. Liko neatstatyta šventovė.

Šiais metais Akademijoje įsikūrė katalikų bendruomenė: jos iniciatyvinė grupė, vadovaujama kun. Virginijaus Vaitkaus – brolio Pranciškaus, OFM, cap., nori atstatyti sugriautą šventovę. Architektas Vytautas Kundrotas jau ruošia šventovės projektą. Jos vaizdas bus keičiamas tik tiek, kiek būtina, kad ji tiktų šiolaikinių žmonių poreikiams. Atkasami šventovės pamatai, daromi archeologiniai tyrimai, įdarbinami vietiniai darbotekę žmonės.

Iniciatyvinė šventovės statymo grupė supranta, kad Akademijos gyventojų lėšomis atstatyti nepajėgs. Dėl to kreipiasi pagalbos į išsivijus lietuvių, tikėdama, kad su jų parama bus galima atstatyti buvusią šventovę, kurioje galėtų melstis ne tik Akademijos, bet ir apylinkės kaimų gyventojai, kur būtų pagerbtas prieš 70 metų šią šventovę kūręs ir joje dirbęs Lietuvos šviesuolis kun. prof. F. Kemėsis. Ypač tikimasi paramos tų žmonių, kurie jaunystėje mokėsi Žemės ūkio akademijoje, meldėsi mažytėje jos šventovėje, kurių jauna dvasia gal tebeaišksto Akademijos seno parko takais. Akademijos šventovės atstatymo valiutinė sąskaita – 2300890139 Lietuvos taupomojo banko Kėdainių skyriuje, kodas 60123.

Lietuvos kultūros ministeris J. Nekrošius savo kalboje pasakė, kad pasaulis nedaug ką žinojo apie Lietuvą, nes informacija apie ją ilgą laiką buvo blokuojama. Ir tik dabar galime priminti, kad tokiam nuosaliame Lietuvos kampelyje gimė didis žmogus, apie kurį žinojo pasaulis. Ministeris pasidžiaugė, kad šių vietų gyventojai gerbia savo kraštiečio atminimą: tiek daug jų susirinko į iškilmes ve-

Naujai pastatytas paminklas Dysnoje su įrašu: "Šioje sodyboje 1883.04.16 gimė Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininkas Augustinas Voldemaras"

Paminklas Voldemaro gimtinėje

Dysnoje, Švenčionių apskrityje, pastatytas paminklas, kuriuo apylinkės tautiečiai pagerbė iškilųjį savo sūnų ir visą Voldemarų giminę, kurios penki nariai mirė Sibire, o Augustinas ir jo žmona – Butyrkų kalėjime Maskvoje

1996 m. balandžio 16 atidengtas paminklas pirmajam Lietuvos respublikos ministeriui pirmininkui profesorui Augustinui Voldemarui. Šią dieną 1883 m. Dysnoje, Švenčionių apskrityje (dabar – Ignalinos rajonas), ir gimė šis žymus Lietuvos valstybės ir visuomenės veikėjas.

Pagerbti A. Voldemaro atminimą susirinko aplinkinių kaimų gyventojai, čia dirbantys tarnautojai, profesorius giminės, Švenčionių klubo nariai iš Vilniaus ir kt.

Prie šios šventės aktyviai prisidėjo Didžiasalio mokyklos mokytojų kolektyvas, o jų paruošti moksleiviai pasirodė minėjime su gražia programa.

Paminklą pašventino ir Didžiasalio koplyčioje už Augustiną Voldemarą bei už visą Šibirį kentėjusių ir mirusių Voldemarų giminę šv. Mišias aukoję Tverės ir Vosiūnų parapijų klebonas kun. S. Tunaitis.

Lietuvos kultūros ministeris J. Nekrošius savo kalboje pasakė, kad pasaulis nedaug ką žinojo apie Lietuvą, nes informacija apie ją ilgą laiką buvo blokuojama. Ir tik dabar galime priminti, kad tokiam nuosaliame Lietuvos kampelyje gimė didis žmogus, apie kurį žinojo pasaulis. Ministeris pasidžiaugė, kad šių vietų gyventojai gerbia savo kraštiečio atminimą: tiek daug jų susirinko į iškilmes ve-

liones gimtinėje. Ministeris pabrėžė, esą reikia iš naujo apmąstyti ir įvertinti šio garsaus žmogaus darbus. Moksleiviai turėtų didžiutis A. Voldemaro ryžtą nugalėti nepriteklus ir veržtis į mokslo šviesą. Tai sekant pavyzdys šio krašto jauniui.

B. Kviklys enciklopedinio veikal "Mūsų Lietuva" pirmame tome rašė: "1912 m. per Dysnos lygumą traukė prancūzų kariuomenė, prie kryžkelės (ties Tverėčiumi) sudavusi smarkų smūgį rusams". Matyt, tada ir buvo sužiestas prancūzų armijos karys Voldemaras, kurį slaugė ir išgydė lietuvių iš Didžiasalio kaimo. Taip ir atsirado Tverės apylinkėje Voldemarų giminė nelietuviška pavarde.

Ministerio pirmininko brolio Prano palikuonių vardu kalbėjęs inžinierius Eimutis Voldemaras papasakojo susirinkusiems, kad A. Voldemaras buvo jau trečioji prancūzų kario (galbūt belgo) ir lietuvių giminės karta.

A. Voldemaro mokslo kelias buvo vargingas, jis pats turėjo užsidirbti lėšų mokslui. Materialiai jį šiek tiek rėmė vyresnysis brolis, gyvenęs kaime. Vėliau A. Voldemaras, atsidėkodamas už tą paramą, buvo pasiėmęs brolio vaikus į Kauną ir leido juos į mokslus.

Kai rusai 1940 m. okupavo

Lietuvą, A. Voldemaras buvo užsienyje, bet atvyko į Lietuvą, giminių nuomone, tikėdamasis, kad galės Tėvynei padėti. Bet pervažinęs Lietuvos sieną, buvo suimtas. Vėliau įkalti su žmona buvo įkalinti Maskvoje ir 1942 m. Butyrkų kalėjime mirė. Jo sesuo Liucija, vienuolė, ir jo brolio Prano šeima buvo išremti į Sibirą. Čia mirė penki Voldemarų šeimos nariai – vieni Krasnojarsko krašte, kiti – Vorkutoje. Todėl Voldemarų vardu kalbėjęs E. Voldemaras pasidžiaugė, kad dabar per Vėlinės jie galės čia, prie šio paminklo, uždegti žvakutes Augustinui Voldemarui, jo žmonai ir kitiems giminačiams, palaidotiems Sibiro žemėje, nes jų kapai nesurasti.

A. Voldemaras buvo neeilinių gabumų, aštraus proto žmogus, kurio bareljefas iškaltas Ženevoje. Jis mokojo keliolika užsienio kalbų ir į tarptautinius pasitarimus vykdavo be vertėjų. Marijampolio mokyklos direktorius A. Masaitis prisiminė jaunystėje skaitęs anų tolimų metų spaudoje užsienio žurnalistų atsiliepimus apie A. Voldemaro kalbą Ženevoje, kur jis, kaip diplomatas, atstovavo Lietuvai: "Europoje atsirado labai jaunas ir labai gabus diplomatas, tik gaila, kad iš mažos valstybės".

Tremtinių ir politinių kalinų vardu kalbėjęs A. Pautienis palygino pirmosios Lietuvos vyriausybės vadovų elgseną su dabartinių veikėjų. Anieks nebuvę būdingas nei girtavimas, nei kyšininkavimas. O jei visi dabartiniai valdžios vyrai tiek mokėtų užsienio kalbų, kiek jų mokėjo vienas A. Voldemaras, tai jų kelionės po užsienius Lietuvai pigiau atsieitų. "Nu-lenkime galvas, pagerbdami profesorius, Lietuvos pirmojo ministerio pirmininko, politinio kalinio atminimą, aktyviai gynusio Lietuvos reikalus Europoje. Stovėk čia, Voldemarai, kaip galiūnas ir saugok nuo priešių mūsų kraštą". Taip užbaigė savo kalbą prie paminklo A. Pautienis.

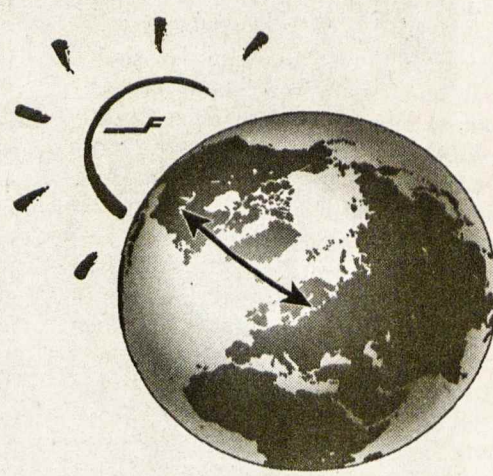
Daug vertingų minčių, gražių linkėjimų šio krašto jauniui pasakė Švenčionių klubo pirmininkė Vilhelmina Pundienė ir klubo narys Danas Kaukėnas. Jų siūlymu buvo pagerbti visi minėjime dalyvavę A. Voldemaro giminačiai – jiems įteiktos gėlės ir atminimo knygos.

A. Voldemaro gimtinės žmonės ir atvykusieji į šį renginį vis svarstė, kodėl gabus mokslui žmogus, profesorius pasuko iš mokslininko, pedagogo kelio į politiko kelią? Todėl, kad tikėjosi galėjęs daugiau nuveikti Tėvynės labui. Kraštiečiai abejojo ankščiau sukurtų ir dar ir dabar tebekuriamų istorijų apie A. Voldemarą tikrumu. Čia vyravo įsitikinimas – jei ketvirtą dešimtmetį A. Voldemaras visą laiką būtų buvęs Lietuvos valdžioje, kol gyvas būtų gynęs Tėvynę nuo sovietų antplūdžio ir nebūtų palikęs savo tautos.

A. Voldemaro gyvenimo ir kovos keliui įvertinti labai tiko Švenčionių klubo pirmininkės Vilhelminos Pundienės pacituoti Fridricho Šilerio žodžiai, pasakytą šio renginio pabaigoje: "Tėvynė – tai šventas žodis, kuris atplėšia mokslininką nuo knygos, atitraukia valstietį nuo arko, tarnautoją – nuo rašomojo stalo ir surenka visus prie vienos vėliavos".

Danutė Minkauskienė, Švenčionių klubo tarybos narė

THE BEST AIRLINE UNDER THE SUN.

TORONTO TO VILNIUS.

Mūsų saulėtame pasaulyje nėra tokios oro linijos, kuri aptarnavimu, patogumu, patikimumu ir saugumu pralenktų "Finnair". Norintiems patirti Šiaurės Europos grožį ir kultūrą, "Norvasta Tours" siūlo puikiausias keliones. Pakeitėme "Finncharter" pavadinimą, nes "Norvasta" aiškiau perduoda mūsų siūlomų kelionių perspektyvas Skandinavijoje ir kituose Šiaurės Europos kraštuose. Tik nepasikeitė "Finncharter" įgyta ilga patirtis ir pagarsėjęs sumanumas organizuojant keliones. "Finnair" ir "Norvasta" – kartu mes nušviesim Jums kelią į malonių vasaros nuotykių pasaulį.

\$975⁰⁰
FROM

Norvasta

Finnair is a partner in AEROPLAN.

GATEWAY TO THE WORLD

Contact your travel agent or call Norvasta Tours at (416)222-0203 or 1-800-461-8651.

Non-stop Toronto-Helsinki flights run Sundays & Wednesdays, May 29-September 8, 1996.
*Some restrictions apply. Applicable airport taxes not included.

Įrašas rūmų Vilniuje, kur vyksta seimo posėdžiai, sprendžiantys svarbiuosius krašto reikalus

Nuotr. G. Kurpio

LAISVOJE TĖVYNĖJE

ALAUS DARYKLOS BIRŽUOSE

Biržų rajono Čygo-Kalkio bendrija "Rinkuškiai" ir bendrovė "Biržų alus" gavo leidimą gaminti stiprų alų. Dabar leidimus Lietuvoje gaminti alų jau turi beveik 200 įmonių. Jų alaus kokybę kontroliuoja laboratorijos, kurias turi didžiosios alaus gamyklos.

KATALIKŲ VEIKLA

Šiaulių miesto katalikų draugijos iniciatyva birželio 1 d. iš Šv. Ignaco šventovės buvo suorganizuotos eitynės į Kryžių kalną. Ten buvo laikomos Mišios už nužudytus negimusius kūdikius ir už pasaulio išganymą. Visose Šiaulių šventovėse tada taipgi buvo kalbamas Rožinis ir atnašaujamos Mišios.

BIRŠTONUI 150 METŲ

Birštono kurorto 150 metų sukaktis buvo paminėta birželio 1-2 d.d. Dvi dienas trukusią šventę surengė Birštono savivaldybė. Šeštadienio rytą, skambant "Trimito" orkestro maršams, ji buvo pradėta iškilmingomis eitynėmis nuo Birštono savivaldybės rūmų į šio kurortinio miesto šventovę. Iškilmingas Mišias ten atnašavo klebonas kun. Jonas Dalinkevičius, pašventinęs Birštono vėliavą. Ji buvo atlydėta prie Birštono savivaldybės rūmų ir iškelta ant aukšto stiebo. Birštono kultūros centre įvykęs sukakties minėjimas buvo pradėtas E. Griego "Preludu". Salėje sėdėjo nemažai Lietuvos seimo ir vyriausybės atstovų, svečių iš Latvijos, Estijos ir Lenkijos bei kitų Lietuvos kurortų. Lietuvos naujojo ministerio pirm. Mindaugo Stankevičiaus sveikinimą perskaitė valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministeris Petras Papovas. Su garbinga Birštono istorija minėjimo dalyvius supažindino burmistras Antanas Zenkevičius. Pirmosios dienos vakarą kauniečiai aktorijai suvaidino "Pepe Ilgokąjė". Estradoje prie Nemuno grojo kaimiškos kapelos.

AUGANTIS MIESTAS

Birštonas dabar jau turi 4.300 gyventojų. Auganti jų skaičių liudija gegužės mėnesį "Vyturėlio" vaikų darželinį įsileista jau septynių jų grupę. 1994 m. "Vyturėlių" lankė tik 50 vaikų, o dabar lanko jau 110. Vasaros pabaigoje "Vyturėlyje" darbas bus pradėtas su aštuntąja vaikų grupe. "Vyturėlio" vaikų darželiui vadovauja Vitalija Adomonienė. Šventės proga Birštonas pagražėjo. Mat buvo sutvarkyta kai kurių gatvių dangai, jų ir takų apšvietimas, nudažyti suoliai, nupjauta parkų ir aikščių žolė, įvesti nauji žolynai. Birš-

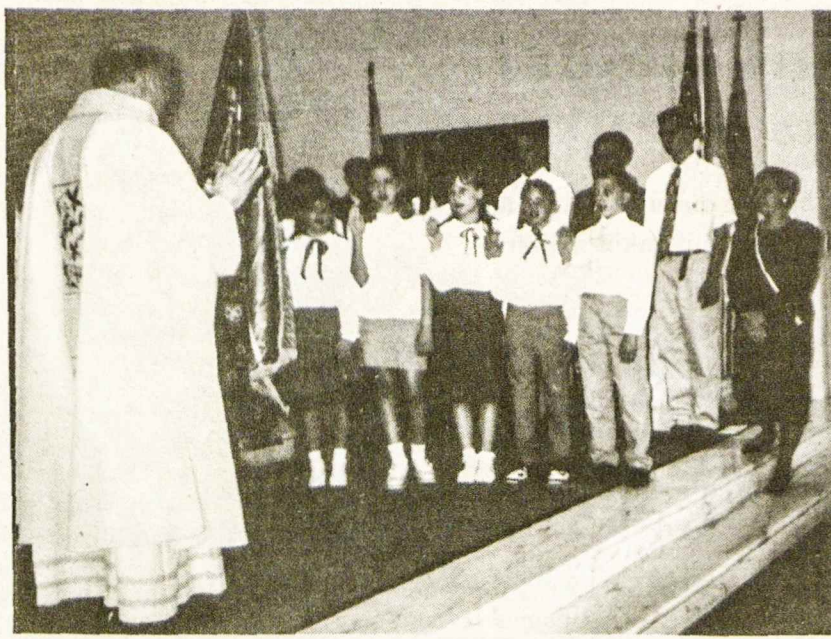
niečiai dabar naudojasi Birštono irklavimo centro pirties paslaugomis. Jos birštoniečiams kainuoja po tris litus, o pensininkams ir invalidams yra nemokamos. Sukurtinė Birštono šventė buvo baigta sportiniais šokiais, parašutinių suoliais, lakūnų aerobika, padangėje sprogėjančiomis spalvingomis raketomis.

ĮTAMPA DĖL ŠVENTOVĖS

Daugelį kauniečių nustebino "Lietuvos ryto" birželio 19 d. laidoje paskelbtas Vidos Savičiūnaitės pranešimas "Igulos bažnyčia grąžinta kariuomenei", kuriame rašoma: "Pirmadienį Kauno kunigijai tarybos prie Kauno arkivyskupijos nutarimu kariuomenės reikmėms grąžinta Šv. Arkangelo Mykolo (Igulos) bažnyčia. Šios šventyklos istorijoje visada vyravo karių sielovados misija. Dabar tai bus pirmieji ir kol kas vieninteliai Lietuvoje maldos namai, skirti kariuomenei. Sovietmečiu ši bažnyčia buvo paversta Vitražo ir skulptūros galerija. Atkūrus nepriklausomybę, Lietuvos kariuomenės vyriausiojo kapeliono Alfonso Buloto teigimu, šie maldos namai buvo grąžinti kariuomenei, bet netrukus vėl tapo parapijiniais. Istorinė bažnyčios paskirtį priminė tik pavadinime likęs žodis "Igulos" ir viena valanda sekmdieniais kariuomenės reikmėms...". Tiek laiko šioje šventovėje, atrodo, buvo skiriama Lietuvos kariuomenei ir tarpukario nepriklausomybės metais. Jos daliniai net ir į pamaldas atžygiuodavo ne kiekvieną sekmdienį, tik didžiųjų švenčių metu. Kariniai kapelionai tada kažkodėl nereikalavo atskiros šventovės Lietuvos kariuomenei, matyt, nujausdami, kad ji būtų stovėjusi tuščia.

AR SKAMBĖS 37 VARPAI?

Tokios nuomonės turbūt yra ir populiariusis Šv. Arkangelo Mykolo (Igulos) šventovės klebonas kun. Ričardas Mikutavičius, poetas, perkeltas iš mažosios Vytauto šventovės Kauno senamiestyje ir dabartinėmis pareigoms paskirtas kardinolo V. Sladkevičiaus 1992 m. spalio 22 d. Jis įdėjo daug darbų, Vitražo ir skulptūros muziejui paverstam pastatui sugrąžindamas parapiinės šventovės veidą. "Dienos" 138 nr. rašoma: "Kauno Šv. Arkangelo Mykolo (Igulos) bažnyčioje šį rudenį bus įrengtas Olandijoje lietuvių 37 varpų kompleksas. Bažnyčios klebonas Ričardas Mikutavičius sakė, jog lietuvių meistrai taip pat jau pastatė daugiau kaip pusę raudonmedžio altoriaus ir kitais metais tikimasi jį galutinai įrengti. Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčia – vienintelė Lietuvoje marmuriniu biustu įamžinusį Popiežiaus Jono Pauliaus II apsilankymą Lietuvoje. Bažnyčioje taip pat yra arkivyskupo Mečislavo Reinio ir ministro pirmininko Prano Dovydaičio biustai..." Jau minėtoji "Lietuvos ryto" atstovė Vida Savičiūnaitė, šiuo klausimu kalbėjusi su Kauno arkivyskupu metropolitu Sigitu Tamkevičiumi, savo pranešimą "Igulos bažnyčia grąžinta kariuomenei" užbaigia pastaba: "Arkivyskupas atsakė, kad Kauno kunigų taryba svarstė tik bažnyčios statuso pakeitimo klausimą, ir paneigė Kaune skleidžiamus gandus, jog iš Šv. Arkangelo Mykolo (Igulos) bažnyčios iškeičiamas kunigas R. Mikutavičius. Personalijų klausimas nebuvo svarstytas, sakė arkivyskupas S. Tamkevičius". V. Kst.

Klivlando ateitininkijos pavasario šventėje pagrausėjusios ateitininkų gretos – jaunučiai moksleiviai ateitininkai atlieka įžodį. Praveda kun. G. KJAUSKAS, SJ, šalimais – vadovė Ž. VAITKIENĖ. Nuotr. V. Bacevičiaus

Prancūzijos lietuvių veikla

Prancūzijos lietuvių bendruomenė jau ruošiasi švęsti savo veiklos penkiasdešimtmetį, kaip pranešama Pr. LB žiniaraštyje, išleistame 1996 m. gegužės mėnesį. Iš plataus pluošto pateiktų žinių matyti, kad Prancūzijos lietuviai darniai veikia nevaldinės organizacijos ribose.

Pr. LB vasario 24 d. paminėjo Lietuvos nepriklausomybę ir šv. Kazimiero šventę Mišiomis, kurias atnašavo St. Ferdinand des Ternes klebonas ir lietuvių rėmėjas, kun. Jean-Yves Riocreux kartu su monsinjoru J. Petrošium. Ta proga suruoštam minėjime taip pat buvo prisiminta kun. Riocreux 50-tasis gimtadienis, dr. Stasio Antano Bačkio 90 m. amžiaus sukaktis, jo žmonos Onos ilgametė veikla Pr. LB valdyboje. Lietuvos ambasadorius Prancūzijoje Ričardas Bačkis kalbėjo apie Lietuvos dabartinę padėtį, paminėję Mūza Rubackytė apibūdino M.K. Čiurlonio gyvenimą ir darbą, o meninę programą pirmą kartą atliko nauja Ingos Lanchas vadovaujama tautinių šokių grupė.

Pr. LB tarybos posėdis įvyko gegužės 3 d. Buvo kooptuoti du nauji nariai – Inga Lanchas ir Michel Pagnier. Valdymo šiuo metu įeina: pirmininkas Perkūnas Liutkus, vicepirmininkai Mūza Rubackytė ir Jean-Christophe Mončys, sekretorė Ramunė Cahouet, jaunimo atstovė Inga Lanchas ir Michel Pagnier, ryšininkas prancūzių lietuvių organizacijoms. Išdininke buvo išrinkta Žiba Klimienė, o revizijos komisiją sudaro Alina Blachas, Alina Jacquet ir Žibuntas Mikšys. Jean-Christophe Mončys sutiko pirmininkauti

Klivlande 1996 m. gegužės pabaigoje Lietuvos vyčiai surengė savo regiono suvažiavimą, kurį globojo 25-toji vyčių kuopa. Nuotraukoje – kun. G. Kjauskas, SJ, skaito vyčių pakėlimo laipsnius bei apdovanojimus. Nuotr. V. Bacevičiaus

New York, NY

Lietuvių katalikų religinės šalpos pavasario-vasaros vėjus jau artėja prie pabaigos. Malonėkite grąžinti knygucius šakneles su pridėta auka. Jeigu negavote knygutės, galite kreiptis į LKRS telefonu (718) 647-2434 ir bus užpildyti bilietėliai, o auką galite prisiųsti paštu. Laiškių traukimas įvyks liepos 14 d. Apreiškimo parapijos salėje Brooklyn, NY, po 11 val. Mišių. Šis vėjus LKR šalpai yra vienas iš pagrindinių lėšų telkimo galimybių, kuriuo šelpiama Lietuvos katalikų mokyklos, katalikiška spauda, jaunimo organizacijos, parapijos, vienuolynai, seminarijos, išsiunčiama materialinė parama ir skiriamos stipendijos. Ateinantiems mokslo metams reikalinga bent \$25,000 neturtingų moksleivių priešpiečiams liet. katalikų mokyklose. Sunku mokyti, kai alkis kamuoja arba net nėra reikalingos aprangos mokyklos lankymui. Aukos siųskite: Lithuanian Catholic Religious Aid, 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207. Aukos atskaitomos nuo federacinės valdžios mokesčių. Lai Dievas atlygina visiems geradariams!

V. Jankauskienė,
reikalų vedėja

Red Deer, Alberta

PRANO POVILIUS, buvusio Kėdainių miesto burmistro šimtas gimtadienis prisimintas ir paminėtas 1996 m. birželio 14 d. Kėdainių Šv. Juozapo šventovėje Mišiomis ir rotušėje atidaryta parodėlė, kuri surengė krašto muziejaus direktorius R. Žirgulis ir jo darbuotojai. Senieji miesto gyventojai nuotraukose galėjo atpažinti savo burmistrą bei jo šeimos narius, sužinoti apie jo likimą – rašo Nijolė Žemaitienė iš Kauno ir supažindina su buvusiu burmistru.

Jis gimė 1886 m. birželio 14 d. Joniškėlio valsčiuje, baigė Joniškėlio progimnaziją, 1914 m. Petrapilyje – geodeziją ir matininkystę. 1921-1930 m. dirbo žemės matininku ir Kėdainių apskrities žemės tvarkytoju. Nuo 1931 m. Kėdainių miesto burmistru iki pirmosios okupacijos. Jam valdant, Kėdainiuose buvo pastatyta elektros stotis, lėptjūvė, skerdykla, grindžiamos gatvės, iškloti šaligatviai, pagerintos aikštės, sutvarkytas parkas. Tas nusipelnęs miesto valdytojas 1944 m. pasitraukė į Vokietiją, kur po karo dalyvavo visuomeninėje veikloje, buvo lietuvių inžinierių s-gos narys, mokojo daug kalbų. Mirė 1950 m. po nepasisekusios operacijos, palaidotas Murnau miesto kapinėse. Paliko žmoną Anastaziją, kurią vėliau į Kanadą iškvietė dukterė Regina Povylūtė-Šepetienė, gyvenanti Red Deer, Alta. Ten mirė motina A. Povylūnė, sulaukusi 97 m. amžiaus.

Sūnaus Valentino ir dukters Reginos iniciatyva Kėdainiuose, Dotnuvos gatvėje, prie buvusio burmistro namų atidengtas paminklinis akmuo su įrašu, kad čia gyveno burmistras Pranas Povylus. Dabartinis Kėdainių rajono meras V. Kisielius nuosirdžiai palaikė vaikų iniciatyvą. Taip nusipelnusio burmistro vardas grąžintas į Kėdainius. Inf.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Naujoji JAV LB St. Petersburg apylinkės valdyba Floridoje buvo išrinkta Lietuvių klube ir pareigomis pasiskirstė pirmajame posėdyje sausio 18 d. Ją dabar sudaro pirm. Algimantas Garsys, vicepirm. Vida Meiluvienė, sekr. Genovaitė Treinienė, ižd. Loretą Kynienė, renginių vadovė Vida Sabienė, narys šveičiu reikalams Stasys Norkūnas, valdybos nariai Bronius Bauksys ir Antanas Kovara. Kontrolės komisijos pirmininku įsijungė Stasys Juozapavičius, nariais – Stasys Vaškys ir Algis Dūda.

Motinos dienos minėjimą Lietuvių moterų federacijos Bostono klubas gegužės 5 d. pradėjo klebonu kun. A. Kontauto pamokslu ir Mišiomis, kurias jis koncertavo su kun. Vytautu Sadausku, SJ, svečiu iš Lietuvos. Giedėjo sol. B. Povilavičius, baritonas, ir prof. J. Kačinsko vadovaujamas parapijos choras. Salėn atėjusius Motinos dienos minėjimo dalyvius pasveikino ir minėjimo programai vadovavo veikli Lietuvių moterų federacijos Bostono klubo valdybos narė Irena Ulpaitė, pakeitusi liginę sergančią ilgametę pirm. Eleną Jonušaitę-Vasyliūnienę. Ji taipgi supažindino dalyvius su Odesoje 1913 m. gimusios ir dabar liginėje tebesigydančios pedagogės E. Jonušaitės-Vasyliūnienės šakota veikla. Ji yra jau mirusio žymaus smuikininko Izidoriaus Vasyliūno žmona ir mokslinko dr. Vytenio Vasyliūno, laisvalaikis skiriančio vargonų muzikai, motina, Lietuvių moterų federacijos Bostono klubui vadovaujanti nuo 1977 m.

Australija

Australijos lietuviai jau prisimena pokarinį savo atvykimą į šią tolimą šalį. "Mūsų pastogės" red. Bronaus Žalio pranešimu, penkiasdešimtmečio sukaktis bus paminėta 1997 m. lapkričio pabaigoje. Jis jau yra surinkęs lietuvių Australijai atplukdžiusių laivų sąrašą, kuris betgi nėra išsamus. Trūksta atplaukimo datų ir laivų atplaukusių lietuvių pavardžių. Reikia ir pirmųjų transportų dalyvių paskirstymo privalomiems darbams. Ypač reikėtų nuotraukų ir atsiminimų.

Lenkija

Šiemetinio "Poezijos pavasario" proga Lenkijos lietuvius apilankė poetai čikagietė Julija Švabaitė-Gylienė, Mykolas Karčiauskas, Dainius Dirgėlė ir Benediktas Januševičius. Jie savo kūrinius skaitė Punsko, Prestavonių, Vidugirių, Krasnovo ir Krasnagrudos moksleiviams bei pedagogams.

Švedija

Jaunųjų lietuvių grupė bendrai veiklai Švedijoje iniciatorių dėka yra suorganizuota Stockholm. Steigiamajame susirinkime dalyvavo dvidešimt vienas ten gyvenantis, dirbantis ar studijuojantis lietuvis. Viena pagrindinių organizatorių Dailios Musteikytės pranešime "Lietuvos rytiui" yra I.

Bilevičiūtė. Grupės pavadinimas nepateikiamas. Rašoma tik, kad ji veiks prie lietuvių organizacijos Švedijoje ir turės nario mokesčių. Pirmiausia bus stengiamasi įsigyti bendrai veiklai reikalingas patalpas. Esą jų reikia jauniems Švedijos lietuviams susitikti, paskaityti lietuviškos spaudos ir atsivesti vaikus šeštadieninėn lietuvių mokyklėn. Lig šiol jauni Švedijos lietuviai susitikimams naudojos Lietuvos ambasada. Tačiau šiuo metu Švedijoje gyvenančių, dirbančių bei studijuojančių lietuvių skaičius sparčiai auga ir jau artėja prie šimto. Minėtoji iniciatorė medikė I. Bilevičiūtė čia jau dirba trečiuosius metus.

Vokietija

Vasario šešioliktosios gimnazijos koncertinę moksleivių ekskursiją Italijoje padėjo suorganizuoti dabar jau pensininku Milan tapęs lietuvis kun. Tasius Ereminas. Išvykoje, pradedant balandžio 30 d. rytą, dalyvavo mokytojos Marijos Šmitienės vadovaujama gimnazijos tautinių šokių grupė ir moksleivių orkestrėlis, turintis lietuviškų instrumentų, su mokytoju bei savo vadovu Arvydu Paltinu. Ekskursantai turėjo progą susipažinti su garsiaja Milano katedra, "La Scalos" opera, paminklu Leonardui da Vinči. Koncertai italams daugiausia buvo surengti kaimyninėse vietovėse. Pranešėjų buvo kun. T. Ereminas, priminęs italams dabar jau užmirštą popiežiaus Jono Pauliaus apsilankymą ilgai jo laukusioje Lietuvoje. Jis jiems taipgi kalbėjo apie atvykusių gimnazistų atliekamus tautinius šokius, jų atsiųstus liaudies instrumentus.

Visa savaitė birželio viduryje buvo skirta vokiečių ir lietuvių seminaram "Keturi šimtai penkiasdešimt metų vokiečių-lietuvių knygos ryšiams". Ta knyga – Martyno Mažvydo "Katekizmas", lietuvių kalba gotiškomis raidėmis atspausdintas 1547 m. Karaliaučiuje. Vokiečių ir lietuvių seminarami Vokietijoje įvyko Liubeke, Travemünde ir Witenberge. Lietuvai seminaruose atstovavo ir pranešimus skaitė: Domas Kauras, Zigmantas Zinkevičius, Antanas Tyla, Bronius Genzelis, Algirdas Matulevičius, Ingė Lukšaitė, lietuvininkų bendrijos "Mažoji Lietuva" pirm. Viktoras Petrakis, Mažosios Lietuvos kraštyrininkas Bernardas Aleknavičius.

OFFORD REALTY LTD.
Member Broker, 38 Hurontario St.,
Collingwood, Ontario L9V 2L6

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwood apylinkėse kreipkitės į
Angele Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jus patars.
Darbo tel. 705 429-2121 ar 705 445-5640
namų tel. 705 429-6428

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.

AKTYVAI PER 37 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:	PASKOLAS
kasd. pal. čekių sąsk. iki3.50%	Asmeninės nuo.....8.00%
santaukas.....3.00%	neklm. turto 1 m.....6.50%
kasd. pal. taupymo sąsk.....2.50%	
INDĖLIAI:	
90 dienų indėlius.....3.75%	Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai. Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$25,000. Be to, narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu per 2 mil. dol. ir Kanados valdžios iki \$60,000 sumos draudimu
180 dienų indėlius.....3.75%	
1 m. term. indėlius.....4.25%	
2 m. term. indėlius.....5.25%	
3 m. term. indėlius.....5.75%	
4 m. term. indėlius.....6.00%	
5 m. term. indėlius.....6.50%	
RRSP ir RRIF (Variable).....3.00%	
1 m. ind.4.25%	
2 m. ind.5.25%	
3 m. ind.5.75%	
4 m. ind.6.00%	
5 m. ind.6.50%	

Seikite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

PIRMOJI LIETUVIŠKA SIUNTIMO BENDROVĖ KANADOJE

- * Laivu siunčiant \$8 už kubinę pėdą
- * Lėktuvu siunčiant \$5.50 už kilogramą
- * Pristatymas iki 50 kg \$14
- * Priimame visokias dėzes ta pačia kaina
- * Iš toliau siųsti per U.P.S.
- * Mes galime palydėti jus važiuojant į Lietuvą

Montrealyje – Leonas ir Genė Balaišiai tel. 514 366-8259
Hamiltono raj. – Bernardas ir Danutė Mačiai tel. 905 632-4558
Mississaugos raj. – Algis ir Milda Trumpickai tel. 905 822-1827
Delhi, Simcoe – Andrius ir Gertrūda Usvaitai tel. 519 773-8007
Buffalo, N.Y. raj. Danguolė ir Don French tel. 905 871-1799

Informacijos klausimais dėl dolių siuntimo, maisto siuntinių kainoraščių, dėl palydėjimo ar pagalbos nuvažiuoti į Lietuvą prašome rašyti arba skambinti:

Genei ir Vytaui Kairiams, 517 Fruitland Road,
Stoney Creek, Ontario L8E 5A2

Tel. ir FAX 905 643-3334

KAIRYS BALTIC EXPEDITING

Greitai ir garantuotai pristatome Amerikos ir Kanados dolerius gavėjui į rankas. Pasirašytą pakvitavimą jums atsiųsime. 4% iki \$2,000.00 plus pristatymas, 3% daugiau kaip \$2,000.00 plus pristatymas.

	AMER. DOL.	KAN. DOL.
Siunčiama suma	\$	\$
Paslaugos 4% ar 3%		
Pristatymas į rankas	\$12.00	\$15.00
IŠ VISO	\$	00
Siuntėjas:	Gavėjas:	
.....		
Tel.	Tel.	

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių Namus)
Tel. 416 535-6252

Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses).

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel 905 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Kun. PETRAS RUKŠYS rengia naują "Mūsų Lietuvos" laikraščio numerį Brazilijoje

KALBĖK LIETUVIŠKAI! CURSO LITUANO POR CORRESPONDÊNCIA F.635.975

Lietuvių kalbos vadovėlis gyvenantiems Brazilijoje. Jį paruošė kun. PETRAS RUKŠYS, salesietis

Yra šviesos ir tamsoje...

(Atkelta iš 3-čio psl.)

Apie sukaikties prasmę, džiaugsmą kalba monsinjoras. Tokių laimingų dienų nedaug tebūna, į ją atėjome gerbdami ir mylėdami kitus. "Man ir žilam norisi gyventi, kai matau tiek daug gerų, besišypsantių veidų". Prisimena arkiv. M. Reinio žodžius baigus seminariją: "Jūsų laukia kancija ir skausmas". Jie išsipildė su kaupu, bet kartu padėjo pamatyti vertybių pasaulį, už jį kovoti ir mirti, įvykdyti M. Reiniui duotą pažadą – "ir Lietuvai, ir Bažnyčiai padarysime labai daug". "Dabar esame realistai, jau saulėlydis, žvaigždžių nepasieksim. Svarbu mokėti išeiti su mylinčia ir mylima širdimi".

Mišios baigiasi, monsinjoras kviečia į puotą, širdžių ir protų puotą – neišeikit, pabūkim kaip viena šeima.

Daugybė sveikintojų, sveikinimų, tarp jų – "Ažuoliuko", V. Noreikos, poezijos intarpai. Garsusis berniukų choras "Ažuoliukas", vadovaujamas V. Miškinio, gieda J. Baltrušaičio eiles pagal V. Miškinio muziką. Kūrinys atliekamas pirmą kartą, skirtas monsinjorui. ("Ažuoliukui" giedant poeto žodžius "Yra šviesos ir tamsoje, / Ir laisvės vergo rūsyje, / Jo lobiai vargšo krepšyje, / Ir daug žinojuo iš daug / Nakties bedug-

"EastWest Studies" institutą 1981 metais įsteigė John Edwin Mroz, žinomas Europos sąjungos, ŠAS (NATO), Europos tarybos bei Rytų Europos valstybių vyriausybės patarėjas. Instituto tikslas yra JAV-Europos mastu padėti objektyviai spręsti Vidurio bei Rytų Europos bei buv. Sovietų Sąjungos ekonomines, socialines bei saugumo problemas. Š. m. birželio 25 d. metiniame premijų įteikimo pokilyje Niujorke "IEWS European Statesman" (Europos valstybininko) premijas gavo Lietuvos, Latvijos ir Estijos prezidentai – Algirdas Brazauskas, Guntis Ulmanis ir Lennart Meri. Inf.

Tautinės juostos Brazilijoje

Aplankius kai kurias šeimas, kuriose lietuviški pėdsakai tebėra ryškūs

KUN. K. J. AMBRASAS, JD

Kur tik nepakliuvusios mūsų daigianytės, iš darželio spalvų margumo nuaustos, iš geltonų javo laukų geltonumo pasimokusios, iš motinos sielos gamtos grožio supratimo pasiskolinusios juostos. Joms naginigi vyrai stakles gamino, rūpestingos motinos krovė savo dukroms į krautines skryniais. Jas direktoriai dovanojo viršininkams – vedėjams, ministeriams, prezidentams. Vaisingi lietuviai įvairiomis progomis jomis dažnus svečius juosė, iš Sibiro grįžtančius sveikino, į tolimą kelionę ar jomis linguodami lydėjo prie altoriaus jaunuosius. Pynę tiltus jaunimas, rišo per petį vyskupams, kardinolams, dovanojo atvykusiam į Lietuvą Popiežiui...

Štai pro langą matyti: stiebiasi į padangę stiklu ir cementu padabinti, geležim, plienu pastiprinti Sao Paulo didmiesčio dangoraižiai. O ant stalo padėtos dvi tos margaspalvės, kaip darželyje gėlės pražydusios tautinės juostelės, primenančios mišlingosios Ūlos snarėjimą, seku seku pasaką vakarus, Dzūkijos ežerų raibuliavimą, Baltijos bangų ošimą.

Vieną iš jų sudiržusios nuo daugybės darbų, vavargusios nuo šaltų ir karštų vandenių mačiosios dzūkės Veronikos Skurkevičienės rankos nuaudė. Jos tėvai, kadaise gyvenę Kučionuose ir turėję arbatinę, 1927 m. palikę tėvynę, Brazilijoje susirado prieglobstį Atlanto vandenyno pagairėje, dangoraižių pašonėje, užaugino sūnų Ernestą ir dukrą Ireną.

Ne aukso kasyklas, ne deimantų versmes jie čionai užtikto. Kaip toje dainoje, kaip tame Dainavos krašto rypavime: "Sunkių vargų, sunkių našų tyšė jie dziena dzienon". Tačiau ir vargus vargdami, duonos kąsnį nelengvai užsidirbdami, ir čia, magnolijų ir mango, bambukų ir palmių krašte, neužmiršo senelių ir motinų daigiančių juostų ir staltiesių raštų.

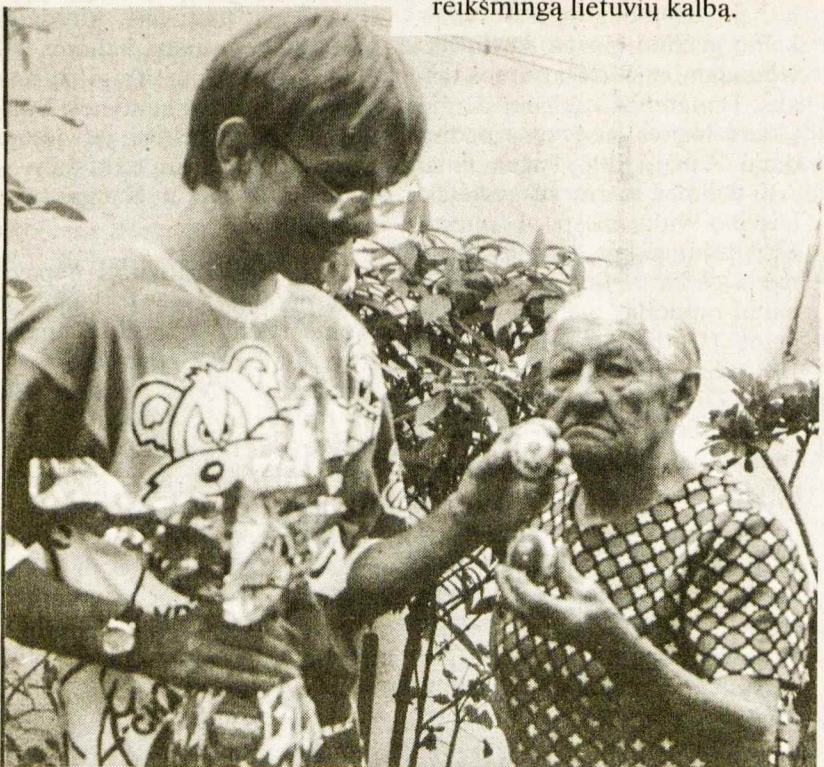
Veronika Skurkevičienė ir čia, savo pirkioje arba kiemelyje, kur jos susodintas tikras tropinių augalų ir nesuskaitomų gėlių guotas, niekad žalumos neprarandančios palmės pavėsyje, toliau ėmė puoselėti iš

prosenelių pamėgtą amatą, kurio ji pramokė net kelias vietas lietuves, irgi vargo atgintas į šią Pietų Amerikos šalį.

Ne taip seniai pasipainiojo vienas berniokas, kurio motina užaugo lietuvių tėvų šeimoje. Klaudijus, nulikęs nuo pamokų valandėlę menką, žiūrėk, jau bėga pas dešimtąją savo gyvenimo dešimtį stumiančią tetą Veroniką, kurios kalboje dar ir šandien išgirsti tą būdingą šiai tarmei dziekėjimą ar ciekėjimą. "Išmokyk mane, Močiute, austi tas gražiausias lietuviškas juostas?" – vienadien paparašė vaikas. "O kam tau, jei tu lietuviškai nemoki?" "Aš, Močiute, jau pradėjau iš Padre Pedrinho (suprask, Tėvo Petriuko!) parengtų juostelių ir pamokų jau ir lietuviškai mokytis. Netgi lietuvių kalbos pamokas pradėjau lankyti..." – prisipažino vaikas. Ir prasidėjo nyčių narsytas, spalvų derinimas, siūlų parengimas, apmetimas ir kita audimo meno abėcėlė. Šitaip spalvų dermė, rašto pynė rado kelią į jaunuolio širdį – prabilo Nemuno krašto dvasia.

O iš kitos pusės – atsivėrė ir kita galimybė, padavusi ranką pirmajai. Pedru pavadintasis kunigas sumanė labai gerą būdą portugaliskai kalbančių lietuviškų, dažnai mišrių šeimų palikuonis sudominti lietuvių kalba. Jis sėkmingai toliau dirba kadaise kartu su dabar jau mirusiu mokyt. Alfonsu D. Petraičiu ir Lucija Jodelyje D. Butrimavičiene "Diccionario portugues-lituano ir Lituano-portugues" ("Portugalų lietuvių, lietuvių portugalų k. žodynas") žodyno leidimo ir lietuvių k. kasetinių pamokų įrašų platinimo darbą.

Naujosios žodyno laidos pratarinėje rašoma, kad "Ant-rają portugalų-lietuvių, lietuvių-portugalų žodyno laidą paruošė Petras Rukšys, neakivaizdinio lietuvių kalbos kurso "Kalbėk lietuviškai" vedėjas". Šių neakivaizdinių lietuvių k. pamokų, papuoštų mūsų trispalvės vėliavos spalvomis viršeliu, pradžioje įdėtas dviejų lapelių priedas. Jame pabrėžta lietuvių kalbos indoeuropietiškoji kilmė, senoji linksniavimo sistema, kai kurie svarbiausi žodžių darybos ypatumai, įžymių žmonių palankūs ir prasmingi žodžiai apie turtingą ir mokslo požūrių reikšmingą lietuvių kalbą.

Brazilijoje. Iš dešinės: Veronika Skurkevičienė su Klaudijumi Kupstaičiu apžiūrinėja ką tik numargintus kiaušinius. Abudu vienbalsiai nutarė: "Tikrai gražūs!..."
Nuotr. Ir. Skurkevičiūtės

Žodyną anksčiau išleido Brazilijos lietuvių kultūrinis savaitraštis "Mūsų Lietuva", minįs savo veiklos 40-ąsias metines (1948-1988). Kun. P. Rukšui talkino Alfonsas D. Petraitis ir Ona Emilija Silickaitė.

Pačiam teko matyti asmenų, norinčių neakivaizdiniu būdu išmokyti (jų susidarę jau viršum 200) lietuvių kalbą karto-tėk, kur surašyti jų atsakymai į anketos klausimus, jų pageidavimai, kontroliniai darbai. Pasi-taikė pačiam susidurti ir su žmonėmis, atėjusiais prašyti "Curso audiovisual lituano por correspondencia" ("Lietuvių kalbos audiovizualinės pamokos raštu"). Jas galima gauti: Kun. P. Rukšys, "Mūsų Lietuva" laikraščio redaktorius, Rua Inacio 671 03142-001, Sao Paulo - SP Brasil, tel. 011 63-5975), kurį parengė Alfonsas D. Petraitis su Petru Rukšiu. Jiedu yra parašę įvadus, kelis sąsiuvinius su pamokų teksta ir magnetofono kasėtimis. Tatai tarsi nauja, daug žadanti banga, galbūt išjudinsianti naujus mūsų gimtosios kalbos apimtusius ir jau daug kur negaunančius naujų gaivių versmų vandenį – tikrus lietuvių k. gerbėjus ir mylėtojus, kurie savo metu, rasi, gal bus pakviesti studijuoti Lietuvos mokyklose, lietuvių kalbos kursuose ar kitokiose įstaigose bus parengti kultūriniai darbai ar kitose brazilų-lietuvių veiklos baruose.

Ant stalo dvi ką tik padovanotos tautinės juostelės. Viena – dzūkės Veronikos Skurkevičienės išausta, kita – Klaudijaus R. Kupstaičio, dar tik Sao Paulo vidurinės mokyklos mokinio darbas. Jo adresas: Rua Nova Iguassu, 136 V. Alpina - SP Cep. 03206-060 Brasil. "Visų žodžių aš dar nesuprantu, – lė-tai, bet jau gana aiškiai, minkš-tai išardamas lietuviškus prie-balsius iš lėto sako Klaudijus, – bet jau suprantu, ką man sako ir šiek tiek galiu atsakyti..."

Gal atsiras iš lietuviškų šeimų jaunuolių, kurie norės parašyti šiam atkakliam, geros valios, sveikos lietuviškos dvasios, ryžto ir vaikinui padrašančiai laiška, kurį, reikia manyti, jis jau mėgins atsakyti lietuviškai. Nors kar jame pasitaikys ne viena klaida, bet tegul tatai jo neiš-gąsdina, tebūna tai paskatini-mas, kad mes juo džiaugiamės ir sveikiname jo gražias, ryžtin-gas pastangas. Galbūt jis po me-tų kitų galės pats sav akimis pamatyti Lietuvą. Juk šis jau-nuolis – ne tik juostų audėjas, bet ir margintojas dailių mar-gučių, kuriuos taip sumaniai, iš-radingai marginti išmokė Irena Skurkevičiūtė, dzūkės Veroni-kos dukra. Juk tokie jauni žmo-nės – mūsų lietuviškos dvasios gaivintojai, kuriuos iš įvairių kraštų reikėtų suburti, nes jiems reikėtų ir profesionalios pagal-bos. Tai būtų mūsų patikimi tarpkultūriniai ir tarptautiniai naujieji tiltai. Tatai būtų mūsų naujosios ateities viltis, kad lie-tuvių kalba, kurios simbolis yra toji tautinė juosta ar Velykų margutis, kurio tradicijas, kurio raštus dar pasąmonės gėlmėse nešioja kiekviena lietuviškos mote-riš, atgaivins ne tik dažnai kur apmirusias ar visai išnykusias audimo ir iš viso tautinės dvasios, tautinio meno ištakas.

Paminklas Rūdsilyje žuvusiems partizanams – PETRUI JURKŠAIČIUI ir JULIJONUI BŪTĖNUI

ATA žurnalistas JULIJONAS BŪTĖNAS, amerikiečių nuskraidintas į Lietuvą 1951 m. ir ten žuvęs

Partizanas iš Vakarų pagerbtas Lietuvoje

Julijonas Būtėnas, žuvęs Rūdsilio miške prieš 45 metus

JUOZAS VITĖNAS

Pokario metais sovietų okupuotoje Lietuvoje vykstant partizaninėms kovoms, amerikiečiai buvo į Lietuvą dvim lėktuvais pasiuntę penkis vyrus. Du iš jų – žurnalistas Julijonas Būtėnas ir Jonas Kukauskas buvo 1951 m. balandžio mėn. nuleisti Kazlų Rūdos miškuose. Tačiau maždaug po mėnesio, sovietų pajėgoms juos apsupus Rūdsilio girioje prie Lekėčių, Būtėnas žuvo, o Kukauskas pateko į sovietų rankas gyvas ir nesužeistas.

Nuo Būtėno žūties 1996 m. gegužės 21 d. suėjo 45 metai. Ši sukaktis buvo gražiai paminėta Lietuvoje. Ji buvo pradėta gegužės 17 d. Būtėno gimimo vietovės Grūžių šventovėje (Pasvalio raj.) šv. Mišiomis, aplankytas jo tėvo kapas Grūžių kapinėse ir Dovydų kaimas, kur 1915 m. kovo 24 d. gimė Julijonas Būtėnas. Dabar Būtėno gimtinės sodybos nebėra. Likę tik akmenys ir medžiai kaip liudininkai.

Pamaldų metu Grūžių šventovėje buvo pašventintas kryžius "Žurnalisto ateitininko Julijono Būtėno (1915-1951) atminimui", kurį savo rankomis iš nerūdijančio plieno padarė Vincentas Aleknavičius, gyvenantis Panevėžyje. Jo brolis Bernardas, gyvenantis Klaipėdoje, buvo parengęs lankstinuką su fotografijomis apie Būtėną.

Broliai Aleknavičiai rūpino-si Būtėno ir kartu su juo žuvusio partizano Petro Jurkšaičio paminėjimu, nes bunkeris, kuriame jie žuvo, yra už 800 metrų nuo Aleknavičių sodybos.

Iš Grūžių minėjimo dalyviai, dėl laiko stokos neapplan-kę Linkuvos gimnazijos, kurioje Būtėnas septynerius metus mo-kėsi, nuvyko į Panevėžį, į Julijo-no brolio, žinomo kalbininko Petro Būtėno sodybą, kur buvo pašventintas sūnėno Donato Būtėno ir jo sūnaus sukurtas paminklas "Žuvusiems ir išėjusiems negrįžti".

Tuo būdu Panevėžyje kartu buvo pagerbti ir Julijonas, ir Petras Būtėnai. Tos dienos vakare Grūžiuose pašventintas kryžius buvo Pasvalio ateitinin-kų ir brolių Aleknavičių atvež-tas į Kauną, kur juos prie arki-katedros pasitiko būrys kaunie-čių. Kitą dieną, gegužės 18, žy-gis į Būtėno žūties vietą buvo pradėtas nuo Ateitininkų namų Kaune, kur Būtėnas gyveno ke-lėtą metų, studijuodamas Vy-tauto D. universitete.

Kryžių pakeliui į Lekėčius lydėjo būrys žmonių – ateitinin-kų, politinių kalinių bei tremti-nių, Kauno šaulių, Būtėno ger-bėjų iš Biržų, Pasvalio bei Panevėžio. Prie Kauno ir Šakių rajo-nų ribų juos pasitiko Lekėčių apylinkės gyventojai, ir visi nu-ėjo į Lekėčių šventovę šv. Mi-šioms už a.a. Būtėną ir Jurkšai-tį. Buvo padėtos gėlės prie pa-minklų Lietuvos nepriklausomybei bei partizanams.

Dalyviai su karių ir šaulių vėliavomis nuėjo į partizanų žūties vietą Rūdsilyje. Ten jau sto-vėjo kryžius-paminklas su įrašu: "Prie šio bunkerio 1951.05.21 rusų apsupti žuvo Petras Jurkšaitis-Beržas ir Julijonas Būtėnas-Stevė". Netoli kryžiaus atstatytas ir bunkeris. Greta taip pat buvo pastatytas atvežtas kryžius. Karių palėmis buvo

pagerbti žuvusieji. Žurnalistas Bernardas Aleknavičius papasa-kojo apie jam nuo jaunystės pažįstamo Petro Jurkšaičio gyvenimą bei keletą faktų iš Būtėno veiklos, perskaitė MGB pranešimą aukštesnei vyresnybei apie partizanų likvidavimą ir Kukausko parodymus čekistams. Po to dar kalbėjo Būtėno klasės draugas Linkuvos gimnazijoje Eduardas Petraitis ir kiti. Lekė-čių vidurinės mokyklos moki-niai padeklamavo eilėraščių, padainavo patriotinių dainų. Su partizanų dainomis pasirodė Jaunimo ansamblis ir Kauno šauliai.

Būtėno bendražygis Jonas Kukauskas gyvena Vilniuje, bet šiame Būtėno minėjime nedalyvavo. Žurnalistė Aldona Žemaitytė paskambino į jo butą ir paklausė kodėl. "Kimus balsas atsiliepė: 'Esu senas, ligotas, niekas man nepranešė'", pasakoja Žemaitytė ("Dienovidis", 1996 m. 23 nr.).

Apie Būtėno ir Kukausko likimą yra bent trys versijos. Pagal 1961 m. išleistą knygėlę "Vanagai iš anapus", sovietų daliniams apsupus bunkerį, Būtėnas nusinuodijo, o Kukauskas pasidavė gyvas. Patsai Kukauskas savo atsiminimuose "Likimo išbandymai" 1992 m. "Tiesoje" rašė, kad iš sovietų apsupto bunkerio Būtėnas bandė išsi-veržti, bet buvo pašautas ir įslydo atgal į bunkerį. "Prieškau arčiau ir sukančė dantis iš savo pistoleto suvariau visą apkabą... į bendražygi", pasakoja Kukauskas. O jis pats (Kukauskas) perkandęs nuodų kapsulę, bet nuo jos nemiręs, o tiktai ap-svaigęs ir buvo sumistas. Sovietų KGB ataskaitoje rašoma, kad pajutę apsupti, pirmasis iš bun-kerio išsoko partizanas Petras Jurkšaitis, ir buvo nušautas. Po to iš bunkerio bandė išsokti Būtėnas, buvo pašautas ir susmuko atgal į bunkerį. Tuomet vienas sovietų karys nuėmė bunkerio dangtį, o kitas įmetė granatą. Nuaidėjęs sprogimui, sovietų kariai iš bunkerio ištraukė Būtėno lavoną ir apsvaigintą Kukauską.

Bunkeris, kuriame įvyko ši tragedija, dabar atstatytas. Jį aplankiusi A. Žemaitytė pasakoja: "Čia, Rūdsilyje tarp pušų ir eglių iškastas durpingoje šla-pioje žemėje ir išklotas nuo drėgmės apgliaumijusias liaunų medžių rąsteliais. Du gultai ir staliukas, dabar tapęs altorieliu su degančiomis žvakėmis, stačios slidžios kopėčios pakilti į viršų. Tamsa, drėgmė, šaltis. Gyvas kapas ir tokių "kapų" šimtametės Suvalkijos giriuose gal buvo tūkstančiai... Kaip jie gyvi nesutirūnijo šaltuose ir šlapuose bunkeriuose...? 'Jie bun-keriuose netirūnijo, jie degė. Per 2-3 metus sugedavo, o paskui jie išniekintus kūnus mėtėdavo miestelių aikštėse', – į klausimą atsakė mano palydovas, žiūrėda-mas į tamsią ir baugią Rūdsilio bunkerio angą", rašo Žemaitytė. (Rašiniui naudotas Lietuvos spauda).

• Mirtis yra tada prasminga ir graži, kai ji ne mirčiai, o gyvenimui skirta. Kada tauta prieina tokią lemtingą kryžkelę: išlikti ar žūti, tauta turėtų pasirinkti gyvenimą, ne mirtį. (J. Aistis)

Į Lietuvą su Nordland Express

Siuntiniai laivu • Oro paštu
Pinigų perdavimas • Prekybiniai pervedimai

Nordland Express 1650 Bloor St. W., Toronto, Ontario, Canada M6P 4A8 Indian Rd. (išėjimas iš požeminio traukinio Keele stoties) Darbo valandos: nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. iki 6 v.v.

Skyrius: North York Town Press 164 Willowdale Ave, North York, Ont. 416 222-4021

London Jonas ir Marytė Narusevičiai 1055 Guildwood Blvd. 519 657-1751

Montreal Andrejs Vitols 105 56th Ave., Lachine 514 637-9102

Nemokamas siuntinių paėmimas

Toronto: nuo pirmadienio iki penktadienio Hamilton, Burlington, Oakville, Mississauga: pirmadieniais ir ketvirtadieniais

St. Catharines, Niagara Falls, Welland: ketvirtadieniais Kitchener, Cambridge, Guelph, Brampton: pirmadieniais Wasaga, Collingwood, Barrie: pirmais mėnesio sekmadieniais Windsor, Sarnia: antriais mėnesio sekmadieniais London: antriais ir ketvirtais mėnesio sekmadieniais

Už pietinės Ontario provincijos ribų: Siųskite siuntinius į Nordland Express su gavėjo, siuntėjo adresais ir talpos aprašymu. Bendrovėje mes užpildysime muitinės pareiškimą, sąskaita bus jums pasiųsta.

Dėl patogumo, pastovumo, išvaizdos ir ekonomijos turime įvairaus dydžio dėžų 1, 1.5, 2, 3 ir 5 kubinių pėdų. Taip pat galite įsigyti dėžių Anapilio knygyne, sekmadieniais ir kredito kooperatyve "Talka", 830 Main St. E. Hamilton

JAV ir Kanados dolerių perdavimas

4% plus \$20 pristatymas iki \$4,999
3% nuo \$5,000

Siuntiniai su kanadiškais produktais
Lietuvoje mūsų sandėlyje:

Siuntinys nr. 1	10 kg miltų, 10 kg cukraus, 10 kg ryžių	\$50 (JAV \$38)
Siuntinys nr. 2	12 litrų augalų alyvos (4x3 litrų)	\$36 (JAV \$27)
Siuntinys nr. 3	4.5 kg vištienos buljonas	\$30 (JAV \$23)
Siuntinys nr. 4	6 kg žemės riešutų sviestas (12x500 gr)	\$34 (JAV \$26)

Siuntinys nr. 6	20 kg cukraus (10x2 kg)	\$48 (JAV \$36)
Siuntinys nr. 7	31 įvairūs kanadiški produktai (20 kg)	\$95 (JAV \$72)
Siuntinys nr. 8	17 įvairūs kanadiški produktai (14 kg)	\$65 (JAV \$49)
Siuntinys nr. 9	220 v. elektrinis šaldytuvas	\$75 (JAV \$57)

SKAMBINKITE

Toronto 416 535-5000

Už Toronto ribų 1-800-561-3113

FAX 416 535-5001

Kanados lietuvių fondas

Gegužės mėn. gale Kanados lietuvių fondo taryba patvirtino skirstymo komisijos pasiūlytus kandidatus stipendijoms. Šių metų skirstymo darbas atliktas labai kruopščiai. Komisijoje dalyvavo jaunesnės kartos atstovai, baigę universitetus Kanadoje ir susipažinę su stipendijų skyrimo tvarka.

Anketose buvo pažymėtos taisyklės, kurių reikėjo laikytis užpildant. Prašymai, atsiųsti pavėluotai arba be pareikalautų dokumentų, nebuvo svarstomi. Didžiausias dėmesys buvo kreipiamas į pažymius, lietuvišką veiklą ir tėvų ar asmenišką prašytojo narystę fonde.

Patvirtintos stipendijos kanadičiams: po \$1500 – Gediminui Lankauskui, Rimai Mačiūnaitėi, Andriui Gedriui; po \$500 – Viktorui Gedriui, Dianai Meškauskaitėi, Jonui Laansoo, Kristinai Baliūnaitėi, Dariui Viskontui, Petriui Steponaičiui,

Aurelijai Karasiejūtei, Gintarui Karasiejui, Rimui Pečiuliui, Dainai Girklytei, Linai Paulionytei, Audrai Paulionytei, Jonui Mockui, Gediminui Dzemionui, Indrei Viskontaitei, Renatai Julevičiūtei, Vikai Ross.

Patvirtintos stipendijos Lietuvos studentams Kanadoje: \$1000 – Violetai Davoliūtei (studijuoją Toronto universitete); po \$500 – Faustai Vosyliūtei (Otafoje), Elenai Danilevičiūtei (Otafoje), Vytautui Bučioniui (Montrealyje).

Stipendijos studentams Lietuvoje: po \$300 – Tomui Tekoriui, Juozui Krakauskui, Jūratei Mačiulaitytei, Dianai Akucevičiūtei, Onai Liugaitei, Tomui Sajauskui, Reginai Valčiukaitytei, Arūnui Žasniui, Nerijui Mileriui, Tatjanai Paunksnytei, Ramūnui Daukšai, Kristinai Daukšienei, Linai Spetylaitei, Tautvydui Strazdui.

Be to, yra paskirta \$500 Kauno univ. Teologijos fakulteto studentams – tremtinių vaikams. Pinigai bus skiriami dekanu nuožiūra. Visos stipendijos bus išmokėtos šį rudenį, gavus iš mokslo įstaigos lankymo pažymėjimą. Taip pat buvo patvirtinti paskyrimai įvairioms Lietuvoje organizacijoms, kurioms išdalinta iš viso \$22,800.

Reikalų vedėjas

Atsiųsta paminėti

BALTIC STUDIES NEWS-LETTER, vol. XX, nr. 2(78), birželis 1996 m., žiniaraštis anglų kalba, 24 psl. Red. Sandra Milevska. Adresas: 111 Knob Hill Rd., Hackensack, NJ 07840-4222, USA. Metinė paprasta prenumerata \$50 (JAV). Tiražas 2200 egz.

Baltiškųjų studijų programa įsteigta Vašingtono universitete Seattle mieste. Nuotraukoje – jos pradininkai. Užpakalinėje eilėje iš kairės: prof. D. Waugh (su barzda), prof. H. M. Jackson, prof. V. Raišys, prof. T. Leiren, prof. R. Dunn, prof. G. Smidchens, T. Dubois; priekinėje eilėje: M. Oksaitė, LB atstovė, Ina Bray, Baltiškųjų studijų komiteto narė, Rasa Raišys, vietinės LB pirmininkė, I. Blekytė, komiteto narė, B. Morkūnas, k-to narys

Kautynės dėl Vilniaus

Sovietams grįžtant į Lietuvą, vokiečiams atkakliai ginantis, lenkų „Armia Krajova“ ir kiti kariniai junginiai bandė vieni patys ir pirmieji užimti Vilnių. Apie tai prisimena tų kovų dalyviai

KAZYS BARONAS, Vokietija

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Politinis išpūdis

„Vilkui“ vykdamas „Bužų“ pasirušimus, staiga atsirado naujas planas. Jo autorium buvo Naugarduko apygardos vadas mjr. Motiejus Kolenkivič („Kotvė“). Jo nuomone, politinių tikslų negalima realizuoti vien tik vokiečių kariuomenės puolimais užnugaryje. Šie puolimai liktų nepastebėti, taigi politinis išpūdis būtų lygus nuliui. Politinės demonstracijos pravedimas – tai užėmimas didelio miesto. O juo yra tik Vilnius. Užėmus AK daliniams Vilnių – kultūrinio mokslinio, visuomeninio gyvenimo centro šiaurės-rytų Žečpospolitės žemės – būtų aiškiai parodytas jo lenkiškumas ne tik prieš sovietinę vyriausybę, bet taip pat ir prieš vakarų sąjungininkus.

„Kotvė“ pristatė planą, „Vilkui“. Jis buvo numatęs prie Vilniaus sutelkti visas Vilniaus ir Naugarduko sukilėlių pajėgas, pulkti miestą, o tuo pačiu metu sukilti daliniams Vilniuje. Visa tai turėjo būti įvykdyta dar prieš sovietinės kariuomenės įžygiavimą. „Vilk“ karštai parėmė „Kotvė“ planą, o gegužės mėn. pabaigoje jis buvo patvirtintas vyriausioje AK būstinėje. Tam puolimui duotas „Ostra Brama“ (Aušros Vartai) pavadinimas, tuoj pat įjungiant Naugarduko dalinius į Vilniaus apygardą.

1944 m. birželio mėn. Varšuvoje įvyko posėdis. Dalyvavo abiejų apygardų vadai. Jame gen. Bor-Komorovski galutinai patvirtino „Ostra Brama“ planą (Ostra Brama – slaptažodis), paskirdamas „Vilką“ viso puolimo vadu. Taip pat gen. Bor-

Komorovski (Varšuvos sukilimo vadas) įgaliojo „Vilką“ pristatyti brigados generolu, užtikrinant didesnę orumą pasikalbėjimuose su sovietine vadovybe.

Birželio 20 d. „Vilk“ grįžęs į Dieveniškės, įsakė štabo viršininkui paruošti tikslus puolimo įsakymus. Uždavins labai sunkus, o laiko nedaug. Trūko prieš duomenų apie sustiprintus priemiesčiuose, kurių skaičius ir t.t. Nežinoma buvo besitartinančios Raudonosios armijos data. Pradžioje galvota, kad rusai Vilnių pasiekė liepos 10 d. Tad puolimo įsakymą „Vilk“ pasirašė birželio 26 d., tris dienas prieš didelę sovietinę ofensyvą. Įsakymas, kurį visų karinių dalinių vadams perdavė pasiuntiniai, neįžymėjo tikslūs Vilniaus puolimo dienos, nes nebuvo žinoma sovietinio puolimo sėkmė. Puolimo tikslas buvo Vilniaus užėmimas nuosavom AK jėgom, ir tai dar prieš sovietinės kariuomenės įžengimą.

Blogas įsakymas

Papildytas įsakymas, pažymint jame liepos mėn. 7 dienos, 23 val. puolimą, buvo išsiųstas ankstyvą liepos 3 d. rytą. Tačiau dieną „Vilk“ savo štabą iš Dieveniškės perkėlė į Valkariškės, tik 20 km. nuo Vilniaus. Deja, duotas įsakymas pasirodė netinkamas, nes sovietinė kariuomenė artinosi labai greitai. Baimė apėmė „Vilką“, kad sovietai Vilnių gali užimti anksčiau negu AK. Didelis klausimas: ar yra prasme vykdyti visą „Ostra Brama“ puolimo planą? Tokioje būklėje vienintelė išeitis – pagreitinoti puolimą 24 valandom, vykdam jį nakties metu iš liepos 6 d. į liepos 7 d. Taip būtų įgyvendintas planas, užiman Vilnių dar prieš Raudonosios armijos įsiveržimą.

Baltiškųjų studijų programa įsteigta Vašingtono universitete Seattle mieste. Jame dėstomos estų, latvių ir lietuvių kalbos. Nuotraukoje – VIDMANTAS RAIŠYS, Vašingtono un-to Medicinos fakulteto profesorius ir Baltiškųjų komiteto atstovas, pasirašo finansinę sutartį. Prie jo – prof. TERJE LEIREN, Skandinavistikos departamento ir baltiškųjų studijų direktorius

Nuotr. M. Levin

Isteigtas Baltistikos fondas

Vašingtono valstijos universitete (Seattle) gegužės 15 d. įvyko Baltistikos fondo steigimo iškilnės, dalyvaujant šio universiteto bei Seattle baltiečių bendruomenių atstovams. Fondo steigimui, kurio tikslas bus remti baltistikos studijas, 200 asmenų ir organizacijų suaukoko \$50,000. Stambiausia auka, \$10,000, buvo Pasaulio lietuvių

bendruomenės fondo.

Nuo 1994 m. Vašingtono universitetas buvo vienintelis JAV-ėse, kuriame dėstomos visų trijų Baltijos kraštų kalbos per skandinavų studijų skyrių. Dabar, pasirašius fondo sutartį, baltistika bus pastovi UW programos dalis. Svarbiausios pastangos buvo istorijos ir tarpautinių studijų profesorius Daniel Waugh bei skandinavų skyriaus Thomas DuBois ir Guntis Smidchens.

Baltiečių vardu sutartį pasirašė profesorius Vidmantas Raišys, Medicinos fakulteto toksikologijos skyriaus vedėjas. Jis priminė, kad baltiečiai nori ne tik savo vaikams ir vaikėčiams užtikrinti galimybę išmokti apie savo šaknis, bet ir pasidalinti savo turtingą kultūrą ir istoriją su kitais amerikiečiais. Kiti kalbėtojai sveikinę naujo fondo steigimo progą džiaugėsi baltiečių išterme ir ryžtu išlaikant savo kultūrą.

Norintys fondui aukoti arba gauti informacijos apie baltistikos programą gali kreiptis į Tracey Hinkle telefonu 206 616-2086 arba elektroniniu paštu <http://weber.u.washington.edu/~scand. Inf>.

“Ainių” koncertai Šiaurės Amerikoje

Pirmieji koncertai Čikagoje lietuviams ir kitataučiams. Po to juos išgars kitų gyvenviečių lietuviai Amerikoje ir Kanadoje

EDVARDAS ŠULAITIS

Kauno miesto sambūris „Ainiai“ buvo įsteigtas 1991 m., jį turėjau laimės pamatyti 1993-jų vasarą. Tada teko lankytis šio ansamblio būstinėje – viename Kauno senamiesčio rūsyje, kur ainičiai svečiui iš Amerikos parodė beveik viską, ką moka.

Šis sambūrio vadovas – pasižymėjęs aktorius Petras Venslovas bei kiti nariai, tada pareiškė norą aplankyti ir Š. Ameriką, nes Europoje jie daug kur buvo lankęsi. Mūsų tautiečius viliojo Amerika, nes, žinojo, kad ten yra daug lietuvių, kurie domisi šios retos rūšies tautiniu menu, jungiančiu klasikinį meną su šiuolaikine kūryba.

Jų noras atvykti į Šiaurės Ameriką pagaliau pildosi – juos Čikagon pakvietė čekagietis Viktoras Uta ir Čikagos miesto dalies – Brighton'o parko lietuvių rengiamą festivalį liepos 26-28 d.d., šioje dabar lietuviškiausioje Čikagos apylinkėje. Čia jie kiekvieną dieną rodysis ne tik lietuviškai, bet ir įvairiautei publikai bei turės progą bendrauti su tūkstančiais šio festivalio lankytojų.

Lietuvių salėse

Svečiai iš Kauno koncertuos ir lietuvių salėse. Čikagon atvykę liepos 16 d., jie tuoj pradės ruošti koncertiniams pasirodymams liepos 21 d. Tą sekmadienį sambūrio laukia net du koncertai. Pirmasis jų prasidės 12 v. Pasaulio lietuvių centro patalpose Lemon. Nedaug pailsėję jie turės leisti kelionėn į Jaunimo centrą Čikagoje, kur 4 v.p.p. įvyks kitas jų koncertas.

Po koncertų Brighton'o parko lietuvių festivalyje svečiai iš Kauno pajudės į kitas lietuvių gyvenvietes, įskaitant Torontą. Čia juos kviečia Toronto lietuvių veikėjas Vytautas Kulnys (tel. 416 769-1266). Turbūt atsiras progų užsukti ir į kitas Kanados lietuvių gyvenvietes.

„Ainių“ ansamblio narių vizos į JAV buvo gautos gana pavėluotai, dėl to nieko konkretnesnio iš anksto nebuvo galima planuoti. O dabar, kai prasidėjo vasaros atostogos, nelengva yra suburti

mūsų tautiečius į didesnės apimties koncertus.

Gausus sambūris

Į šią kelionę per Atlantą ryžosi gana didelis sambūris – visi nariai, kurie jam priklauso nuo pat įsisteigimo, ir dalis, jau vėliau prisijungusių. Atvykstančiųjų sąrašas yra „Ainių“ meno vadovas, pasižymėjęs Kauno aktorius Petras Venslovas ir muzikos vadovas Jonas Urbonas. Kiti dalyviai yra instrumentalistai ir dainininkai: Rimantas Juozaitis, Dalius Ivanauskas, Valentinas Čepkus, Romualdas Skabickas, Raimundas Pocius, Daiva Kimytė, Edmundas Gumuliauskas, Vytautas Švabauskas, Violeta Sagaitytė. Visi šio sambūrio nariai yra profesionalūs atlikėjai, baigę Lietuvos muzikos akademiją.

Iki šiol „Ainiai“ yra koncertavę Rusijoje, Ukrainoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, Norvegijoje ir kitur. Daugiausia jie rodydavosi įvairiuose tarptautiniuose festiva-

liuose nelietuvių publikai, bet niekada neatsisakydavo koncertuoti ir tose valstybėse gyvenantiems lietuviams. Su savo tautiečiais jie nemažai bendravo Vokietijoje ir Anglijoje.

Apie šį žymų lietuvių sambūrį plačiau rašė Lietuvos bei kitų valstybių spauda. Neseniai gautoje iškarpos iš įvairiomis kalbomis leidžiamų laikraščių bei žurnalų visi „Ainiai“ gyry ir gerai vertino.

Šis sambūris turi paruošęs įvairių programų: ir rimto koncertinio pobūdžio, ir pramoginio. Taip pat turi programą vaikams ir sakralinės muzikos. Žodžiu, sambūris gali rodyti bet kokią publikai ir bet kurioje vietoje.

Tad su nekantrumu laukiame „Ainių“ Š. Amerikoje. Juos gražiai priėmė, plojo ir gyrė Europa; dabar ateina eilė ir mums – Š. Amerikos lietuviams. Tad iki pasimatymo „Ainių“ pasirodymuose!

Poezijos paukštė Lietuvoje

1996 m. gegužės mėn. pabaigoje tradiciškai Lietuvoje rengiama „Poezijos pavasaris“ šventė. Dalyvauja dešimtys tradicinių ar modernių poetų iš daugelio pasaulio šalių. Tačiau „Poezijos pavasaris“ ateina ir į provincijos miestelius. Čia, greta profesionalių poetų, skaito savo kūrybą ir literatai. Taigi, neišimtis ir Šakiai. Gegužės 25 d. Šakių Pramogų centre buvo surengtas „plunksnos brolių“ susijėimas. Šakiuose svečiavosi poetai: Vacys Reimeris, Gasparas Aleksa ir Romas Daugirdas. Pastarasis pomoderntiniais posmais išbudino tradiciškai srovenančią poeziją. R. Daugirdo poezijoje vyrauja drastiškos ir naujos, gal netgi netikėtos meninės formos (pvz. suvirinti upės krantai, mėnulio pjautuvas šienauja sodo žolę ir pan.). G. Aleksos posmuose randame kosmopolitinių idėjų. Dabar išleista trečioji jo knyga „Užkeikti barbarus“.

Skaitė savo eiles Šakių raj. literatai: V. Vilčinskienė, N. Plečkaitienė, V. Korsakas, O. Jasinskienė (šiais metais išleidusi poezijos knygėlę „Susikaupimo me-

tas“), J. Didžbalis, Alb. Murauskas, D. Skaisgiriėnė, G. Žulys, J. Štrimitienė, A. Krapavickas. Jų poezijoje vyrauja amžinos namų šilumos žmogaus būties, gamtos temos.

Šventėje grojo Lukšių miestelio muzikantai. Poezijos pavasario dalyviai paskui išvyko į Sintaustą prie poeto Prano Vaičiūčio kapo, Santakuose jam buvo atidengtas paminklas.

D. Dulaitytė, Šakiai

Dabartinis Lietuvos pašto ženklas. Nuotr. M. Pranevičius

Garsi siuvėja

Kada į Vilnių atvyko A. Sniečkus ir J. Paleckis? Tikslų žinių neradau, tačiau susipažinau su abiejų šeimų siuvėja Sirjatiavičienė (vardo neprisimenu). Į Vakarus ji buvo iškviesta sūnau ir dukros. Draugavau su sūnum Robertu, tad ne vieną kartą teko su Sirjatiavičienė pasikalbėti apie Lietuvos KP sekretorių ir Lietuvos „prezidentą“ J. Paleckį. Nespėjo Sirjatiavičienė pasitraukti iš Vilniaus, kur pergyveno kovas dėl Vilniaus universiteto rūšyje. Ne vieną kartą lenkų partizanai, įbėgę į rūšį, ieškojo pasislėpusių gyventojų – „ar yra lietuvių?“ Mokėdama Vilniaus krašto aplenkusių lietuvių-rusų, gudų, lenkų kalbų „mišrainę“ (po protestu), pirma šaukdavo „niema – nėra“. Neatsimenu kokių būdu Sirjatiavičienė tapo siuvėja, tačiau darbo ji turėjo pakankamai: vieną savaitę lopydavo baltinius, drabužius, adydavo kojines vienoje šeimėje, kitą savaitę – kitoje, padėdavo namų darbuose. A. Sniečkaus ir J. Paleckio šeimos Sirjatiavičienę laikė kaip savo narę, sodindavo pietums ir vakarienei prie bendro stalo. Pajudindavau intymius klausimus, tačiau Sirjatiavičienė vis vengdavo atsakyti – gal kada nors vėliau...

Prie universiteto iš pasalų buvo nušautas vokiečių karys. Vokiečiai, surinkę aplinkiniuose rūsiuose pasislėpusius gyventojus, nutarė kas dešimtą sušaudyti. Suimtieji netoli Bonifratų šventovės pradėjo giedoti religines giesmes. Susijaudino austriški katalikai, katininkas, įsakė visus paleisti.

Kalbama, kad Žvėryne lenkai suėmė Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos direktorių Marceliną Šikšnį ir vedė jį, kaip ir visus lietuvius, sušaudyti. Lenkas karininkas, atpažinęs direktorių kaip „gerą“ lietuvi, jį paleido.

(Pabaiga)

vad. kpt. „Jan“. Atkakloje kovoje, remiant sovietinei artilerijai, jie užėmė stiprų Šeškinės kalno gynimo mazgą, kartu likviduodami atskirus atramos taškus. Daugumas vokiečių perėjo į kairę Neris pusę, susprogdindami Žaliąjį tiltą. Pagrindiniai AK daliniai, kartu su sovietais laisvino vidurmiestį. Į miesto kovą įsijungė kpt. „Kmito“ kuopa, o jos kariai du kartus iškėlė baltai-raudoną vėliavą pilies kalne (Gedimino bokšte – K. B.), tačiau du kartus rusai ją nuėmė. Dideliu lenkų laimėjimu reikia laikyti vokiškos slėptuvės (bunkerio) užėmimą Subačiaus g-vėje.

Liepos 13 d. Vilnius buvo be vokiečių. Dalis vakiečių įgulos, apie 3000, tuo dienos rytą išsiveržė iš miesto. Persikėlę per Nerį Vokos apylinkėse, pasuko į Kaišiadorius ir Kauno pusę. Žygiuojančius vokiečius sutiko „Vėgėlynų“ grupuotė, kuri dėl nežinomų priežasčių Vilniaus kovose nedalyvavo, nepaisant „Vilko“ įsakymo Vilnių pulsti iš šiaurinės pusės. „Vėgėlynų“ tvirtino, negavęs „Vilko“ įsakymo ir neturėdamas jokio ryšio su „Vilk“, savo iniciatyva pakluso sovietinei vadovybei. Sovietai lenkus panaudojo vietinėse kovose šiaurės-rytinės Vilniaus apylinkėse.

„Vėgėlynai“ daliniai, atsiradę Kriauciūnų apylinkėse, netikėtai susidūrė su besitraukiančiais iš Vilniaus vokiečiais. Užvirė karšta kova. Žuvo daug vokiečių, daug sužeistų. Vokiečiai neteko trečdaliao dalinio. Tuo buvo baigti „Burzy“ veiksmai Žečpospolitės šiaurės-rytų pakraščiuose.

Vieni patys per silpnai

Lenkų partizanams užimti Vilniaus nepavyko, nes vokiečiai į Vilnių buvo sutraukę 270 pabėgusių, 60 tankų, 50 šarvuotųjų lėktuvų, šimtus kulkosvaidžių bei 17 tūkst. vyrų jėgą. Tuo tar-

pu puolantieji lenkų partizanų daliniai dauguma buvo ginkluoti vien tik šautuvais, turėdami mažą kiekį granatų, kelius vanduo dami atskirus atramos taškus. Daugumas vokiečių perėjo į kairę Neris pusę, susprogdindami Žaliąjį tiltą. Pagrindiniai AK daliniai, kartu su sovietais laisvino vidurmiestį. Į miesto kovą įsijungė kpt. „Kmito“ kuopa, o jos kariai du kartus iškėlė baltai-raudoną vėliavą pilies kalne (Gedimino bokšte – K. B.), tačiau du kartus rusai ją nuėmė. Dideliu lenkų laimėjimu reikia laikyti vokiškos slėptuvės (bunkerio) užėmimą Subačiaus g-vėje.

„Lengva kritikuoti nepavykusį puolimą“, – rašo lenkas L. Tomaševski, – „kuris iš anksto buvo nulemtas nepasisekimui“. Priežastis – „Vilk“ neturėjo tikrų duomenų. Gaunamos žinios iš Vilniaus buvo labai optimistiškos, pranešant apie siaubingą Vilniaus evakuaciją. Susidarė išpūdis, kad vokiečiai Vilniaus negins. Tuo tarpu iš Vilniaus traukėsi tik vokiečių ir lietuvių įstaigos, lietuvių policija, Gestapo, bet pats miestas buvo sustiprintas naujais daliniais.

Nėra jokių abejonių, kad „Vilk“ būtų įvykdęs Vilniaus puolimą, jei būtų žinojęs daugiau. Toliau L. Tomaševski rašo, kad kai kurių žinovų teigimu, šis puolimas galėjo visai gerai tikslą pasiekti, jei iš anksto būtų buvę susitarta su Raudonąja armija ir su ja bendradarbiauta veiksmuose. Tačiau šios prielaidos gynybai užmiršta svarbų politinį tikslą: Raudonosios armijos politinis tikslas buvo Vilnių užimti kaip vieną sovietinę sostinę. Tuo tarpu AK politiniu tikslu buvo ne tik Vilniaus užėmimas bei patvirtinimas suvereninių Lenkijos teisių į Vilnių ir į visą Vilniaus kraštą, bet taip pat parodyti lenkų tautos norą ir teisę į nepriklausomą gyvenimą. Tačiau, ar galima įsivaizduoti AK karių kraujo praliejimą už sovietinį Vilnių? („Lithuania“, Varšuva, 1991 m. nr. 2, psl. 59-62)

Lietuviai apie Vilniaus vadavimą

„Sėkmingai įvykdė operaciją „Bagrationas“, kurios metu buvo

“Vaivos juosta” vakar ir šiandien

**Dramatiški lietuviško baleto žingsniai į sceną
Lietuvos operos ir baleto teatre. Jiems reikalinga
išsivijęs lietuvių parama**

**IRENA SKOMSKIENĖ,
Vilnius**

Vlado Jakubėno baleta “Vaivos juosta”, parašytą pagal lietuvių literatūros klasiko Vinco Krėvės-Mickevičiaus apsakymą “Perkūnas, Vaiva ir Straublys” (1920), reikia pastatyti Lietuvos operos ir baleto teatre, minint kompozitoriaus mirties 20-ąsias metines 1996 m. gruodį.

“Vaivos juostos” likimas dramatiškas: 1943 m. užbaigtą veiklą autorius įteikė Valstybės teatrui, kurio užsakymu ir buvo sukurtas, bet karo audrose sudegė partitūra.

Gyvendamas JAV, Vladas Jakubėnas nepamiršo savo kūrinių – iš klavyro atkūrė ekspozicinę baleto “Vaivos juosta” dalį ir ją pavadino “Miško švente”. Kaip koncertinis kūrinys ši orkestrinė siuita ne kartą buvo atlikta JAV.

– It happens often, not only to you! – ant “Miško šventės” partitūros užrašė garsiausias Čikagoje simfoninio orkestro (įsteigto Fritz'o Reiner'io) muzikantai, 1954 m. dėkodami Vladiui Jakubėnui už kūrybinį džiaugsmą atliekant lietuvišką kūrinių.

Po to sekė dar daug “Miško šventės” koncertų įvairiuose JAV miestuose. Šį kūrinių yra dirgavę pasaulinio garso dirigentai – Nikolajus Malko, Igoris Markevičius, taip pat lietuviai – Jeronimas Kačinskas, Vytautas Marijašius, Alvydas Vasaitis, Balys Dvarionas ir pats autorius.

Išsteigus Vilniuje kompozitoriaus Vlado Jakubėno draugijos Lietuvos skyrių (1992), nemažai neveikta restauruojant baleta “Vaivos juosta”. Pasirūpinta baleto klavyro sugrįžimu į Lietuvą, veikalo instrumentacija, kurią atliko kompozitorius Jurgis Juozapaitis 1994 m. Libretą ir choreografiją 1994-1995 m. sukūrė baleto artistas Jonas Katakinas, “Vaivos juostos” baleto meistras-statytojas.

Taigi viskas paruošta, bet... lėšų nėra. O kompozitorius Vladas Jakubėnas vylėsi: “Jei kada grįžtu geležinės uždangos ir mes vėl susitikime su krašte išlikusia tauta, (...) ką parodytų emigracija? (...) Mūsų simfoninė muzika buvo, ypač Amerikoje, ne kartą atlikta ir susilaukė palankių amerikiečių kritikų atsiliepimų (...), todėl, palaikykime mūsų šventą pirmąją pareigą išgelbėti mūsų kompozitorių emigrantų kūrinius nuo sunykimo, juos dokumentuoti, įamžinti, kai mūsų nebebus gyvų.” (Muzikos žinios, 1976).

“Vaivos juostos” pastatymas Vlado Jakubėno 20-toms mirties metinėms (1996 m. gruodžio 13) – būtų tiesioginis atsiliepiamas į šio kompozitoriaus testamentą vykdymą.

Šio užmojo vykdytojų tarpe yra ir kompozitorius Darius Lapinskas. Jo įvairiausišką talentą labai vertino pats a.a. Vladas Jakubėnas ir nemažai rašė apie jauną savo kolegą. Ypač žavėjosi, kad D. Lapinskas ne tik

Lietuva

*Kas tautą šiandien mūs pažino:
(Tai ne blogybų sietuval)
prie Baltijos kvapnių pušynų –
tai gintarėlių Lietuva.*

*Nesyk parduota ir išbarta,
nesyk marinta, bet gyva:
prie Šiluvos ir Aušros Vartų –
žaliųjų rūtų Lietuva!*

*Dar nepražuvos, tik skulpius –
pagairę vėjų alyva...
Prie Nemuno ir prie Šešupės –
Rūpintojėlio Lietuva!*

*Marijampolė – liepų sodas –
taip artima ir taip sava...*

*Svečius ir tautiečius priglobia –
MARIJOS žemė Lietuva...*

**Teofilija Žemaitytė,
Marijampolė**

kompozitorius, bet ir preciziškas dirigentas, žaismingai įveikiantis pačią sudėtingiausią metroritmiką.

Kadangi tokių ritminių keblumų nestokoją ir baleto “Vaivos juosta” partitūra, Darius Lapinskas pakviestas talkon. Jis mielai sutiko ir susipažinęs su baleto partitūra pasakė: “Vienas malonumas diriguoti”.

Baletmeisteris Jonas Katakinas po triumfo tarptautiniame konkurse Japonijoje (1996 m. vasario mėn.), kur jo parengti šokėjai skynė laurus ir gavo aukso medali, nuo pavasario vėl dirba “Vaivos juostai”. Pagrindiniais šio veikalo atlikėjais jis paskyrė visus pastarųjų dvejų metų tarptautinių baleto konkursų laureatus. Taigi “Vaivos juostoje” sužėrės visos Lietuvos baleto žvaigždės!

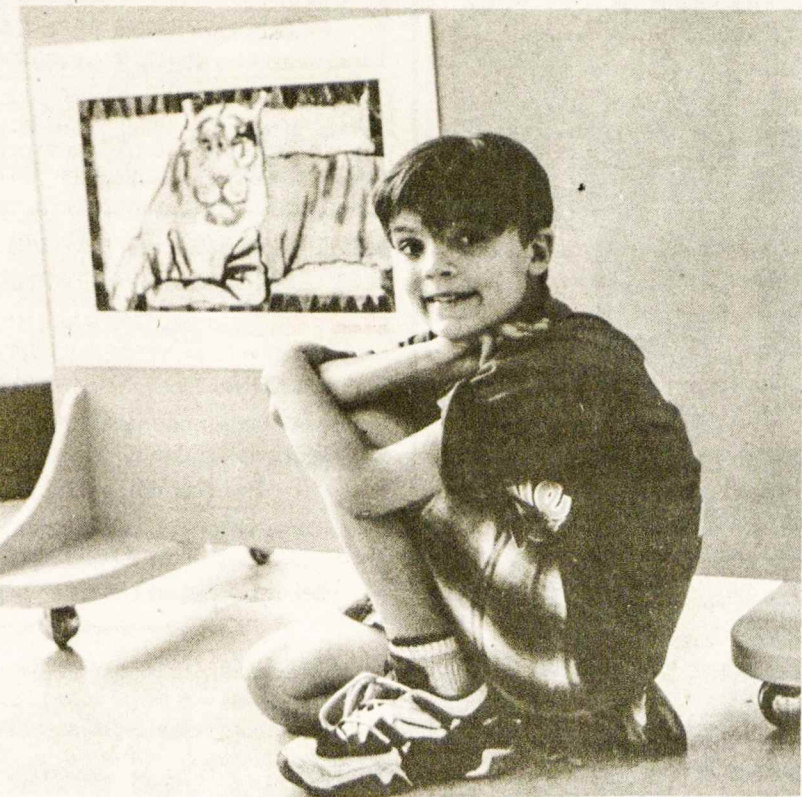
Parentkite visų jų triušą ir tuo įamžinsite savo vardus ne tik “Vaivos juostos” spektaklio teatrinėje programoje, bet ir Lietuvos meno rėmėjų istorijoje.

Laukiame ir Lietuvių fondo užsienyje dėmesio. Pirmųjų įnašų laukiame 1996 m. rudenį. Mūsų cinamosios sąskaitos Lietuvos valstybiniame komerciniame banke (Basanavičiaus 7): valiutinės nr. 07040392, litais nr. 1700640, kodas 260101586). Adresuoti: Kompozitoriaus Vlado Jakubėno draugijos Lietuvos skyriui. Dėl Lietuvos bankų nepatikimumo būklės siūlyčiau rėmėjams tiesioginį kontaktą su “Vaivos juostos” pastatymo iniciatyvine grupe. Galintys ir norintys remti baleto “Vaivos juosta” pastatymą gali skambinti baletmeisteriui-statytoji Jonui Katakiniui šiais telefonais Vilniuje: 417-080 (namų), 618-617 (darbo); kompozitoriui Dariusui Lapinskui Vilniuje tel 41-46-85 (namų) ir Vlado Jakubėno draugijos Lietuvos skyriaus vedėjai Irenai Skomskienėi tel. 44-36-62 (namų telefonas, nes draugija savo patalpų iki šiol neturi).

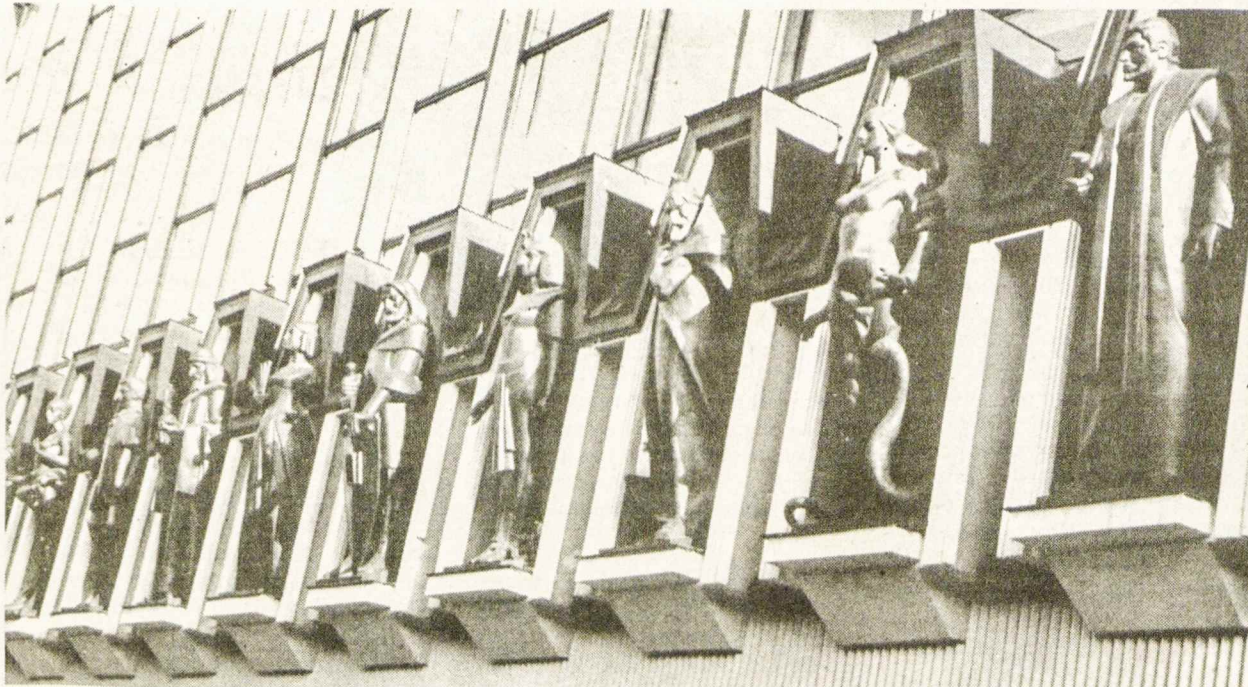
Pageidautina, kad neliktų nuosalyje ir Vinco Krėvės literatūrinis sambūris bei taptų mūsų iniciatyvinės grupės dalimi, padėtų mums surasti reikalingą vedėją (“Vaivos juostai” statyti) pareigoms tinkamą asmenį.

Kadangi Lietuvos kultūros ministerija, skirstydama lėšas visuomeninėms organizacijoms, nė cento neskyrė Vlado Jakubėno draugijai (monografijos apie Vladą Jakubėną leidybai), tikimės jog taip nepasiegs Lietuvos fondo, kurio prašėme paramos “Vaivos juostos” pastatymui. Priešingu atveju – Vlado Jakubėno mirties metinės bus gedulingos.

Kadangi krėviškoji Vaiva su jakubėniškos muzikos aureole išreiškia pačios Lietuvos likimą, suremėme pečius ir nutieskime Vaivos juostą per Atlantą į Lietuvą. Tai bus nemažiau reikšminga, kaip Baltijos kelias.

SHANE STEPONAS, dalyvavęs UNICEF ir UNESCO surengtoje paveikslų parodoje Columbus salėje Toronte, buvo vienas iš 20 laimėtojų. Parodoje dalyvavo moksleiviai iš 180 valstybių, tarp jų 35 iš Lietuvos. Laimėtojų paveikslai dabar bus siunčiami į Japoniją, po to – į kitas valstybes. Shane, torontiečio mokytojo Ernesto Stepono sūnus, yra 8 metų, lanko specialią mokyklą gabiams (gifted) vaikams

Lietuvos Operos ir baleto teatro šiaurinės sienos skulptūros, vaizduojančios spektaklių personažus

Nuotr. D. Meliūno

Ramaus gailavimo lyrika

Pasitinkant poeto Juliaus Kelero “Saulę medaus”

VYTAUTAS A. JONYNAS

Atvykęs iš Lietuvos kultūrinių mainų politikos dėka gilinti studijų lituanistinę Iliojaus universiteto katedroje, Julius Keleras įsitraukė palyginti greitai į lietuviškąją veiklą. Visų pirma skelbdamas “Drauge” naujausius savo kūrinius. Vėliau, skardendamas savo spalvingais ir nebanaliais reportažais išvykų į Lietuvą progomis. Netrukus pasirodė knygų rinkoje ir jo lyrikos knyga “Baltas kalėdaitis” (išleista išsivijoj), kurią skaitančioji visuomenė pasitiko palankiai. Tuo pat metu Keleras palaikė ryšį ir talkino Lietuvoje einančiam kultūriniam žurnalui “Metai” savo eilėraščių, recenzijų (apie Ž. Bilaišytę), vertimais (Cz. Miłosz'o “The Year of the Hunter”).

Žodžiu, J. Kelero asmenyje aptinkam veržlų, darbštų ir kultūringą žmogų. Nuo 1996 m. pradžios jisai pakviestas perimti niujorkinio “Darbininko” redaktoriaus pareigas.

Visai neseniai pasirodė taip pat Lietuvoje ir trečiasis poeto lyrikos rinkinys “Saulę medaus”. Paėmus jį į rankas, kažkaip prisimena Jono Aisčio patarimas “idėjos broliam” knygoje “Apie laiką ir žmones”. Jis skambėjo maždaug taip: “Negašuokit, gink Die, nelaiykkit stalčių savo eilių, bet, sukurpę tris ar keturis tuzinus, stenkitės kuo greičiausiai juos išleisti. Tai vienas būdas išlavėti ir prisiimti”. Ar Kelerui buvo girdėtas Aisčio patarimas, nežinia, bet jau vien savo išore naujasis leidinys atitinka Aisčio pageidavimus.

Tai nedidelio formato, skoningai išleista 62 puslapių knygelė, spėjama apimanti nesceniai sukurtais eilėmis. Ji papuošta Viliaus Kelero iliustracijomis, įrodančiom, kad fotografo esama ne vien budrių, pastabių akių, bet ir jautrios sielos mečininko.

Leidyklos pastaboje knygos turinys ir pobūdis aptariami lakoniškai. Primenama, kad tai trečiasis iš eilės poeto rinkinys, kad jame praskambantys “Vilniaus metafizikos kultūrinių mitų variacijų ir grįžimo poetiniai motyvai”, priduriama, jog pa-

stebima anglosaksiškos poezijos “įtaiga”. Šios užuominos, kad Kelero rinkinyje esama “metafizikos”, “kultūrinių mitų variacijų” (ne parodijų), neužginčijamai įtaigoja į esant modernaus braižo, didžiai hermetišką, šifruotą, atseit, nelabai įkandamą neišprususiam skaitytojui. Seniau tokia “mokyta iki alkūnių” (learned poetry) poezija buvo išvadinama formalistine, užsidiariusia “dramblio kaulo bokšte”, “menas – menui” lyrika.

Be abejonės, tam tikro uždaramo, hermetiškumo Kelero poezijoje, kaip ir kitų jo kartos poetų, lyrikos esama. Bet tai sakykim “vaikiškos ligos”, kuriom visiems poetams tenka persirgti. Tai manierizmai, pasireiškia palyginimų mandrumu ir perkurova. Tai ne visada logika pateisinamos metaforos, kaip, sakykim, “sausas, išdžiūvęs lietus”. Jau pats rinkinio pavadinimas verčia skaitytoją pakraipyti galvą. Skamba jis gražiai ir įtaigiai, kaip “pluoštas” ar “rieškučias”. Bet medus – lipni medžiaga ir į delnus nesisipila. Nebent meškai?...

Per didelio afišavimosi savo erudicija ar prismaigstumo užuominų į mitologiją Kelero lyrikos nesama. Sumirga poroj vietų Mocarto pavidė, paminimos dar dvi kitos pavardės, bet visumoj poslinkiai į giliamintiškumą, į metafiziką, acūi Dievui, nereikšmingi ir nežymūs.

Išskirtinas bruožas yra nebent tas, kad Keleras atmeta tradicinius ketureilius ir rimavimus, pasirinkdamas verlibrą, laisvasias eiles. Bet tai nėra naujovė mūsų poezijoje.

Antra vertus, jei iš pirmo žvilgsnio Kelero lyrika atrodo hermetiška, uždara, tai įsiskaitę

joje aptinkame dviejų tipų eilėraščių. Vieni jų tikrai “sarkofaginiai” – sandariai užkamšioti, kad neįeitų oras. Bet jų nedaug. Tai Šekspyro dramų veikėjų vardais pavadintos eilės. Gal tai tos “mitų variacijos”, kurias mini leidyklos pastaba.

Kitą, kur kas gausesnę, grupę sudaro aprašyminio – mediatinio pobūdžio eilėraščiai. Juos skaitytojui įveikti ne per daug sunku; tenka vien išsiskaityti porą kartų. Nors iš pirmo žvilgsnio jie panašūs į prozą, jų ritmika įvairi, jie nėra monotoniški, nes užlūžtančios eilutės dažnai sulaužo sakinio sintaksę; esama kai kurių vaizdų pakartojimo refrenų, kai kada jos sudaro monologą su saviimi įspūdžiais. Tada atsiranda panašumo į muzikinį kūrinių – etiudą, sonatiną...

Šia prasme yra tikrai sunku rasti Kelero poezijai lipnią, neaplešiamą etiketę. Didelė dalis eilėraščių, kaip rodo patys pavadinimai, yra aprašyminio pobūdžio: “Miestas naktį”, “Viduržiemio jūra”, “Rudens peizažas užmiestyje”, “Peterburgas 1824 m. vasarą” ir t.t. Tai impresijos, reminiscencijos, įrašai dienoraštinio po išlykų ir priemiesčių, po vaikystinių po ištuštėjusių paplūdimius. Bet pavadinti juos reportažais būtų užgaulu ir netikslu. Pro įvaizdžių grūti bei sampynas girdisi lyriška gaida, jaučiasi originalus, savitas poeto grožio supratimas.

Labiausiai turbūt skaitytoją pavergia Kelero tono šilumas, draugiškumas, artumumas. Jis – miesto vaikas (kaip Judita Vaičiūnaitė) ir jo įsigavimas į betono ir asfalto kūdžius siekia į užkrečiantis. (Bus daugiau)

Balio Augino “Kalėdų paukštė”

ALĖ RŪTA

*O, Lietuva,
Balta lyg paplotėlis šventas,
Kurio dalinasi visa šeima. –
Tėvynėj baigėsi adventas,
Nors dar žvarbi, gili žiema. (61 psl.)*

Stiprus lyrikas Balys Auginas nebarsto savo knygų dažnai, nors yra kūrybingas, dosnus eilėraščių periodinėje spaudoje. Štai iki šiol jo kūrybos derliaus vaizdas: rinkiniai – “Pamažu vis degu” – 1940, “Paparčio vėduoklė” – 1956, “Giesmės žydėjimo metas” – 1979, “Metaforų smuikas” – 1992, “Kalėdų paukštė” – 1995.

“Metaforų smuikas” ar tik nebus gausiausia gilumų eilėraščių knyga. Ten buvo mirusios gyvenimo draugės netekties skausmas, tenai nostalgija tėvynės, jaunystės, – vis tai jautriaisiu sielos stygu užgavimas, vis tai beveik raudos... Lyg smuiko garsų aukščiausi ir giliausi virpėjimai, poeto išreikšti išradinomis metaforomis.

“Kalėdų paukštė” – ir knygos tūriu bei forma, ir temų negausumu – visiškai kitokia nei “Metaforų smuikas”. Čia beveik tik viena gaida ir viena tema – Kalėdos, švenčių nuotaika ir mintys, susijusios su Kalėdomis praityje. O iš praities atsivėria tamsūs ir kieti posmai:

*Mano žemėje jau nebėra
Ramių ir tyliųjų naktų:
Išnykimo dagtim
Paženklinta
Brolių būtis,
Suauglę gyvenimo metai*

*Pavirto į kietą
Vergijos degutą.
Argi galui, Viešpatie,
Giedoti Kalėdų žvaigždę,
Jei širdis – užgesusi žvakė,
Jei esu – smilkstas nuodėgų
Sudegusiam tėvo sode? (33 psl.)*

Žinoma, ne visos praeitį primenančios eilutės ir lyrikos metaforos yra tamsios; vergiją mūsų tautai primenančios; yra ir šviesaus religinio pagrindo, iš kurio B. Augino sąmonėje gimė lengvi, giedros nuotaikos posmeliai. Štai gamtos ir žmogaus širdies lengvutis dvilinkas:

*O žemė – lyg sidabrinė ašara
Šiurkščiausiai šerkšno mėlė
Ir sieloj amžina vasara
Su amžių paslaptim gilia –
Gloria in Excelsis –
Skamba dąsų keliuos –
Vidunaktį žemė melstis,
Žmogaus širdis spinduliuos. (37 psl.)*

Religinės giedros ženklą poetas Balys Auginas jau rodo ir turinio skyriaus: Vilties žvaigždė ir Taikos giesmė. Tai pagrindinės žmogaus sielos gairės; ir čia poetas duoda gražių, skambių religinių posmų, kuriuos gera skaityti ir kurie verčia ne tik susimąstyti, bet ir nusiteikti džiugiai, šventiškai.

Balys Auginas, KALĖDŲ PAUKŠTĖ. Dievo Motinos nuolatinės pagalbos parapijos Cleveland, Ohio, leidinys. 1995 m. Tiražas – 500 egz. Gaunama: 18022 Neff Road, Cleveland, Ohio, 44-119-2644, USA.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Balzeko lietuvių kultūros muziejuje Čikagoje gegužės 3 d. buvo atidaryta iki rugpjūčio 30 d. veikianti Valterio Tomalio spalvotų fotonuotraukų paroda. Jos yra skirtos Kryžių kalnui prie Meškučių, Šiaulių rajone, ir Raganų kalnui Kuršių nerijoje. Kryžių kalnas yra plačiai žinomas ne tik Lietuvoje, bet ir toli už jos ribų, ypač po popiežiaus Jono Pauliaus II apsilankymo. Dabar ten yra kalno papėdėje pastatyta medinė koplyčia, kurioje jam teko laikyti Mišias. Mažiau žinomas Raganų kalnas Kuršių nerijoje prie Juodkrantės. Mat juo vadinamos pušimis apaugusios smėlio kopos, nuo kurių matosi Baltijos jūra. Tarp pušų yra išdėstytos Lietuvos tautodailininkų sukurtos medinės pasakų veikėjų skulptūros, tarp kurių yra ir raganų, šioms kopoms atnešusių Raganų kalno pavadinimą.

Aldonos Vasiliauskienės ir dail. Aloyzo Janulio knyga “Stasio Antano Bačkio gyvenimo ir veiklos bruožai” pusės tūkst. egzempliorių tiražu Lietuvoje išleido Lietuvių katalikų mokslo akademija. Išleidimą savo lėšomis finansavo čikagietis mecenatas prel. dr. Juozas Prunskis. Šiame leidinyje išsamiai atskleidžiama ne tik diplomatinė, bet ir visuomeninė S. A. Bačkio veikla.

Dr. Kazio Griniaus fondas Čikagoje gegužės 8 d. paskyrė dvi žurnalistines premijas poetams, tūkstantį dolerių. Šiomis premijomis yra įvertinti du ilgamečiai žurnalistai ir varpininkų veikėjai – Varpininkų filisterių draugijos leidžiamą “Varpo” red. Antanas Kučys, daugelio rašinių bei minčių autorius Jonas Daugėla. Premijų paskyrimą pranešė Dr. Kazio Griniaus fondo pirm. Mečislovas Mackevičius.

Kpt. Jono Noreikos (“Vėtroš”), KGB nukankinto Žemaitės sukilimo vado, atminimas bus įamžintas memorialine bareljefo lenta. Ją žadama atidengti 1941 m. birželio sukilimo penkiasdešimt penktųjų metų progą Kaune, prie buvusios Prez. Antano Smetonos karo mokyklos Aukštojoje Panemunėje, kur žuvusiam kpt. Jonui Noreikai teko dirbti ir gyventi. Bareljefinės lentos sukūrimą ir įrengimą sutiko finansuoti Čikagoje gyvenanti velionies dukra dr. Dalia Noreikaite-Kučėnienė, viešėjusi Lietuvoje ir ten susitarusi su Kauno burmistru Vladu Katkevičiumi.

Dail. Viktoras Petravičius, žymus grafikas, gimęs 1906 m. gegužės 12 d. Bedaliose, dabartiniame Šakių rajone, mirė 1989 m. rugsėjo 16 d. Union Pier vasarvietėje prie Mičigano ežero, netoli nuo Čikagos. Algimantas Kezys velioniu įamžinti paruošė du toms monografinio pobūdžio Viktoro Petravičiaus kūrinių albumus. Pirmasis jau yra išleistas, o antrajam telkiamos lėšos. Šiame minint velionies devyniadesimtąsias gimimo metines, pagalbos buvęs susilaukia iš Lietuvos dailininkų. Jų liudija ten trisdešimt dešimt dailininkų suaukotas daugiau kaip šimtas kūrinių parodai “Dovana Petravičiui”. Atidarytai balandžio 27 d. Iliojaus Lemonte, Lietuvių dailės muziejuje. Ši paravimui dovantų kūrinių paroda veiks iki rugsėjo 30 d. Už juos gautomis lėšomis bus išleistas Algimanto Kezio paruoštas antrasis monografinio pobūdžio V. Petravičiaus kūrinių albumas.

Mariaus Katiliškio ir Liūnos Sutemos premijos moksleiviams už geriausius 1995-96 m. kūrinius buvo paskirtos Vilniuje gegužės pradžioje. Tos dvi premijos po 150 litų gegužės 15 d. Lietuvos švietimo ir mokslo ministerijai buvo įteiktos: M. Katiliškio premija už geriausią prozą kūrinių – Kauno Radvilėnų vidurinės mokyklos dyklytokui Pauliui Jurašui, Liūnos Sutemos už geriausią eilėraščių – Petro Vileišio vidurinės mokyklos Pasvalyje vienuoliktokei Agnei Žagrakalytei. Jiem taipgi buvo įteikti ir šių pre. laureatų diplomai. Vertintųjų komisijos narys rašytojas Algirdas Zurbas aptarė Pauliaus Jurašo prozos kūrinių, o vertintųjų komisijos narė rašytoja Marija Kontrimaitė išsklėm dalyvius su pažindino su Agnės Žagrakalės poezija. Prozos premiją savo vyro Mariaus Katiliškio (1914-1980) atminimui jau 1993 m. įsteigė JAV gyvenanti poetė Liūnė Sutema (Zinaida Nagytė-Katiliškienė). Lietuvos švietimo ir mokslo ministerija, paskyrusi dvi pirmąsias Mariaus Katiliškio premijas, nutarė kartu paskirti ir jo žmonos Liūnės Sutemos poezijos premiją.

Makedonijos Strugoj surengto III-čiojo tarptautinėje meninės nuotraukos parodoje “Tiltai 95” aukso medalį laimėjo klaipėdiecis Vaclovas Straukas už keturias nuotraukas iš savo serijos “Kopos”. Laureatas yra vyresniosios kartos atstovas, priklausantis tarptautinės meninės fotografijos federacijai.

Literatūrinė 1996 m. Žemaitės premija birželio 2 d. Kelmėje buvo įteikta vilniečiui rašytojui Ričardui Kalyčiui už pirmąjį romaną kaimiška tema “Verkimo vieta”, kurį septyniolika metų tremtyje praleidęs R. Kalytis, Lietuvon grįžęs 1961 m. yra dedikavęs tėvo, brolio, tėvų žemės ir prarastos Lietuvos atminimui. Žemaitės premiją, įsteigtą 1966 m., paskiria Kelmės rajono savivaldybė, šiemet ją padidinusi iki trijų tūkstančių litų.

Prof. Pranas Dovydaitis (1896-1942), Lietuvos nepriklausomybės akto signataras, filosofas, tomistas, ateitininkų steigėjas, ne grįžo Lietuvon, pirmajame sovietmetyje išvežtas iš jos su masine tremtinių banga. Siemetinė Gedulo ir vilties dieną velionis buvo prisimintas šimtas dešimtyjų gimdantis ir penkiasdešimt penktųjų ištrėmimo metinių progą. Kauno rajono Čekiškėje buvo atnašautos Mišios, atidengtas paminklinis kryžius šventoriuje, o jo gimtajame Runkių kaime, dabartiniame Marijampolės rajone, padėta gėlių ir uždegtos atminimo žvakutės.

Fondą karaimų ir totorių kultūros paveldui išsaugoti yra įsteigusi Trakų rajono taryba. Fondo įsteigimą paskatino rušimasis sekančių metų vasarą paminėti karaimų ir totorių įsikūrimo Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje šėšių šimtų metų sukaktį. Sigitos Nemeikaitės pranešimu “Lietuvos ryto” skaitytojams, Trakuose gyvena nepilnas šimtas karaimų, o visoje Lietuvoje jų yra apie 300. Savo sostine jie laiko Trakus. Mat ten Vytauto Didžiojo laikais iš Krymo buvo atvežti jų protėviai. Trakuose tebėra kenesa vadinami karaimų maldos namai ir jų bendruomenės namai su šeštadienine mokykla. Turkų atstovų Trakuose yra mažiau. Savo centru jie laiko Grigiškės. Kultūriniu požiūriu turkai yra gerokai atsilikę nuo karaimų.

Kristijono Donelaičio klebonijoje Tolminkiniuose birželio pradžioje buvo atidaryta nuolatine paroda, papildanti ten įrengtą muziejų. Pasak atnaujinimui vadovavusio architekto N. Kitkausko, tuščią klebonijos pastatą buvo nutarta panaudoti K. Donelaičio muziejui su jo gyvento laikotarpio aplinka. Lietuvos dailės muziejaus direktorius R. Budrys, pasirašęs bendradarbiavimo sutartį su Karaliaučiaus dailės bei istorijos muziejaus dabartiniais vadovais, K. Donelaičio nuolatinei parodai gavo XVIII-XIX š. baldų, “Metų” faksimilių, Mažosios Lietuvos XVIII š. žemėlapių kopijų. Nuolatinės parodos atidarymo iškilmėje dalyvavo valdžios ir seimo atstovai, kiti svečiai iš Lietuvos. Atstatytoje Tolminkiniuose šventovėje įvykusiame koncerte giedojo Šiaulių pedagoginio instituto choras, eilėraščių skaitė Šiaulių dramos teatro aktorė Olita Dautartaitė.

Paminklinis akmuo, atidengtas buvusiam Kloniškio kaime, Kauno rajone, skelbia: “Aušrininkui, varpininkui, 1863 m. sukilimo dalyviui, Garibaldžio kovų kovotojui – poeto Andriaus Vištelio-Višteliausko gimtinė 1837-1912”. Paminklinis akmuo pastatytas Kauno rajono patariamosios švietimo komisijos iniciatyva. Akmens atidengime pranešimą apie Argentinos Buenos Aires sostinėje 1912 m. rugpjūčio 2 d. mirusio poeto A. Vištelio-Višteliausko kūrybą skaitė Maironio lietuvių literatūros muziejaus mokslinė bendradarbė Regina Mažukėlienė, jo eilėraščių – poetas Robertas Keturakis ir Kauno dramos teatro aktorius Viktoras Valašinas. Programon įsijungė ir Jonučių vidurinės mokyklos moksleiviai, sutvarę paminklinio akmens aplinką su Noreikiškių vidurinės mokyklos moksleiviais. Taip dabar gimtinėje buvo prisimintas toli nuo jos Argentinoje miręs poetas ir laisvės kovotojas Andrius Vištelis-Višteliauskas. V. Kst.

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414
Anapilyje telefonas: (905) 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniai, antradieniai ir trečiadieniai nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniai ir penktadieniai nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniai nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniai nuo 8.45 v.r. iki 12.45 v.p.p.
SKYRIUS ANAPILYJE: sekmadieniai nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniai nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniai nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 61 milijoną dolerių**MOKA UŽ:**

90-179 d. term. ind.	4.00%
180-364 d. term. ind.	4.00%
1 metų term. indėlius	4.00%
2 metų term. indėlius	4.75%
3 metų term. indėlius	5.50%
4 metų term. indėlius	5.75%
5 metų term. indėlius	6.25%
1 metų GIC-met. palū.	3.75%
2 metų GIC-met. palū.	4.25%
3 metų GIC-met. palū.	5.00%
4 metų GIC-met. palū.	5.75%
5 metų GIC-met. palū.	6.00%
RRSP, RRIF ir OHOSP	3.25%
RRSP ir RRIF-1 m.term.ind.	4.50%
RRSP ir RRIF-2 m.term.ind.	5.25%
RRSP ir RRIF-3 m.term.ind.	5.75%
RRSP ir RRIF-4 m.term.ind.	6.00%
RRSP ir RRIF-5 m.term.ind.	6.50%
Taupomąją sąskaitą	3.00%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	3.75%
Kasd. pal. čekių sąsk.iki	2.25%
Amerikos dol. kasd. pal.	
taupymo sąsk.	3.00%

IMA UŽ:

Asmeninės paskolas	
nuo	7.75%
Sutarties paskolas	
nuo	7.75%
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuosimčiu	
1 metų	6.25%
2 metų	6.75%
3 metų	7.25%
Su keičiamu nuosimčiu	
1, 2, 3 metų	6.40%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už santaupas laikomas šerų, čekių ir taupymo sąskaitas

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai **"INTERAC" kortelė**

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

BVL ELECTRICAL ENGINEERING Licence E-2392

Taisau senas ir įvedu naujas:

- ELEKTROS INSTALIJAS
- VEŠINIMO SISTEMAS
- Taisau visų rūšių
- ŠALDYTUVUS • SKALBIMO MAŠINAS • ELEKTRINES PLYTELES
- DŽIOVINTUVUS • KITUS BUITINIUS ĮRENGIMUS

Skambinti Vytui tel. 200-8960 arba 236-9071, Toronto. Greitas – sąžiningas – pigus patarnavimas. Visi darbai garantuoti pagal susitarimą.

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & HEATING

Taisau ir įvedu

- Centrines šildymo ir A/C sistemas
- Skalbimo mašinas, džiovintuvus
- Oro drėkintuvus (Humidifiers)
- Indų plovimo mašinas, voryklas
- Šaldymo sistemas, šaldytuvus

Atlieku dujų, vandentiekio (plumbing), elektros darbus.

Skambinti R. Jareckui tel. 416-370-3539 Toronto (Nemokamai atvažiuoju įkainoti).

Countrywide WESTSIDE REALTY INC.

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižaduo mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliaviene

4889 Dundas Street West, Suite 102, Etobicoke, Ontario M9A 1B2
Tel. 416 767-9000 FAX 416 239-6228

DRAUDA

Gyvybės – verslo – namų – automobilių – sveikatos – kelionių – pensijų (RRSP, RRIF) Greitas ir tikslus patarnavimas. Skambinkite

JUOZUI EIMIUI RAMUI
tel. 239-7733

namų 766-5857 FAX 234-5187

CHOLKAN INSURANCE BROKERS LIMITED
3836 BLOOR ST. W., ETOBICOKE, ONTARIO M9B 1L1
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

RE/MAX **SOLD** **RE/MAX** **TED STANULIS** 769-1616

Parduodant ar perkant nekilnojamo turto nuosavybę visais reikalais prašau kreiptis į

TEODORA STANULI
SĄŽININGAS IR GREITAS PATARNAVIMAS
BLOOR-ISLINGTON rajone skubiai parduodamas vienaaukštis dviejų miegamųjų namas (bungalow).
RE/MAX West Realty Inc. 1678 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A9 (2 bloki į vakarus nuo Lietuvių namų)
tel. 416 769-1616, namų tel. 416 231-4937, nešiojamas tel. 416 802-1029 FAX 416 769-1524

SPORTAS

Veiklos žinios

Lietuvos krepšininkės – antros. Lietuvos krepšinio rinktinė dalyvavo Europos krepšinio čempionato B grupės atrankos žaidynėse, įvykusiose Prancūzijoje. Lietuvaitės čia užėmė antrą vietą ir pateko į Europos žemyno baigmę, kuri bus žaidžiama 1997 m. Vengrijoje. Ten iš šios grupės taip pat rungtyniaus ir pirmoje vietoje atsisitūsi Čekija bei trečioje likusi Bosnijos-Hercegovinos rinktinė. Paskutinėse pirmenybių rungtynėse Lietuva įveikė Lenkiją 98-79. Geriausios varžybų žaidėjos prizas atiteko lietuvaitėi Štreimikytei, kuri pelnė 121 tašką.

Kėgliai Lietuvoje. Amerikoje labai populiarus yra "bowlingo" žaidimas, kurį Lietuvoje vadina kėgliaimu. Neseniai Lietuvoje buvo įteista Lietuvos kėglų federacija ir gegužės mėnesio pabaigoje buvo surengtos pirmosios oficialios kėglų varžybos, pavadintos atviromis Kauno miesto kėglų pirmenybėmis. Jos vyko vienintelėje Rytų Europoje tokio lygio kėglų salėje, esančioje Kaune. Pirmą vietą bendroje įskaitoje varžybose laimėjo Haroldas Nevidauskas.

Stipriausias Lietuvoje. Klaipėdietis stipruolis Stasys Miečius laimėjo Lietuvos stipriausių vyrų galiūnų konkursą, pavadintą "Lietuvos galiūnas-96". Varžybos vyko dvi dienas Klaipėdoje ir čia dešimtyje rungčių galvynėsi vienuoliai stipruoliai. Miečius yra laimėjęs panašias varžybas ir pernai.

Moterys stipruolės. Pasirodo, kad ne vien tik Lietuvos vyrai yra stiprūs. Nuo jų neatsilieka ir moterys. Štai Italijoje įvykusiose Europos rankų lenkimo čempionate du nugalėtojų titulus pelnė Lietuvos sportininkės. Čempionėmis tapo šakietė Danguolė Plakienė (iki 45 kg.), laimėjusi dešinių rankų varžybas. Dešinė ranka rungėsi ir kita pirmos vietos laimėtoja Laima Janutienė (70 kg. kategorijoje). Dalia Medžiausytė (per 80 kg.) tris kartus buvo antra.

Apie Lilienhamerio olimpiadą. Kalbant apie žiemos sportą, galima prisiminti ir žiemos sporto šakų olimpinis žaidimus, įvykusius Lilienhameryje, Norvegijoje, 1994 m. Kaip žinome, čia varžėsi ir Lietuvos "baltojo" sporto atstovai, o taip pat buvo ir būrelis Lietuvos radijo, televizijos bei spaudos žurnalistų. Vi-

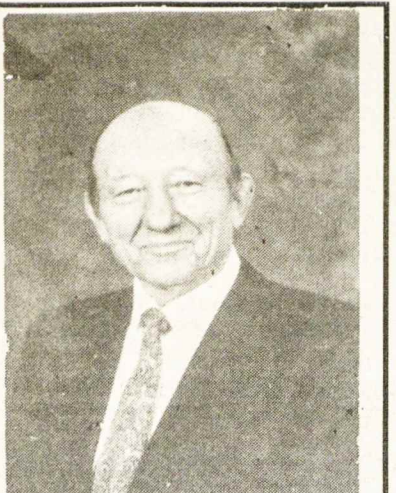
Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)
teisėnė, kad jie pagarbos Kanados vėliavai su klevo lapu nepažeidė. Esą tai vėliavai ją atiduoda kasdien du kartus, kai ji iškeliamą ant stiebo ir nuo jo nuleidžiama. Ant popieriaus atspausdintą vėliavėlę jie laiko tik žaisliuku. Negi ją žaisliuku laikė ir svečiai Haityje, pakviesti į Kanados dienos šimtas dvidešimt devintąjį minėjimą?

Kanados imigracijos ministerija 1995 m. įšleido 212.128 pilnas teises gavusių ateivių. Ontario provincijoje įsikūrė 115.600, Britų Kolumbijoje – 44.311, Kvebeke – 26.582, Albertoje – 14.819. Statistika taipgi liudija, kad pernai Kanados pilietybė buvo suteikta 222.951 ateiviui. Net 17.109 naujieji Kanados piliečiai buvo ateiviai iš Hong Kongo.

Remiantis statistikos duomenimis, šiemet Kanados gyventojų skaičius pasiekė trisdešimt milijonų rugpjūčio ir rugsėjo mėnesį. Iš perykščių ateivių 82.000 įsikūrė metropoliniame Toronte, tapusiame didžiausiu miestu Kanadoje. Sparčiausiai betgi visoje Kanadoje dabar auga automobilių gamybos centras Ošava (Oshawa) Ontario

Metinė "TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" prenumerata oro paštu – 115 dolerių visuose pasaulio kraštuose, įskaitant ir Lietuvą.

sai neseniai vienas iš jų – Aleksandras Krukauskas – išleido knygą apie šias žaidynes ir ją mums atsiuntė. Tai 96 puslapių leidinys, gausiai iliustruotas daugeliu spalvotų nuotraukų. Čia rašoma apie varžybų laimėtojus, bet daugiausia vietos skiriama lietuviams sportininkams. Vienas lapas yra paskirtas santarškai anglų kalba. Knygėlė išleista tik dviejų tūkstančių egzempliorių tiražu. Beje, jos autorius yra vienas iš "Lietuvos sporto" laikraščio redaktorių.

Lietuvis – amerikiečių treneris. Vienas iš JAV olimpinį rinktinę, biatlono sporto šakos treneris yra lietuvis Algimantas Šalna, du kartus pasaulio ir kartą buvęs olimpinis čempionas. Jis JAV Lake Placid vietovėje gyvena jau nuo 1991 m. Jis čia praleidžia daug laiko, o taip pat dalyvauja įvairiose varžybose plačiame pasaulyje. Kadangi biatlonas Amerikoje buvo nepopuliari žiemos sporto šaka, Šalna buvo patikėtas jaunų, stiprių vyrų surinkimas bei jų paruošimas. Šis darbas jam pavyko neblogai, ir štai jau 1995 m. JAV biatlono rinktinė pasaulio čempionate iškovojo 6 vietas.

Kartu su Algimantu Šalna Lake Placide gyvena ir jo žmona Neringa, Kaune buvusi istorijos mokytoja, o čia dirbanti dantų gydytoja asistente. Su tėvais gyvena ir moko- si jų dukrelė Iveta ir sūnus Tautvydas. Amerikiečiai mūšiškiu yra labai patenkinti ir neseniai pratęse su juo sutartį.

Ed. Šulaitis

Rita Ramanauskaitė teikia daug vilčių olimpiniam medaliui. Luzanoje vykusiose leng. atletikos varžybose ieties metime laimėjo antrą vietą, nusiųdusi ietį 65.40 m. Pirmą vietą laimėjo Steffi Nerius (Vokietija).

Arvis Pizikis dalyvauja "Tour de France" dviračių lenktynėse. Vienu metu atskirus nuostolius užbaigia dešimtuojų.

Skaudūs prisiminimai. Po to, kai sovietai 1940 m. birželio 15 d. atskyrė Lietuvą nuo vakarų pasaulio, prasidėjo sporto veiklos ir tradicijų naikinimas. Sporto klubai buvo uždaryti, buvo draudžiama dėvėti buvusių klubų uniformas, sportinių ženklus ir taures įsąkė atiduoti, metalo laužui. Ši naikinimo tėsė ir 1944 m. Visą Kūno kultūros rūmuose išlikusį turtą savanorių pagalba sudegino. A.S.

provincijoje. Pastarajame penktetyje Ošavos gyventojų skaičius padidėjo 11% iki 276. 233. Problema ateityje Kanadai sudarys didėjantis amžiaus vidurkis, 2000 m. pasiekiantis trisdešimt septynerius metus.

Rasinių požiūriu ryškiausiai matomų mažumų skaičius iki 2016 m. padidės trigubai ir iškops iki 7,1 milijono. Tada didžiausiai matomais taps du milijonai kiniečių. Antroji vieta su 1,3 milijono teks juodosios rasės atstovams, trečioji vieta su 1,2 milijono – ateiviams iš Pietų Azijos, ketvirtoji su milijonu – iš Vakarų Azijos ir arabų kraštų. Tada vienas iš keturių gimusių vaikų jau turėtų būti ryškiai matomos rasinės mažumos atstovas. V. Kst.

Klivlando "Neringos" tunto prityrusios skautės po įžodžio. Iš k.: K. Stankutė, V. Civiškaitė, L. Rukšėnaitė ir M. Mascinskaitė. Nuotr. V. Bacevičius

LIETUVA LAUKIA PARAMOS

Atgavusi nepriklausomybę mūsų tėvynė, nuskurdinta ilgos sovietinės okupacijos, reikalinga ekonominės pagalbos.

AUKOKIME JAI PER TAUTOS FONDA.

Mūsų aukos, testamentiniai palikimai padės įtvirtinti atgautą nepriklausomybę ir pakelti krašto gerovę. Aukos bei palikimus siųskime Tautos fondo atstovybei Kanadoje šiuo adresu:

TAUTOS FONDAS, 310 Rathburn Road, Etobicoke, Ontario M9B 2L8

Lengvosios atletikos pirmenybės

1996 m. Šiaurės Amerikos baltiečių ir lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės įvyks 1996 m. rugsėjo 7 ir 8 d.d., Aldershot High School, 50 Fairwood Place, Burlington, Ont. Pirmenybes vykdys SALLASS lengvosios atletikos komitetas, talkininkaujant Toronto "Aušros", "Vyčio" ir Hamiltono "Kovo" klubams. Lietuvių pirmenybės išvedamos iš baltiečių.

Varžybos vyks šiose klasėse: vyrų, moterų, jaunių A (17-19 m.); jaunių ir mergaičių B (15-16 m.); C (13-14 m.); D (11-12 m.); E (9-10 m.); F (žemiau 9 m.); vyrų ir moterų "Sub-masters" (35-39 m.) ir visų klasių "Masters" – (40-44 m.); (45-49) ir t.t. kas 5 metai.

Prieauglio klasifikacija – pagal dalyvio amžių 1996 m. gruodžio 31 d. "Sub-masters" ir "Masters" – pagal dalyvio amžių varžybų dieną. Dalyvių skaičius neapribotas visose klasėse.

Varžybų pradžia šeštadienį, rugsėjo 7 d., 1.30 v.p.p. Registracija – nuo 12 val. Sekmadienį varžybų tąsa nuo 10 v. ryto. Dalyvių registracija – iki rugsėjo 4 d. imtinai šiuo adresu: Mrs. Irena Wilkinson, 2783 Kinnerton Cres., Mississauga, Ont. L5K 2B3. Tel. 905 822-0302. Papildomi ryšiai: Algis Malinauskas, varžybų vadovas, 905 844-7694; Algirdas Bielskus 216 486-0889.

Smulkios informacijos pranešamos visiems sporto klubams. Jiems nepriklausą d.d. informaciją gali kreiptis į Ireną Wilkinson, Algį Malinauską, Algirdą Bielskų ar į bet kurį lietuvių sporto klubą.

Šių metų varžybos bus pravedamos platesne apimtimi. Atgaivinant ankstyvesnes tradicijas, šiais metais svečių teisėmis yra pakviesti dalyvauti ir vietiniai suomių, ukrainiečių ir lenkų lengvaatlečiai. Dalyvavimas laisvas visiems lietuvių lengvaatlečiams. Klubai ir pavieniai lengvaatlečiai kviečiami šiose varžybose gausiai dalyvauti.

ŠALFASS centro valdyba ir ŠALFASS lengvosios atletikos k-as

Skautų veikla

• "Romuvų" po 33 metų didžiajam pastatui ir virtuvei uždegtas naujas stogas, prijungtas ir patikrintas vanduo bei elektra. Birželio 22-23 d.d. buvo surengta talka, kurią suvažiavo 12 tėvų ir sk. vadovų. Išvalyti ir aptaisyti nameliai, aptvarkytos pastovyklės ir ežerų pakrantės, nupjauta žolė. Jūrų sk. pastovyklės pastatui įdėtos naujos durys su užraktais, atlikti kiti pataisymai. Pradėtos tvarkyti didžiojo pastato grindys. Dar daug darbų laukia savanoriškų rankų prieš stovyklą, kuri prasidės rugpjūčio 3 d. Kad viskas lengviau būtų atlikta, liepos 20-21 d.d. rengiama antroji talka. Prašoma iš anksto ruošti joje dalyvauti ir pagelbėti užbaigti numatytus darbus. Praeitose talkose dalyviams nuširdi padėka, o ypatinga sėsei N. Marijošienei už šeiminingumą. Visus darbus planavo ir paruošė rajono vadovs J. ps. R. Sriubis.

• Nuširdi padėka rėmėjui inž. R. Rusliui už daug naudingų elektroninių daiktų padovanojimą "Romuvai".

• Kanados lietuvių fondas paskyrė po \$250 "Romuvai", "Rambyną" ir "Šatrijos" tuntams. Nuosirdus aciu.

• Dar neužsiregistravę į "Romuvos" stovyklą prašomi skambinti v.s.k. Ilonai Tarvydieni tel. 416 234-1088. M.

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS PARAMA

AKTYVAI per 104 milijonus dolerių

MOKA:

3.75% už 30-89 dienų term. indėlius	
4.00% už 90-179 dienų term. indėlius	
4.00% už 180-364 dienų term. indėlius	
4.00% už 1 m. term. indėlius	
4.75% už 2 m. term. indėlius	
5.50% už 3 m. term. indėlius	
5.75% už 4 m. term. indėlius	
6.25% už 5 m. term. indėlius	
3.75% už 1 m. GIC mėn. palū.	
4.25% už 1 m. GIC invest. pažym.	
5.00% už 2 m. GIC invest. pažym.	
5.75% už 3 m. GIC invest. pažym.	
6.00% už 4 m. GIC invest. pažym.	
6.50% už 5 m. GIC invest. pažym.	
3.25% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	
4.50% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	
5.25% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
5.75% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
6.00% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.	
6.50% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.	
3.25% už OHOSP (variable rate)	
3.00% už taupymo sąsk. (gyv.draud.)	
3.75% kasd. pal. čekių sąsk. nuo 50,000	
3.50% už Amerikos dol. 1 m. GIC	
3.00% už Amerikos dol. kasd.pal.sąsk. (US dol. Sav. Acc.)	

IMA:

už asmenines paskolas nuo.....7.75%	
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu	
1 metų.....6.25%	
2 metų.....6.75%	
3 metų.....7.25%	
4 metų.....7.50%	
5 metų.....7.75%	
(fixed rate)	

su keičiamu nuosimčiu 1, 2 ar 3 metų.....6.40%

Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 mortgicijus iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrielį mortgicjal.

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

Kiti patarnavimai **MasterCard** **Kredito kortelė**

Nemokama narių gyvybės drauda (taupymo sąsk.) pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$30,000. Nemokamas čekių, sąskaitų, piniginių perlaidų ir kelionių čekių (traveler's cheques) patarnavimas. Gaunama kelionių drauda nariams ir svečiams, iš kitų kraštų (The Co-operators & Blue Cross). Nekilnojamo turto paskolų (mortgage) drauda (Credit Union Insurance Services). Persiunčiame pinigų (Wire transfer) į Lietuvą ir kitus kraštus.

KASOS VALANDOS

- Pirm., antradienį ir trečiadienį nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
- Ketvirtadieniai ir penktadieniai nuo 9 v.r. – 8 v.v.
- Šeštadieniai nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.

BŪSTINĖ: Lietuvių namai – 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonas 416 532-1149

PRINTING NET

Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus. Prieinamos kainos, aukšta kokybė. TEL. 416 252-6741 66 Mimico Ave. Toronto, Ont. Savininkas Jurgis Kuliešius

Knygų rišykla "SAMOGITIA" meniškai riša knygas bei žurnalus. A. Plėnys 3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8. Tel.(905) 625-2412

Sutton GROUP

PAŽADU JUMS 24 valandų tarnybines paslaugas, greitą dėmesį, sąžiningumą, išsamią informaciją. Prašau skambinti šiandien tel. 416 236-6000 - pirkimo ar pardavimo klausimais

ANTANAS GENYS sutton group – assurance realty inc. realtor 5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

MEDELIS CONSULTING 1407 Sarcee St., Oshawa, Ont. L1G 4N2 Tel. 1-905-436-9903 FAX 1-905-728-5745 **ALGIS ar STEFA MEDELIAI**

Visos paslaugos atskleidžiant Jūsų giminės iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienį. PER 7 DARBO DIENAS JŪSŲ GIMINĖMS LIETUVOJE TIESIAI Į RANKAS PERDUODAM AMERIKIETIŠKUS DOLERIUS. G A R A N T U O T A !

KELIONĖS Į LIETUVĄ DAR VIS GERIAUSIOMIS KAINOMIS IR SĄLYGOMIS. PATARNAVIMAS TIKSLIAUSIAS!

IŠSKRENDANTIEMS LIEPOS MĖNESI:

- IŠ TORONTO, MONTREALIO IR OTTAWOS – TIK \$1,200.00.
- IŠ VANCOUVERIO, CALGARY IR EDMONTONO – TIK \$1,350.00.

Skrendam per Londoną su AIR CANADA IR LIETUVOS AEROLINIJA (LAL) specialiai. sudaryta sutartimi.

Per Paryžių – TIK 12 DOLERIŲ DAUGIAU!

Ieškantiems kelionių į kitus (ar per kitus) Europos miestus visomis Oro Linijomis – GALIMYBĖS NERIBOTOS.

Rekomenduojam skrydžius per AMSTERDAMĄ IR HELSINKI.

Asmeniškai kreipkitės kiekvieną trečiadienį, tarp 11 ir 18 val (11 AM – 6 PM). Kitomis dienomis – užsitikrinti mano asmeniškai dėmesį Jūsų reikalams, – paskambinę palikit savo telefono numerį ir aš tuoj pat, arba Jums tinkamu laiku, atsakbinsiu.

Queen Travel International Ltd. **ALGIS MEDELIS** 133 Roncesvalles Ave., TORONTO, Ont. M6R 2L2 TEL. 416 531-4800

SUNKIAUSIAS PRISIMINIMAS

Štai per žaliasias pievas, per siūbuojančius javų laukus atsukbėjo Gedulo diena – birželio 14. Man tai sunkiausias prisiminimas. Mat vaikystėje buvo sužalota mano širdis, kai sovietiniai agentai pirmąją mano mokytoją įgrūdė ir nešvarius gyvulinius vagonus su jos vyru ir pusantros metų dukrele. Tai buvo niekuo nekalta mokytoja Sartienė nuo Novos krantų, kuri mus mokė skaityti, gerumo ir Tėvynės meilės.

V. Stelmokas, Garliava

AKADEMIJA DOTNUVOJE

Savo rašinėlyje bandžiau trumpai papasakoti seno Dotnuvos dvoro – dabar Akademijos istoriją, sugriovimus, kuriuos patyrė ši gyvenvietė okupacijų metais. Buvo sugriauta ne tik bažnyčia, tautos istorijos kelius žymintys paminklai, bet ir žmonių dvasia. Dabar ji bando keltis. Kiekvieno paminklo atstatymui reikėjo dvasios jėgų ir materialinių išteklių, kurių radome savyje. Mažos bažnytėlės atstatymui savų jėgų nepakaks. Prašome paremti mūsų kylančią dvasią.

Dr. A. Zimkuvienė, Dotnuva

DINGSTANTYS LAIŠKAI

"TŽ" buvo išspausdintas J. Paslauskio, LR laikinojo reikalų patikėtinio Kanadoje, paaiškinimas dėl laiško dingimo Lietuvoje. Jau ir pernai buvo nusikundžiama, kad laiškas masiškai yra valomi, kai tik jie sūnčiami Kalėdų ar Velykų

2261 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6S 1N8

Visais namų pirkimo-pardavimo reikalais jus informuos ir maloniai patarnaus

NIJOLĖ B. BATES
tel. 416 763-5161
(24 val. pager)

švenčių laikotarpiais. Bet tada dar buvo nesusigalvota kaltinti Kanados pašto. Buvo sakoma, kad Lietuvos pašto tarnautojai nekalti, jeigu vandalai išplėšia pašto dėžutes žmonių gyvenamųjų namų laiptinėse. Bet kur tada nuedavo paštas, jei ir laiptinėse nebuvo jokių išplėšimų; kai bent šiek tiek sąžiningesnis paštininkas įmėdavo į laiptinių dėžutes jau patikrintus, kelis kartus perklijuotus apskurusius vokus?

Dabar gi turime išklausti naują versiją: dingo maišai. Kanados paštas daro klaidų, kaip ir kiekvienos kitos valstybės paštas, tačiau čia žmonės, nesąžiningai atliekantieji savo darbą, yra stipriai baudžiami. Jie nesuinteresuoti tikrinti korespondenciją ir juo labiau kažkur nudaigoti pašto maišus. Būtų daug geriau visiems, jei Lietuvos pašto viršininkas vietoje keistų pasiaiškinimų, panaudotų savo ir kitų atsakingų tarnautojų energiją, naudindami šios problemos išsprendimui, o ne kokiems vis naujiems pasiaiškinimams. Be to, mes savo privačią korespondenciją siunčiame tais pačiais keliais, kaip ir įvairius mokėjimus ar straipsnius į Lietuvos laikraščių redakcijas. Bet ten viskas gana tvarkingai pristatoma. Kodėl, nesunku atsakyti: Lietuvos pašto tarnautojas žino, kad šiandien už prenumeratą mes mokame jau nebe grynais pinigais! Na, o siųsti kiekvieną laišką registruotu paštu yra daugiau negu keistas dalykas. Juk yra žmonių, kurie rašo ne po vieną, o po kelis laiškus per savaitę giminiams ar draugams į tėvynę, todėl registruotiems laiškam reikia ne tik daug laiko, bet ir finansinių išteklių. Ir išvis – į kokį dar pasaulį laisvą, civilizuotą kraštą žmogus savo laiškus gali saugiau persiųsti tik registruotu paštu?

Nijolė Bagdžiūnienė,
Montreal, Que.

Paieškojimas

Ieško savo giminių Jokūbo Velžos dukra Danutė. Jie kilę iš Algirdavos kaimo. Naujamiesčio valsčiaus, Panevėžio apskr. Jei kas nors žinotų apie juos gyvus ar mirusius, prašyčiau pranešti: Danutei Baltienei, Margių 37-2, Panevėžys (5307), Lithuania-Lietuva.

Kanados valdžios kvietimu 1996 m. gegužės 17-24 d.d. Toronto lankėsi Lietuvos sveikatos apsaugos ministeris dr. ANTANAS VINKUS (kairėje) ir Lietuvos seimo narys JULIUS BEINORTAS (trečias iš kairės). Nuotraukoje svečiai su Humber kolegijos vicedirektore KRISTINA GATAVECKIENE ir KLB krašto valdybos pirm. ALGIRDU VAIČIŪNU

Atejo švelnesnės žurnalistikos laikas?

1996 m. gegužės 18 d. *The Globe and Mail* dienraštis buvo aprašyta naujo pobūdžio žinių agentūra – "American News Service" (ANS). Jos būstinė yra Vermonto valstijoje, vadinamame "Center for Living Democracy". Centro ir agentūros steigėjai yra Paul Martin Du Bois, kelių knygų autorių, buvęs kolegijos viceprezidentas, ir Frances Moore Lappe, parašiusi plačiai žinomą *Diet for a Small Planet*, kurioje išdėstė mitybos sąryšį su aplinkosauga.

Abu yra demokratijos puoselėtojai, prieš dvejus metus parašę knygą *The Quickening of America*, kurioje sukauptos gairės įvairiom problemom spręsti. Rengdami šį vadovą, autoriai stebėjosi, kad niekur nėra šios knygos, kurioje sukauptos gairės įvairiom problemom spręsti. Rengdami šį vadovą, autoriai stebėjosi, kad niekur nėra šios knygos, kurioje sukauptos gairės įvairiom problemom spręsti.

ANS agentūra teikia straipsnius ne išskirtinai apie konfliktus, bet daugiau apie santarvės siekimą ir susiklausymą. Jeigu populiarieji žiniasklaidoje apibūdinami tikinčiųjų konservatorių susikirtimai su pasauliečiais liberalais, arba narkomanijos

aukų istorijos, tai ANS skelbia žinias apie konfliktų sprendimą ir pergalės pavyzdžius kovoje su narkotikais.

Nors ANS agentūra pradėjo veikti tik prieš keletą mėnesių, yra atkreipusi žurnalistikos srities darbuotojų dėmesį. Patarimoje agentūros taryboje dalyvauja spaudos žymūnai – kritikas Edwin Diamond, buvęs *Time* žurnalo redaktorius Jim Gaines, žurnalistikos žinovas Jay Rosen. ANS straipsnius priima "Knight Ridder/Tribune" žinių agentūra. KRT redaktoriaus vedėjo nuomone, ANS darbas yra prasmingas. Jo agentūra perduoda ANS straipsnius 350-čiai laikraščių.

Tai nėra nerealaus optimizmo žurnalistika, bet sumaniai parašyti, pozityvūs straipsniai apie nusikaltimus, ekonomiką, švietimą, kuriuose pabrėžiami teigiami būdai spręsti įvairias problemas. Pavyzdžiui, neseniai buvo pranešta, kaip verslo vadovai ir tikybinės organizacijos San Antonio mieste sudarė bendrą veiklos programą. Taip pat buvo aprašytas "Mediation Mobile" vienetas, kurio nariai važinėjo Klivlando rytiniuose rajonuose ir patarinėjo jauniui, kaip susikalbėti užuot rengus muštynes. Ročesteryje "Project Positive" tikslas buvo

kandidatams daryti spaudimą, kad jie savo rinkimų vajuose neisiimtų neigiamos politikos.

Pasak P. M. Du Bois, ANS žinios yra apie iššūkius, apie darbą, apie pasisekimus ir pasimokymą iš nesėkmių, kitaip sakant žinios, kurios žmonėms naudingos. Ateinančiais metais ANS, nepelno organizacija, kuri finansuoja įvairius fondai, mėgins pardavinėti žinias. Tada paaiškės, ar skaitytojams tikrai nusibodo populiarieji žurnalistika, ar jau atejo laikas švelnesnio pobūdžio žiniasklaidai.

Vienos pernyktės apklausos duomenimis, tik 8% laikraščių, gaunančių ANS žinias, atsakė visai nesidomintys, 26% naudojosi jų žiniomis ir gana didelis nuosimtis rodė susidomėjimą. Daugeliui redakcijų rūpi krintantis skaitytojų skaičius, bendras jų nusivylimas. Stengiamasi išgauti skaitytojų nuomones ir atsiliepimus, o dažnas jų nusiskundimas būna, kad "skleidžiamos tik blogos žinios".

P. M. Du Bois ir F. M. Lappe tiki, kad jų agentūra nušviečia įvykius, kurie žada daug geresnę ateitį, negu galima manyti skaitant populiarįją spaudą. Skaitytojai patys parodys, ar jie ieško pusiausvyros žiniasklaidoje. RSJ

ŠYPSENOS

Mokinė

Mokytoja: "Ir vėl, Elyte, pavėlavai į mokyklą".

Mokinė: "Mamytė labai ilgai pusryčius virė".

Mokytoja: "O ką gi tu valgei pusryčių?"

Mokinė: "Silkė su duona".

Viltis

Šeimos galva, labai turtingas savininkas, guli mirties patale. Šalia esančiame kambaryje susirinko susirūpinę giminės. Prie išligonio kambario einančio daktaro skubiai prieina vienas iš laukiančių giminių ir rūpestingu balsu taria:

– Daktare, ar dar yra kokia viltis?

– Žiūrint, kas kokią viltį turi!

Dr. Gina J. Ginčauskaitė optometristė

1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių Namų)
Priima pacientus pagal susitarimą

Tel. 416 532-7115

Susitarus priima pacientus ir vakarais

LAIDOTUVIŲ NAMAI

TORONTE

ETOBICOKE

ir

MISSISSAUGOJE

Registruota masažo terapeutė

Ramona Girdauskaitė, B.Sc., R.M.T.

20 High Park Blvd., Toronto.

Gydomas masažas ("Craniosacral Therapy")

Priima pasientus pagal susitarimą

Telefonas 416 536-5437

Su gydytojo nurodymu dauguma privačių sveikatos draudos bendrovių (extended health care benefits) gydymą masažą padengia pilnai ar iš dalies.

Dantų gydytoja

Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.

1553 Hurontario Street, (i pietus nuo QEWS)

Mississauga, Ontario L5G 3H7 **Tel.: (905) 271-7171**

Taip pat gydytoja priima pacientus ketvirtadieniais

1588 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7

(Priešais Lietuvių namus)

Tel.: 416 530-1070

Dantų gydytojai

Dr. J. E. BIRGIOLAS, D.D.S.

Dr. S. DUBICKAS, D.D.S.

Dr. R. KARKA, D.D.S. M.S. Dip. Orth.

(Orthodontist)

2373 Bloor Street West

(Prie Jane St.)

Telefonas

416 763-5677

Šeimos gydytojas,

dr. Aleksandras Spudas

Šiuo metu priima naujus pacientus.

1448 Lawrence Avenue East, Suite 210,

(prie Victoria Park Avenue)

Victoria Terrace Medical Centre, North York, Ont. M4A 2V6

Tel. 416 751-0082

Advokatas

VIKTORAS E. RUDINSKAS,

B. Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A., P. Eng.

Tel. 416 240-0594

27 John St., Second Floor

Weston, Ontario M9N 1J4

(arti Lawrence ir Weston Rd.)

Lengvai pasiekiamas

autobusu nr. 79 (Scarlett

Road) nuo Runnymede

požeminio stoties.

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500

(Bloor ir Jane gatvių kampas)

Toronto, Ontario M6S 4W3

Tel. (416) 762-7393

Fax (416) 763-0674

Atstovybės Lietuvoje naujas

adresas: Goštauto 4-78

(kitoje Neries upės pusėje

nuo "Lietuvos" viešbučio)

Vilnius

Tel. (3702) 22 78 97

Fax (3702) 22 63 68

DRESHER

DRAUDA

Visi draudos patarnavimai. Lietuvių kalba patarnauja V. Drešeris ir Rima (Petkutė) Drešerienė.

Nekilnojamasis turtas

Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse. Kreiptis į Valerij ar Rick Drešerius

Nekilnojamo turto įkainojimas

– mortgicijų – mokesčių – turto ir kt. Kreiptis į Rick Drešerį

3830B Bloor St. West, Etobicoke, Ontario M9B 1K8

Tel. 416-233-3334, 416-231-2661

FAX 416-233-0285

Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 9 v.r. – 5 v.p.p.

Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas - greitas ir tikslus!

V. DAUGINIS – telefonai 416 762-4232, 905 822-7376

Lilija Pacevičienė – telefonai 416 762-4232, 519 853-3652

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA - INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,

2 Jane Street, Suite 204 (kampas Jane ir Bloor), Toronto, Ont. M6S 4W3

416 762-4232 FAX 416 762-5588

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

savitraštis, didelio formato, 10 puslapių, reguliari metinė prenumerata – \$40.00, rėmėjo – \$50.00, garbės – \$60.00 (JAV-se amerikietiška)

Prašau siuntinėti "Tėviškės žiburius" ištisus metus šiam

NAUJAM skaitytojui (metinė prenumerata \$30.00)

Vardas, pavardė

Adresas

Siunčiu prenumeratą dol., auką dol.

Laikraščio adresas:

"Tėviškės žiburiai"

2185 Stavebank Rd., Mississauga,
Ontario, L5C 1T3, Canada

Norintiem susipažinti "Tėviškės žiburius" siunčiami nemokamai keletą savaičių. Prašome pranešti tokių asmenų adresus.

ADMINISTRACIJA

Kanados Lietuvių Fondas

Lithuanian Canadian Foundation

1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

KL Fondo kapitalas daugiau kaip 2 milijonai dolerių yra neliečiamas. Palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai Kanadoje ir Lietuvoje.

Per 30 veiklos metų KLF paskyrė 1.3 milijonus dolerių lietuviškai kultūrai menui ir švietimui.

Testamentuose neužmirškite Kanados lietuvių fondo (Lithuanian-Canadian Foundation).

Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Vaidotas Jonynas, M.B.A., C.F.A.
viceprezidentas ir direktorius

Telefonai – 416 864-2734

1 800 387-1883 (toll free)

- Įstaiga veikia nuo 1923 metų.
- Asmeniškai pataria apie "T-Bills", RRSPs, "Mutual funds" ir auksą.
- Sąžiningai patarnauja lietuviškai arba angliškai.

Moss, Lawson & Co. Limited

1 Toronto Street, Toronto, Ont. M5C 2W3

TORONTONT

Anapilio žinios

– Anapilio parapijos klebonas kun. J. Staškus išvyksta atostogų nuo liepos 8 iki 29 dienos.

– Midlande lietuvių pamaldos šiais metais bus rugpjūčio 4, sekmadienį. Pamaldos bus pradėdamos Kryžiaus keliais 2.30 v.p.p. Prašome Kryžiaus keliais rinktis prie lietuviškojo kryžiaus. Po Kryžiaus kelių šventovėje 3 v.p.p. bus laikomos Mišios, kurių metu giedos mūsų parapijos choras, o pamokslą pasakys kun. Julius Sasnauskas, OFM.

– Kanados lietuvių kunigų vienybė išleido naują papildytą "Mažų apeiyno" laidą. Tai praktiška bei naudinga knygelė kiekvienam lietuviui kunigui ir puiki dovana Lietuvos kunigams. Ją galima įsigyti Anapilio kunygyne, o taipgi ir Prisiikėlimo parapijoje. Kaina – \$15.

– Mišios liepos 14, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Jadvygą Gabrėnienę, 11 v.r. už parapiją; Wasagoje 10 v.r. už Čepų ir Kalpokų šeimas.

Lietuvių Namų žinios

– Sekmadienį, liepos 7 d. po pietėse dalyvavo 155 asmenys.

– Svečių knygoje pasirašė Juozas Petkūnas iš Racine, WI, Stasė Veličko iš Vilniaus. Pranešimus padarė ir su svečiais supažindino LN valdybos narys Valteris Drešeris.

– LN valdybos posėdis – liepos 11, ketvirtadienį, 7v.v.

– Liepos 14, sekmadienį, įvyks LN vyrų būrelio ir "Atžalyno" gegužinė "Boyd Conservation" parke. Autobusas išvažiuos 12.30 v.p.p. nuo LN ir "Vilniaus" rūmų. Kelionė nemokama, bet prašoma užsiregistruoti LN raštinėj tel. 416 532-3311.

– Toronto Lietuvių Namų poilsio stovykla rengiama pranciškonų vasarvietėje "Kretinga", Wasagoje, rugpjūčio 10-18 d.d. Stovyklą užbaigimo gegužinė įvyks rugpjūčio 17, šeštadienį, 7 v.v. Dėl informacijos ir registracijos prašome skambinti Augustinui Sukauskui, tel. 416 614-7739.

– "Lokio" svetainės lankytojai prašomi pasinaudoti pasiūlymu bei pageidavimų dėžute.

– Aukos Slausgos namams primamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvose arba siūsti adresu: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto Ont., M6P 1A6.

Anapilio keltuvo vajui au-kojo: \$100 – R. Bražukienė.

Anapilio muziejaus staty-bos vajui aukojo: \$300 – F. V. Mockai, E. A. Žolpiai.

Šv. Jono lietuvių kapinėms aukojo: \$100 – F. V. Mockai, R. Bražukienė.

Tikinčiosios Lietuvos šal-pai aukojo: \$100 – R. Bražukienė.

"Vaiko tėviškės namams" Lietuvoje aukojo: \$100 – F. V. Mockai.

DĖL PAŠTO VĖLAVIMŲ galima skųstis skambinant 416-979-8822 arba 1-800-267-1177. Palikiti adresą su pašto kodu. Kuo daugiau bus užregistruota adresų, kuriems vėluojasi laikraščio pristatymas, tuo bus atkreiptas didesnis dėmesys.

WASAGOJE išnuomojamas 3 miegamųjų vasarnamis atskiromis savaitėmis liepos mėn. arti Gerojo Ganytojo lietuvių šventovės. Skambinti Jonui tel. 416 654-5354.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kurio laiku tel. 503-1687.

Neužmirškime spaudos

Išskiliaujantiems į amžinybę kyla klausimas, kam palikti savo santaupas. Neužmirškina, kad tarp įvairių fondų, lietuviškų institucijų bei organizacijų yra jau 47 metų sulaukę "Tėviškės žiburiai" – plačios apimties savaitraštis. Rašydami savo testamentus, neužmirškite ir jo. Išskiliauja tautiečiai ir anapus vienas po kito, o "Tėviškės žiburiai" lieka šviesti ir toliau. Mažąjį tautiečių skaičių, jie reikalingi vis didesnės paramos, ypač nuolat kylant paruošimo ir spausdinimo išlaidoms. Testamentinis palikimas "Tėviškės žiburiams" bus prasminga parama ir visai lietuviškai veiklai. Adresas: "Tėviškės žiburiai", 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont., L5C 1T3, Canada. "TŽ" leidėjai

Prisiikėlimo parapijos žinios

– Praeitą sekmadienį, liepos 7 per visas Mišias pamokslus sakė svečias iš Romos, kun. Robertas Pukenis, priklausantis Panevėžio vyskupijai, šiuo metu Šv. Kazimiero kolegijoj sėkiantis teologijos daktarato teisės srityje.

– Kelionė į Kanados kankinių šventovę Midlande, rugpjūčio 4 d. registruotis galima parapijos raštinėje. Autobusas išvyks 12 v. nuo Prisiikėlimo parapijos ir grįš apie 7 v.v. Kelionės kaina \$17. Kanados lietuvių katalikų centro rengiama maldininkų kelionė šiais metais turi tikslą paminėti lietuvių kančias, pergyventas per ilgus priespaudos metus. Mišios bus 3 v.p.p., pamokslą sakys kun. Julius Sasnauskas, OFM. Prieš Mišias bus cinami kryžiaus keliai. Nepalankiam orui esant, bus kalbamas rožinis šventovėje.

– Pranciškonų stovyklavietėje "Kretinga", Wasagoje, stovyklų metu Mišios sekmadieniais laikomos 11 v.r. Visi apylinkės lietuviai kviečiami jose dalyvauti.

– Parapijos raštinėje galima įsigyti Lietuvos katalikų TV sukurtų filmų: "Kryžiaus kalnas" ir "Popiežius Jonas Paulius II Lietuvoje".

– Trečiojo Šv. Pranciškaus ordino mūsų parapijos kongregacijos Mišios ir susirinkimas vyks šį ketvirtadienį, 10 v.r.

– Stovykla lietuviškai kalbantiems vaikams prasidėjo liepos 7 d. ir tęsis iki liepos 20 d. Didysis lauzas, į kurį kviečiami visi, vyks liepos 13 d., 7.30 v.v. Antroji stovykla lietuvių kilmės lietuviškai nekalbantiems vaikams vyks nuo liepos 21 iki rugpjūčio 3 d.

– Mišios sekmadienį, liepos 14: 8.15 už a.a. Mariją ir Tadą Normančius; 9.15 už a.a. Jolandą Salienę, 10.15 – už a.a. Bronių Genčių, a.a. Agotą ir Juozą Vainus, a.a. Elzbieta Murauskienę; 11.30 už gyvus ir mirusius parapijiečius.

Kanados lietuvių muziejus-archyvas Anapilyje per "Young Canada Works" valdžios programą, gali įdarbinti šiuo metu Kanados universitete studijuojantį-čią studentą-ę pilnalaimiam katalogavimo darbui liepos ir rugpjūčio mėn. Atlyginimas – \$11 valandai. Ieškoma asmens, laisvai rašančio lietuvių bei anglų kalbomis, mokančio savarankiškai dirbti, pateikiančio patikimas rekomendacijas ir pažįstančio Kanados lietuvių veiklą. Skambinti 905 566-8755 (palikti įrašą). Inf.

Anglų kalbos pedagogikos programos "Canadian-Baltic Educator Partnership Project" vyksta Skuodo vidurinėje mokykloje liepos 3-21 d.d. Anglų kalbos mokytojų apmokymo trečiąją sesiją vykdyti išvyko programos koordinatore Vida Juozaitytė, Aušra Baršauskienė, Aušra Karkienė, Vida Yčaitė, Aldona Aušrotaitė (visos iš Ontario), Vida Petrašiūnaitė iš Britų Kolumbijos ir Elvyra Celentorius-Mikalajūnaitė iš Kvebeko.

Metodikos programoje dalyvauja 120 lietuvių mokytojų iš Mažeikių, Plungės, Kretingos, Naujosios Akmenės ir Skuodo. Kanados grupė talkininkauja 8 anglų kalbos specialistai-ės. Projektui vadovauja Skuodo švietimo skyriaus inspektorė Bronė Rušinskienė, kurso vykdyme talkininkauja pedagogikos skyriaus vedėja Regina Klepačienė ir jos padėjėja Audronė Opulskytė.

Kanados mokytojos-dalyvės reikiška padėką "Paramos" ir Prisiikėlimo parapijos kredito kooperatyvams už suteiktą finansinę paramą ir medžiagą, o Kanados lietuvių bendruomenei už paramą perkant kurso dalyviams anglų kalbos žodynus. Ši sesija yra paskutinė trijų dalių programos, kuri vyko pernai Kaune, o prieš dvejus metus Šiauliuose. Estijos ir Latvijos švietimo pedagogai taipgi dalyvavo šiame projekte, kurį finansškai parėmė Kanados tarptautinės plėtros agentūra (Canadian International Development Agency). Inf.

BANGA RENOVATIONS, namų remonto bei pataisymų bendrovė, atlieka įvairius stalius, vidaus sienų (drywall), plytelių klojimo, dažymo darbus. Įrengia rūsius, vonios kambarius. Taiso smulkius vandentiekio bei elektros gedimus. Stato lauko verandas, tvorą. Garantuojamos prieinamos kainos ir darbo kokybė. Skambinti Robertui Melkiui, tel. 416 760-7181.

Toronto gintarietės, dalyvavusios X-toje tautinių šokių šventėje Čikagoje 1996 m. liepos 6 d.

Nuotr. J. Tamulaičio

"TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" pasakutinis numeris prieš atostogas išeis liepos 30 d., o poatostoginis numeris – rugpjūčio 20 d. Atostogų metu neveiks redakcija ir spaustuvi. Administracija dirbs visas dienas, išskyrus šventes ir savaitgalius. Redakcija ir spaustuvi po atostogų pradės dirbti rugpjūčio 13 d.

Koncertai Toronto rotušės aikštėje pradėdami liepos 10 d., trečiadienį, 12 val. – 2 v.p.p. Tomis dienomis ir tuo pačiu laiku jie tęsis iki spalio 2 d. Numatyta labai įvairi programa. Įėjimas visiems nemokamas. Daugiau informacijų teikia T. Johnson, tel. 416 392-7806.

Olando meno istoriko Wim van der Beek knygos "Sabelis Symphony" pristatymas ir Hui-bert Sabelis meno darbų paroda įvyks liepos 16 d., 7 v.v. "The Gallery" patalpose, Neilson Park Creative Centre, 56 Neilson Dr., Etobicoke, Ont. Paroda atidarys Olandijos konsulas P. Schellekens. Bus meninė programa. Paroda tęsis iki liepos 29 d. Galerijos lankymo valandos nuo antradienio iki penktadienio 12-4 v.p.p. Šeštadieniai ir sekmadieniai 12-4 v.p.p. (tik ši paroda). Galerijos tel. 416 622-5294. Inf.

Kauno miesto muzikos ansamblis "Ainiai" liepos 19 d. atvyksta koncertuoti į JAV. Jis yra koncertavęs Prancūzijoje, Vokietijoje, Anglijoje, Norvegijoje. Kanadoje koncertas numatomas Wasagoje rugpjūčio 4, sekmadienį, o Toronto Lietuvių Namuose – rugpjūčio 6, antradienį. "Ainių" repertuaras sudarytas pagal lietuvišką liaudies muziką, mitologiją bei šiuolaikinių lietuvių kompozitorių kūrybą. Inf.

Tėvynės sąjungos Toronto židinys liepos 21, sekmadienį Wasagoje (Springhurst Beach) rengia gegužinę, kuri įvyks po 10 v.r. Mišių parkelyje už Gerojo Ganytojo koplyčios.

Parašas po nuotrauka "TŽ" 1996 m. 27 nr. antrame puslapyje turėjo būti šis: Naujas dalykas Lietuvoje – moksleivių Mišios. Nuotraukoje – Kazlų Rūdos klebonas kun. TADAS VALLIANAS atnašauja pirmąsias moksleivių Mišias.

REIKALINGA moteris prižiūrėti ramaus būdo 3 metų amžiaus šunelį St. Catharines, Ont. nuo liepos 27 d., trijų savaitių laikotarpiui. Skambinti tel. 905 937-2659.

Punia Construction Ltd. NAMŲ REMONTO BENDROVĖ atlieka įvairiausius statybos-remonto darbus. Įvedame dujotiekius, oro ir vandens šildymo sistemas, atliekame visus elektros bei vandentiekio darbus, nusauniname rūsius, dengiame stogus ir t. t. Garantuojame gerą darbo kokybę. Skambinti Alvydui tel. 905 848-9628 416 609-5108 (pager).

Dantų gydytoja

ASTA E. GRINIS-VAIDILIENĖ, D.D.S.

3101 Bloor Street West, Suite 308, Toronto, Ontario M8X 2W2 (trys blokai į vakarus nuo Royal York)

Telefonas 416 237-1273

Toronto Lietuvių Namų ir "Atžalyno"

GEGUŽINĖ

liepos 14, sekmadienį, 12 valandą, Boyd Conservation Area, "Green Acres"

Programoje: sportas žaidimai, šokiai, loterija. Užkandžių ir gėrimų rasite vietoje.

Autobusas nuo Lietuvių Namų išvažiuoja 12.30 v.p.p., grįžta – 5.30 v.v. Aikštėse vietos ribotos – neveluokite! Registruotis LN raštinėje tel. 416 532-3311. Laukiame!

Rengia Lietuvių Namų vyrų būrelis ir "Atžalynas"

Dešimtajai tautinių šokių šventei, įvyksiai Čikagoje praeitą savaitgalį, liepos 5-6-7 d.d., Kanados lietuviams atstovavo Toronto "Gintaras" ir "Atžalynas", Hamiltono "Gyvataras" bei Londono, Ont. tautinių šokių grupė. Daugumą šokėjų ir vadovų grįžo praeitą sekmadienį ir pasidalino išpuošiais apie šį didžiulį renginį. Iš viso šventės šoko apie 2000 šokėjų iš Šiaurės bei Pietų Amerikos valstybių ir Lietuvos. Žiūrovų buvo mažiau negu praeitose tautinių šokių šventėse. (Platesni aprašymai kt. nr.).

Kanados tautos fondui Vasario 16 praga aukojo: \$200 – P. Markušis; \$100 – B. Sergautis, P. Vilutis, J. Klorikaitis, D. B. Vaidila, St. Urbantas, B. Laučys, V. Bireta, L. Balsienė; \$75 – J. Riauba; \$50 – Pr. Basys, J. B. Vaidotai, A. Z. Stančikai, P. M. Krilavičiai, V. Daugėla-vičius, V. D. Bigauskas; \$30 – J. Kirvaitis; \$25 – J. Z. Didžbalis, J. Gudavičius, B. Saplys, K. P. Budrevičius, A. Zalagėnas, A. Kantvydas, J. Lelis; \$20 – H. Sukauskas, J. V. Arštikačiai, J. Dabrowski, V. Butky, M. Zabolionis, V. M. Vaitkevičius, J. Krasauskas; \$10 – L. Stulginskis, A. Petryla; \$5 – B. Stundžia, A. Artiškis. Visiems aukotojams dėkoja

Kanados tautos fondo valdyba

ATLIEKU stalius, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas). Skambinti Algiiui tel. 905 272-8323.

CANDLELIGHT CATERING

Gaminamas maistas pokyliams, vestuvėms, mergvakariams, krikštynoms ir pusryčiams. Parūpiname gėles. Skambinti tel. 416 622-9753 Joana Bubulienė.

PICK YOUR OWN & READY PICKED

STRAWBERRIES

Whittamore's Berry Farm
Located on Steeles Ave.
6 km. East of Markham Rd. (Hwy. 48)
Phone: (905) 294-3275

Sveikatos ministerija perspėja, kad visas importuotas uogas ir vaisius reikia gerai nuplauti prieš valgant, nes Ontario provincijoje "cyclospora" bacilomis jau užsikrėtė 63 asmenys, galbūt dar 35 yra užsikrėtę, daugiausia Toronto. Užkrėtimo simptomai – viduriavimas, nuovargis, pilve skausmai, apetito praradimas – gali užsilikti 9-43 dienas. Taip pat pranešama, kad būtina gerai nusiplauti rankas ir visus įrankius ruošiant šviežią žuvį. Nuo įbrėžimų odon gali patekti "streptococci iniae" bacilos ir sukelti odos uždegimą. Inf.

"Panevėžio balsas" 1996 m. birželio 15 d. laidoje, pirmame puslapyje tarp keturių reikšmingų iliustracijų išspausdino G. Rinkūnienės straipsnį "Berčiūnų kalvarijose prisiminta Kristaus ir žmonių kančia". Rašoma, kad jau antri metai į Berčiūnų šilą renkasi kaimų ir miesto gyventojai paminėti tautiškių tragedijos. Nauja miesčio klebonas kun. R. Gudelis priminė, kad 1941 m., tremiant žmones į Sibirą, čia buvo statoma šventovė. Ji būvusi vienas pirmųjų paminklų tautos kančiai. Dabar iš jos vėl belikę pamatai. Tačiau išskyla skulptoriaus A. Kmieliausko iškaltas "Kristaus Prisiikėlimas". Seimo narys Julius Beinortas prisilėmė atsakomybę, kad jau ketveri metai einama ne tuo keliu. Kitos valstybės įstatymais jau atskiria aukas nuo budelių, mes betgi dar painiojame. Inf.

Aukojo "T. žiburiams"

\$40 – A. Zebertavičius, G. Patupis; \$26 – K. Bubelis; \$25 – B. Stonkus; \$20 – R. Dunphy, M. Gelazius; \$10 – A. Leiberis, L. Ragas, G. Janušonis, I. Vaitkūnas; \$5 – B. Zeikus, J. Kregždė; \$4 – S. Andriulienė.

Rėmėjo prenumeratą atsunti:

\$50 – J. Povilaitis, A. Leiberis, K. Mačiulis, P. Rašimas, P. Tunkūnas, B. Underys, V. Šniulis, Z. Pajaujis, P. Norvilas, L. Klimas, A. Liutkus, A. Vaivada, dr. B. Girnius, Z. V. Gualda, A. Kernius, J. Kiaulėnas, I. Pavilonis, A. Bugailiškis, I. Stanius, D. Ivaška, M. Gelažius, B. Gudinskis, B. Lukas, E. Lukavičius, K. Tylius, R. Styra, M. Rėmienė, J. Asipavičius, J. Paransevičius.

Garbės prenumeratą atsunti: \$60 – I. Duncia, J. Prasauskas, A. Zebertavičius, G. Patupis, V. Pošius.

Garbės prenumeratą už dvejus metus atsunti: K. Grunys, A. Mičiūnas.

Nuoširdus aciu už paramą lietuviškai spaudai. Dėkojame garbės bei rėmėjo prenumeratoriams ir visiems, kurie, siųsdami reguliarią prenumeratą, pridėda ir auką.

VYRIŠKIU, kuris norėtų ramiai ir gražiai gyventi, iš nuomojamas kambarius. Skambinti tel. 416 252-3009.

MONTREALQUE

Kun. Juozo Aranausko, SJ, 80 metų amžiaus sukaikties minėjimas, įvyks birželio 30 d., prasidėjo Aušros Vartų šventovėje iškilmingomis Mišiomis. Jas atnašavo pats sukaiktuvininkas, asistuojamas lietuvių jėzuitų Amerikoje provinciole kun. Antano Saulaičio, SJ, ir kun. J. Lipski. Pamokslą pasakė kun. A. Saulaitis. Mišių metu giedojo parapijos choras, vadovaujamas muz. Aleksandro Stankevičiaus, bei solistai – Gina Čapkauskienė ir Antanas Keblys. Vargonais pritarė muz. Mme M. Roch. Koordinatorių – Antanas Mickus.

Po pamaldų į gražiai papuoštą salę susirinko arti dvejų šimtų jubilato gerbėjų. Susėdus visiems prie stalų, šio renginio pravedė Aldona Vaičauskienė trumpai ir sklandžiai nuskakė kun. J. Aranausko žymesnes gyvenimo datas ir pakvietė sol. G. Čapkauskienę atlikti keletą dainų. Ji pasirodė su trimis liksmomis dainomis, pianinu pritariant A. Stankevičius.

Ilgą eilę sveikinių pradėjo pati pranešėja, sveikindama Jūros šaulių kuopos "Neringa" vardu. Ši kuopa ir paruošė visą šios dienos minėjimą. Po to sveikino dr. Petras Lukoševičius iš Toronto ir įteikė sukaiktuvininkui Kanados lietuvių katalikų centro laišką. Aušros Vartų parapijos komiteto vardu sveikino pirm. Albertas Jonelis, KLB Montrealio apylinkės valdybos pirm. Arūnas Staškevičius. Taip pat sveikino Putnamo seculių provinciolės seselė Paulė, kun. A. Saulaitis, KLMK dr. jos Montrealio skyriaus pirm. Genovaitė Kudžmienė, Šv. Onos draugijos vardu – Ma-

ry Vaupšienė, Žvejotojų-medžio-tojų draugijos "Nida" – Edis Vaičauskas, skautų – Romas Otto, Aušros Vartų parapijos choro – Aldona Morkūnienė ir "Ritos" klubo – Bronius Staškevičius. Šaulių centro valdybos išvičioje, LK Mindaugo šaulių kuopos ir "Nepriklausomos Lietuvos" darbuotojų vardu sveikino Juozas Sauliulis. Dar buvo pranešta, kad gauti sveikinimai iš Lietuvos telefonu kun. Petro Baniulio ir telefaksu Reginos ir Juozo Piečiūčių šeimos. Raštu sveikino kun. Paulius Mališka iš Brazilijos, kun. dr. Viktoras Skilandziūnas iš Otavos, Emilija ir Juozas Pankauskai, dalyvaują išvykoje į Lietuvą. Buvo perskaityta eilė sveikinių iš parapijiečių, kurie dėl įvairių priežasčių negalėjo dalyvauti. Kai kurie sveikintojai įteikė ir dovėlių. Visi kalbėjo taupiai, todėl nespėjo nusi-bosti. Užbaigiamąjį padėkos žodį tarė pats kun. J. Aranauskas.

Kun. A. Saulaičiui, SJ, palaiminus dalyvius ir valgius, prasidėjo puikios vaišės, paruoštos Edžio Vaičausko su talkininkais. Kun. J. Aranauskui visi sugiedojo "Ilgiausių metų", Svečių matėsi iš Lietuvos, JAV-bių ir Kanados įvairių vietovių – Vankuverio, Otavos, Toronto ir kitur.

A.a. Klemensas Janušas mirė birželio 23 d. Palaidotas birželio 28 d. Notre Dame des Neiges kapinėse. Liko duktė, sūnus, vaikaičiai ir daug giminų.

A.a. Magdalena Kasperavičienė, 78 m. amžiaus, mirė birželio 28 d. Iš Aušros Vartų šventovės palaidota liepos 2 d. Liūdi vyras ir artimieji. B.S.

LITAS

Montrealio lietuvių kredito unija

1475, rue De Seve, Montreal (Quebec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827 FAX: 766-1349

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

Namai – Automobilai – Prekyba – Atsakomybė
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7
Tel. 514 722-3545 FAX 514 722-3546
JOANA ADAMONYTĖ, A.I.B. DONNA SVRAKA, A.I.B.
PETRAS ADAMONIS, C.I.B. Res. 514 556-5355
Greitas ir tikslus patarnavimas. Pasiteiravimas nepereigoja apsidrausti.

Įvairios žinios

"Tremtinys", Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos savaitraštis, nr. 22 (211) perspausdino dalį "TŽ" nr. 22 vedamojo, kuriame palyginamasi nacių ir komunistų įvykdyti nusikaltimai. Taipgi ir "Lietuvos rytas" birželio 10 d. laidoje cituoja to vedamojo ištrauką, pavadintą "Neatsakytieji klausimai".

Tautinė vasaros stovykla "Ramuva 96" įvyks rugpjūčio 5-11 d.d. prie Šėdovos, kurios apylinkėje nemažai istorinių ir kultūrinių tradicijų. Stovyklautojai klausys paskaitų, lankys žymesnes apylinkės vietas, dalyvaus derliaus šventėje ir vakaronėse. Stovyklos centras – Raudondvario dvaras, kuriame bus gyvenama (5 Lt už parą). Leidžiama statyti palapines. Informacija teikia Radviliškioje E. Pransevicius (kodas 8.292-53211), Vilniuje, J. Trinkūnas 8-22 n.262966 arba T. Šidickis 8-22 n.221040.

Lietuvos seimo opozicijos atstovė spaudai Rasa Rastauskienė išsiuntinėjo 1996 m. birželio 19 d. datuotą pranešimą apie Tėvynės s-gos pirmininko V. Landsbergio išplatintą seime pareiškimą, kuriame tarp kitko sakoma, kad "kai generolas A. Lebedis sudarė sąjungą ir su B. Jelcinu (...) svarstykles pakropo į koreguojamas B. Jelcino politikos pusę, kuri (...) laikėsi bendradarbiavimo su Vakarais (...). Todėl ir Lietuvai Jelcino politika būtų priimtinesnė". Geru ženklu V. Landsbergis pavadino ir JAV Respublikų partijos rezoliuciją, pritariančią mūsų įsijungimui į SAS (NATO).

• Jeigu įsitikintume, kad ant medžių auga pinigai, pusę visų mergaičių, kurias aš pažįstu, tuoktųsi su beždžionėmis. (D. Lilly).

Nijolė Sadūnaitė, ta "gyvoji tautos legenda" šiandien tar-tum primiršta. Taip rašo savaitraštis "Šeimininkė". Jolanta Vazbutaitė pokalbį su ja pavadino "Nijolė nepavargo gyven-ti" (1996 m. vasario 14 d. laida). Iš jo aiškėja, kad Nijolė šiuo metu gyvenanti su vienuole seserimi Bronyte nedideliame butelyje Vilniaus centre. Į klausimą, iš kur ta stiprybė, Nijolė atsako, kad paslaptis paprasta: meilė žmonėms ir Dieviui. "Dievą mylime per žmones. Bū-dama pensijoje, turiu daug lai-ko ir lankau vargšus". Toliau ji dėsto: kai buvome prispausti, turėjome daugiau vilties ir tikė-jimo. Žmogus turi būti laisvės vertas. Okupacija atpratinsiu nuo atsakomybės. Ne dėl tokios Lietuvos kovojusi. Šiandien val-džia tų pačių. A. Brazauskas buvo pirmasis LKP sekretorius, "kai KGB vyrai mane stipriai sumušė". Dievo siūsti išbandy-mai vieną kartą pasibaigs. Į poli-tiką nesikišanti. Žmogaus tei-sių gynimas – tai artimo meilė, ne politika. Jei liūdna, "padaryk ką nors gero kitam".

Atsakymada į anketa ("Veidas" 1996. II. 10). Nijolė sako, kad "atsimetimas nuo komuniz-mo reikalauja asmeninės au-kos". Neokomunizmo doktrinos skirtos amžinam komunistic-nomenklatūros viešpatavimui. Laisvės šaukliu ir toliau pasi-lietų V. Landsbergis. Apie lie-tuvių kultūros aukso amžių so-vietmečiu gali kalbėti tik Mask-vos tarnai. Ekonomijai gali iš-gelbėti pagalba doriems žem-dirbiams bei verslininkams. Tarp dešiniųjų ir kairiųjų nie-kada nebus nieko bendro, ne-bent kairieji darytų nuosirdžią atgailei darbais. Valdžia turėtų vadovautis 10-timi Dievo įsaky-mų. Jei vyriausybė bus teisinga, neliks nei mafijos, nei korupci-jos. Lietuvą išgelbės tik idea-listai. Kas atrodo žmogui neį-manoma "Dieviui įmanoma". Inf.